

Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare

NICOLAE IUGA

Documentar biobibliografic aniversar

2013

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „Petre Dulfu” BAIA MARE

director dr. **TEODOR ARDELEAN**

SERIA PERSONALITĂȚI MARAMUREȘENE – ANIVERSĂRI

Documentar biobibliografic aniversar

realizat în cadrul

Serviciului de Informare Bibliografică și Documentară

de:

ARISTIȚA BORBEI

LIANA POP

Descrierea CIP

BORBEI, Aristița

Nicolae Iuga : documentar biobibliografic aniversar /
Aristița Borbei, Liana Pop. – Baia Mare : Biblioteca Județeană
„Petre Dulfu”, 2013.

183 p.

ISBN 978-973-1748-46-7

I. Pop Liana

14(498.41) Iuga, Nicolae

016 : 929 Iuga, Nicolae

Coperta: **Firuța Șomcutean**

Realizarea grafică: **Alexandru Roman**

Multiplicare: **Adriana Brandlhofer**

prof. Dr. Wilfried Jung

Nicolae Iuga - 60

Conf. univ. dr. Nicolae Iuga

S-a născut pe 12 iunie 1953 în Săliștea de Sus, jud. Maramureș. A absolvit Facultatea de Filosofie a Universității din București în anul 1978.

Din 1978 și până în 1998, de când a început să predea la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj și mai apoi la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, a funcționat ca profesor titular pe Catedra de Științe socio-umane a Colegiului Național „Dragoș Vodă” din Sighet. Timp de 20 de ani a predat Filosofia la tot atâtea promoții de elevi; mulți dintre aceștia au avut ulterior, în timpul studiilor universitare, performanțe remarcabile în științele umaniste și/sau au făcut carieră universitară. Reușita cea mai notabilă i se pare a fi aceea a prof. univ. dr. Nicolae Popovici de la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj, căruia Nicolae Iuga i-a fost profesor și apoi mentor vreme îndelungată după absolvirea liceului.

În paralel cu activitatea didactică, prof. Nicolae Iuga a practicat o vreme și jurnalismul, între 1990-2006, un jurnalism independent și uneori de o manieră foarte personală, un jurnalism de atitudine etică și culturală, care în mod firesc a polarizat sentimente clare de simpatie și antipatie.

Nicolae Iuga a frecventat Cercul format la Păltiniș în jurul filosofului Constantin Noica, fapt care a avut o influență decisivă asupra formării sale. A susținut, în 2002, doctoratul în Filosofie la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj cu o teză referitoare la Etica creștină, sub îndrumarea profesorului Andrei Marga. A întreprins, în timp, călătorii de studii în Europa, Maroc și Israel.

Nicolae Iuga - 60

Începând cu anul 2003, Nicolae Iuga este conferențiar de Filosofie și științe politice la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad.

Când i se cer amănunte referitoare la biografia sa, obișnuiește să spună că ceea ce contează mai mult sunt cărțile lui, nu biografia. Nicolae Iuga este autor al volumelor: *Întoarcerea Casandrei* (eseuri), Ed. Proema, Baia Mare, 1999; *Profesorul și sirena* (eseuri), Ed. Proema, Baia Mare, 2001; *Filosofia contemporană despre morală creștină*, Ed. Paralela 45, București, 2002; *La porțile Occidentului*, Ed. Proema, Baia Mare, 2003; *Cercul și Copacul. Repere pentru o monografie a esotericului*, Ed. MLNR, București, 2005; *Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală*, Ed. Grinta, Cluj, 2006; *Le Cercle et l'Arbre de la Vie. Essais sur les racines de l'ésotérisme dans la philosophie antique*, Ed. Limes, Cluj, 2007, *Un Muzeu de caricaturi*, (analize politice), Ed. Grinta, Cluj, 2007, *Cauzalitate emergentă în filosofia istoriei*, Ed. Limes, Cluj, 2008, *Dumnezeu și mersul Istoriei*, Ed. Limes, Cluj, 2010, *Securitatea, Cezarul și sfoara de câlți a lui Elie Wiesel*, Ed. Limes, Cluj, 2012.

Unele dintre cărțile sale s-au bucurat de un real interes național și internațional. *Cercul și copacul* a fost tradusă în franceză și spaniolă, iar altele două, *Bisericile creștine tradiționale spre o Etică globală* și *Un muzeu de caricaturi* au fost achiziționate de către bibliotecile unor universități celebre din SUA, Indiana University din Bloomington, respectiv Stanford University, California, precum și de către Biblioteca Națională a Australiei.

Prof. univ. dr. Gavril Ardelean,
fost prorector al UVVG

Nicolae Iuga - 60

Laudatio Nicolae Iuga

Domnul Conferențiar universitar doctor Nicolae Iuga s-a născut la 12 iunie 1953 în localitatea Săliște de Sus - județul Maramureș. A urmat cursurile Școlii Generale din localitatea natală și Liceul la Borșa.

Între 1974 și 1978 urmează cursurile Facultății de Filosofie a Universității din București obținând Licența în Filosofie sub îndrumarea academicianului Ion Ianoși.

Urmează studiile doctorale în perioada 1998-2002 la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj Napoca, sub îndrumarea profesorului Andrei Marga, conferindu-i-se Diploma de Doctor în Filosofie, cu Magna cum Laude. Teza de doctorat, la recomandarea Comisiei, a publicat-o sub titlul *Filosofia contemporană despre morală creștină* - Editura Paralela 45, Pitești, 2002.

După absolvirea Facultății, Domnul Nicolae Iuga este până în 1998 timp de 20 de ani profesor titular pe catedra de Științe socio-umane la Colegiul Național „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmăției, unde a ocupat și funcția de director și director adjunct, pe parcursul anilor '90 îndeplinind și funcția de Inspector școlar la ISJ-MM (1990-1994), precum și cea de Redactor șef al săptămânalului „Jurnalul de Sighet” (1993-2001). Din 1996 este Deputat în Adunarea Eparhială a Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului.

Anul 1998 îl aduce pe Domnul Nicolae Iuga în învățământul superior, la Universitatea „Babeș Bolyai”, apoi din 2002 ocupă prin concurs un post de Lector universitar doctor la Catedra de Științe Umaniste, Politice și Administrative a Universității de Vest „Vasile Goldiș” Arad, unde îndeplinește funcția de prodecan (2003-2008) și apoi de Șef de Catedră (2008-2012).

Nicolae Iuga - 60

Din 2003, domnia sa a promovat pe un post de Conferențiar universitar, iar în prezent este membru al Senatului UVVG reprezentând cu cinste Filiala băimăreană în Organul de conducere al Universității noastre. Este expert evaluator ARACIS - având competențe în evaluarea instituțiilor de învățământ superior, domnia sa fiind cooptat în Comisii de doctorat și în Comisii de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa.

În calitatea sa de conferențiar universitar, domnia sa a susținut cursuri la disciplinele de Istoria Filosofiei, Filosofia culturii, Antropologie culturală, Etică și Deontologie, Psihologia comunicării, Introducere în Științele sociale, Introducere în Științele politice - publicând totodată remarcabile lucrări în aceste domenii.

Domnul Nicolae Iuga are un apreciat talent literar, publicând cărți de eseistică, reportaj literar, critică literară - recenziile publicate despre cărțile sale relevând acest lucru. Domnia sa a publicat 11 cărți în domeniile: eseistică, istoria filosofiei, critică literară și analiză politică, inclusiv în limba franceză (*Le Cercle de l'arbre de la Vie* - Ed. Limes, 2007 și *Moshe Idel, Maimonide and the Jewish Mysticism*, în volumul „Essays in honor Moshe Idel” în limba engleză - Editura Provopres, 2008).

De asemenea a publicat mai multe zeci de studii și articole în reviste de specialitate, inclusiv cele cotate ISI. A publicat peste 120 de studii și articole în reviste de specialitate și de cultură (reviste de prestigiu) precum: Revista de Filosofie, Amfiteatru, Astra, Familia, Tribuna, Contemporanul, Vatra etc. și peste 1000 de editoriale și articole de atitudine publicate în presa săptămânală și cea cotidiană din județul nostru - Maramureș.

Domnia sa are colaborări la reviste din Franța, Spania, SUA etc. și este membru referent în colegii de redacție al mai multor reviste.

Nicolae Iuga - 60

Prestigiul profesional al domnului conferențiar universitar Nicolae Iuga este evidențiat de vizibilitatea internă și internațională a domniei sale, fiind așa cum am arătat, expert evaluator ARACIS, de asemenea domnia sa este titlu de dicționar în: *Dicționarul biografic al literaturii române*, autor Aurel Sasu, Ed. Paralela 45, Pitești, 2006, p. 810-811.

Având în vedere cele evocate mai sus, putem spune cu siguranță că domnul conferențiar universitar doctor Nicolae Iuga este o proeminentă personalitate a științei și culturii românești, cu vocație de dascăl și talent literar, un model de angajare civică, seriozitate și pasiune. Având în vedere tinerețea sa, vigoarea și spiritul deschis al abordărilor de până acum, îl felicităm pentru realizările sale de excepție și-i dorim multă sănătate pentru noi realizări pe măsura potențialului remarcabil al domniei sale.

La Mulți Ani domnului conf. univ. dr. Nicolae Iuga!

Prof. univ. dr. Viorel POP,
fost prorector al UVVG

PAȘII PROFESORULUI NICOLAE IUGA

Sunt momente în calea vieții când trecerea timpului se simte cu mai multă acuitate. Este și cazul de față, când îl sărbătorim pe profesorul Nicolae Iuga la împlinirea vârstei de 60 de ani. Dar, în minte îmi stăruie întâlnirea noastră, de prin 1982, din apropierea Casei de Cultură din Arad, când amândoi, semnatarul acestor rânduri și sărbătoritul de azi, căutam locul unde avea să se desfășoare o Sesiune de comunicări științifice, la care eram invitați.

Nicolae Iuga - 60

Imaginea tânărului profesor, care nici nu împlinise 30 de ani, mi-a rămas întipărită în minte datorită socializării pe care o manifesta, a curiozității de a cunoaște oameni, opinii, atitudini, și, mai ales, datorită neastâmpărului minții iscoditoare, care-l scotea în evidență. Aceleași trăsături le văd și astăzi la mai tânărul coleg, așa încât o caracterizare *ex cathedra* nu mi se pare deloc ușoară.

Prin urmare, credem că personalitatea sa reiese cel mai bine din opera aflată în plină derulare. Noi ne-am gândit să ne referim la cartea de eseuri, *Profesorul și Sirena* (2001), din mai multe motive, între care: varietatea subiectelor, numărul revistelor literare care le-au găzduit (*Viața studentescă, Steaua, Echinoc, Slast, Contemporanul, Familia, Telegraful roman, Astra*), încărcătura morală, filozofică sau artistică, emanată din fiecare (micro)eseu în parte, perioada în care au fost scrise, incisivitatea lor etc.

Cartea se deschide cu *Profesorul și sirena*, titlu luat din Giuseppe Tomasi di Lampedusa, cunoscutul autor al *Ghepardului*. De ce oare tocmai această nuvelă l-a „fermecat” pe Nicolae Iuga? Răspunsul se află, credem, în faptul că e vorba de situația dificilă a profesorului, pe care însuși o cunoștea și o percepea foarte bine, și care trebuia făcută publică. Lucrul nu era deloc ușor într-o societate totalitară, în care individual nu avea libertatea de acțiune, de exprimare a gândurilor, necum a luării unei atitudini. Ca etalon era profesorul, obligat, prin natura profesiei, la o cercetare continuă, la modelarea permanentă a mijloacelor de predare, la obținerea de rezultate satisfăcătoare. Creionarea activității acestuia este făcută și de scriitorul italian, acceptat și citat de Nicolae Iuga: „Și la drept vorbind, soarele, singurătatea, nopțile petrecute sub rotirea stelelor, tăcerea, hrana puțină, domeniile atât de străvechi ale studiului, prindeau în

Nicolae Iuga - 60

jurul meu ca un fel de vrajă care nășteea presimțiri de miracol”.

Referirea la asemenea privațiuni putea fi făcută, și Nicolae Iuga a exploatat acest aspect, întrucât povestea se referă la trecut, în antichitate, când profesorul era, în același timp, nu numai profesor, ci și filozof, și medic, și astronom, deci o figură enciclopedică. Abia cu timpul, pe măsură ce cunoștințele de specialitate s-au acumulat, nemaiputând fi stăpânite de mintea unui singur om, aria de cunoaștere s-a îngustat și astfel au apărut specializările, ce continuă și azi a se multiplica. Reper rămâne tot profesorul, implicat cu toată ființa sa în actul de formare a tinerelor generații. De aici izvorăște chiar încăpățânarea de a continua drumul început, în ciuda nenumăratelor lipsuri și încercări. „*Vraja care naște presimțiri de miracol*” apare sub două valențe: să continue drumul început, dar și să se expună tentațiilor, greutăților.

Lupta omului cu aceste forțe (sirene, zei, destin) este creionată de autor ca „un caz particular al tragicului, purtat cu perfidie și gratuitate din partea sirenelor, și cu ingeniozitate și putință de scăpare din partea omului”. În final, drept concluzie, Nicolae Iuga conchide că „el, omul, stă astfel în fața întregii istoricități umane teribil comprimată temporal, de la care primește nemurirea istoricității sale, în însăși viața sa finită”.

O altă problemă „tabu” a perioadei comuniste, pe care Nicolae Iuga o relevă, este aceea a diletantismului, concretizată în „diletantismul în filozofie”. Între finalitatea proiectată și finalizarea realizată există mai multe focare de obturare de natură etică sau gnoseologică. „Din punct de vedere etic, pe parcursul acestui traseu, subliniază autorul, apare piatra unghiulară a libertății umane”. „Orice conștiință, învățată deja, nu se va converti cu necesitate, în mod integral, în comportamentul manifest. Va exista mereu un anumit

Nicolae Iuga - 60

coeficient de distorsionare a semnificației informației morale”. Exemplul este unul concret, izvorât din realitatea faptică, studiul filozofiei la facultățile de un alt profil, care, după modul în care era gândit, ducea, inevitabil, la diletantism, situat undeva „între bunul simț și știință”. „Conceptele utilizate de către diletant sunt conexe în anumite determinații, cu ignorarea altora, care pot fi esențiale, sau lămuritoare, sau care pot deturna complet sensul discursului. Ignorarea, desigur, nu este intenționată, ci se datorează lipsei de cultură istorică și de asimilare contextuală a notelor majore ale conceptului.”

Alte probleme, precum „fenomenologia eticului în romanul românesc postbelic”, „invectiva și umorul”, „Eminescu și metafizica”, „hermeneutică și explicare”, „actele lui *homo fictus*”, „logica lui Hermes” etc., prin analogiile mereu prezente, în plan filozofic, între antichitate și societatea modernă, creează o încântare în actul lecturării și o apetență pentru celelalte scrieri ale autorului sărbătorit.

Trecem și peste „*Începuturile lui Hegel și Noica*”, „*structuralismul*”, „*Mircea Eliade*”, „*Constantin Antoniade*”, „*Minima moralia*” (Andrei Pleșu), „*Prosopopeea patriei*” (Ioan Alexandru), eseuri care „fac deliciul comentariilor lui Nicolae Iuga”.

Mi se pare demn de subliniat aplecarea autorului și spre o altă latură importantă a culturii noastre - mult discutată, dar cu finalizare precară - aceea a limbii: „*Închinare limbii române*” și „*Cărți românești premergătoare ASTREI*”. Autorul pornește de la o afirmație a filozofului Ludwig Wittgenstein, care spunea că „*Hotarele limbii mele sunt și hotarele lumii mele*”, arătând că „este dureros a vedea cum limba română este stâlcită, amputată, exprimată frust, agramat, cabotin, stereotip etc., fără prospețimea și ingenuitatea care să trădeze

Nicolae Iuga - 60

gândirea proprie și fără adâncimi, care să probeze simțirea adevărată”. Acest aspect trebuie nu doar să ne întristeze, ci să ne dea serios de gândit. Soluția pe care Nicu Iuga o propune este tipărirea „monumentelor de limbă română”, care „nu se ruinează și nu sunt pieritoare”. Acestea, „reeditate din timp în timp”, pot da măsura culturii și a propriei istorii, întrucât „nimic nu exprimă și nu afirmă cu mai multă limpezime și tărie specificul național decât limba”. Scrierile vechi au o „extraordinară bogăție conotativă” și ne dau posibilitatea de a ne *rosti* și de a avea *rostire*. Acești doi termeni, *rosti*, *rostire*, nu pierd nici sensurile materiale ale *rostului* și urcă în același timp spre sensurile speculative. Termenul *rostire*, precizează Constantin Noica, reintegrează ceea ce *rostul* pierduse, anume *cuvântul*. De aceea expresia „*La început a fost Cuvântul*” ar putea fi tot așa de bine redată „*La început a fost rostirea*”, adică *punerea în rost, rostuirea lucrurilor*.

Valoarea cărților vechi a fost subliniată cu mult înainte, atât de vestitul reprezentant al Școlii Ardelene, Petru Maior, cât și de mitropolitul Andrei Șaguna, pe care Nicu Iuga îi citează: Cărțile vechi, „acel tezaur neprețuit” care este limba română - afirma cu tărie Petru Maior - , nu ni l-au putut răpi nici sabia învingătorului, nici cruzimea tiranului, nici puterea fizică, nici politica infernală, tezaur mai scump decât viața”, căci, dacă l-am pierde, „de vom suferi vreodată ca cineva, cu puterea, au cu înșelăciunea, au cu momelile să ni-l răpească, atunci mai bine să ne înghită pământul de vii, să ne adunăm la părinții noștri cu acea mângâiere că nu am trădat cea mai scumpă ereditate, fără de care nu am mai fi demni a ne mai numi fiii lor: limba românească”.

Rostul cărților pentru un popor înconjurat de neamuri nelatine și cu alte interese, este subliniat și de Andrei Șaguna: „Deșteptarea poporului românesc, pășirea lui către lumina cea blândă a civilizației și a culturii,

Nicolae Iuga - 60

înfrățirea neamului nostru românesc, rămânerea în viață a limbei sale naționale; toate aceste binecuvântări neasemănate avem a le mulțami acestor ediții vechi ale *Sfintei Scripturi*, acestor monumente nepieritoare ale limbii, moralității și preste tot ale vieții noastre naționale”.

Dacă adăugăm acum și *Glosarul Hegelian*, alcătuit „ca un simplu instrument de uz personal, din nevoia unei lecturi cât mai adecvate a marelui gânditor”, care cuprinde nu mai puțin de 150 de articole, însumând 25 de pagini, avem imaginea cuprinzătoare a unui erudit, care, pe măsura trecerii timpului, a îmbogățit literatura de specialitate și nu numai, cu lucrări de o mare ținută științifică, dovedind o deosebită acribie în cercetare, dar și plăcerea de a pune la dispoziția publicului cititor atât subiecte inedite, cât și altele comune, dar cu alte resorturi de interpretare.

Așadar, cartea de eseuri, *Profesorul și sirena*, a treia în ordinea editorială, dovedește, prin varietatea de subiecte abordate, pregătirea enciclopedică a profesorului Nicolae Iuga, cutezanța de a oferi, indiferent de timp, teme, adesea, controversate, precum și „unduirile neliniștite - submerse, întrebătoare - cu fluxuri și refluxuri, uneori spasmodice și disperate” ale eului său plin de temperament. Împreună cu celelalte volume, și cel de față se constituie, cu adevărat, ca „parte al aceluiași întreg organic”. „Și pe toate laolaltă [trebuie să le privim] ca pe lumina lumii”, cum afirmă însuși autorul..

Ca urmare, putem spune că Nicolae Iuga, în tot ce a *rostit* și în tot ce a *rostit* a avut în vedere un mândru *Rost*.

Prof. univ. dr. Nicolae Felecan

„Semn” de carte: Nicolae Iuga, Securitatea, cezarul și sfoara de câlți a lui Elie Wiesel

Există cărți care, deși grele de sens și de implicații, te leagă de textul lor într-un mod neașteptat, de îndată ce te afunzi în lectură. Cum anume? Vă voi mărturisi impactul pe care l-a avut asupra mea de îndată ce voi fi încheiat prezentarea efectivă a volumului-document / pe care îl semnalăm în aceste rânduri.

Volumul lui Nicolae Iuga, intitulat *Securitatea, cezarul și sfoara cu câlți a lui Elie Wiesel* (apărut la Editura Limes, Cluj Napoca, 2012, ISBN 978-973-726-669-9), se constituie într-o încercare de restituire a unor bucăți de istorie recentă care au marcat, din penumbră, devenirea profesională și personală a autorului, ca și pe a aceea a celorlalte personaje care populează paginile unui „dosar de securitate”.

Dacă prima parte a volumului transcrie interpretarea, în cheia autorului, a dosarului de urmărire informativă „Horia”, dosar de grup cu nr. 1234327 cotă CNSAS, secțiunea secundă propune, în Addenda, câteva observații semnate de Claudiu Porumbăcean, cercetător și arhivist, precum și de scriitorul Paul Béldi Ladislau.

Ultima parte reprezintă reproducerea dosarului în sine, sau mai exact a acelei versiuni de dosar care i-a parvenit lui Nicolae Iuga și care, așa cum el însuși notează, este „întrucâtva diferit față de dosarul din memoria mea, adică față de dosarul pe care eu l-am văzut și citit în luna mai”.

Calitatea de personaj al unui astfel de dosar era relativ ușor de dobândit dacă o persoană desfășura activități cultural-literare, avea înclinații filosofice sau pur și simplu se găsea adesea în anturajul unor personaje de factură intelectuală.

Nicolae Iuga - 60

Autorul așează momentul stârnirii interesului Securității pentru persoana sa sub semnul întâlnirii cu scriitorul Paul Goma și cu Cezărică. Dacă primul nu are nevoie de prezentare, pentru cel de al doilea se impune precizarea că este vorba despre Mititelu Cezar, coleg de facultate cu Nicolae Iuga, iar impulsul de a publica dosarul în discuție a fost, așa cum precizează acesta din urmă, „un prieten, excepțional jurnalist de la Cașavencii [...] Cornel Ivanciuc mi-a spus că ar fi păcat să las acele întâmplări nescrise”.

Momentul-cheie al începerii urmăririi operative în cazul grupului de studenți la filosofie din care făcea parte și autorul l-a constituit participarea acestora la Festivalul Național de Poezie Studențească desfășurat la Iași, în 1975, unde aceștia au prezentat, așa cum era de așteptat, creații proprii, departe de valorile acceptate de cenzură.

Notăm drept remarcabil conturul personajului Cezar Mititelu, vagabondul genial și liber căruia regimul nu i-a găsit o cămașă de forță pe măsură.

Ne oprim o clipă și asupra epilogului destinat corespondenței lui Nicolae Iuga cu laureatul Premiului Nobel pentru Pace, Elie Wiesel; în aceste pagini, cititorul va dezlega semnificațiile sferei de călți menționată încă din titlu.

Firește că am auzit, ca de altfel marea majoritate, vorbindu-se despre existența acestui tip de dosare, ecourile urmăririlor reale sau imaginare (așa cum semnaleză Nicolae Iuga, din rațiuni de *paranoia persecutoria* sau, de ce nu, ca titlu de glorie care te consacra drept persoană de interes sau ca om de cultură) traversând timpul și răsunându-mi în memoria mai mult sau mai puțin voluntară, încă din copilărie. Însă niciodată până acum, nu mi-a fost dat să văd, să citesc un astfel de dosar.

Dincolo de interesul pentru trauma în sine, dictat de faptul că unul dintre protagoniști este un intelectual,

Nicolae Iuga - 60

un cadru didactic, un coleg al meu, un om de care mă leagă sentimente de solidaritate culturală, parcurgerea textului (mă raliezi aici mărturisirii lui Claudiu Porumbăcean și afirm alături de acesta că nu am lăsat volumul din mână până când nu l-am citit integral) a adus în prim plan un proiect necesar care a mai traversat episodice propriile reflecții destinate viitorului.

Îi răspund pe această cale, în felul meu, autorului, care se întreabă retoric undeva, „pe cine mai poate interesa azi așa-ceva, o poveste urâtă, care s-a întâmplat demult”. Înainte de toate, trebuie punctat faptul că o astfel de lectură, o fărâșă din kilometri de rafturi cu dosare similare, este în mod absolut necesară pentru oricine dorește să deslușească mecanismele unei epoci recente.

Mai mult decât atât, dincolo de astfel de pagini transpare caracterul omului în general și, în cazul de față, al românului în special. A accede la propriul dosar, a-l analiza și, finalmente, a-l face public reprezintă un act de curaj neîndoielnic. E un pas care poate să reapeze piesele în jocul prieteniei, al relațiilor de colegialitate, chiar de familie. E un moment de confruntare cu sine, cu propriul trecut, și de re-înțelegere a propriei deveniri.

Dosarul lui Nicolae Iuga a funcționat, în cazul nostru, ca o lectură revelatorie. Am avut mereu certitudinea existenței, dar nu și interesul aplecării asupra dosarelor vizând propria familie, vinovată în special de ...intelectualitate. Lectura alertă a scriiturii proaspete, marca Nicolae Iuga, a determinat așezarea preocupării pentru acestea în lista priorităților noastre, de îndată ce vom găsi curajul necesar unei atare asumări.

Conf. univ. dr. Speranța Milancovici

Nicolae Iuga, povestea unui dosar

În urmă cu vreo două săptămâni, în seara premergătoare unui simpozion la care urma să particip, am avut plăcerea să stau la masă împreună cu Nicu Iuga, Sandu Zotta, George Glodeanu, Mircea Popa și alți invitați cu care, în atmosfera îmbietoare de la Poesis (Satu Mare) și sub mireasma unui vin de calitate, s-au purtat discuții libere, destinse, s-au evocat amintiri ale tinereții, toate acestea transformând o seară banală într-una de excepție. S-a trecut de la Aristotel la Hegel, de la filosofie la istorie și lingvistică, de la Noica la Paul Goma, iar de aici la ... Dosarul de urmărire informativă, Dosarul de grup numit „Horia”, cu nr. I 234327 (cotă CNSAS), în care Nicu Iuga constituia obiect de urmărire informativă, alături de alți trei colegi, studenți la Facultatea de Filosofie din București (Horj Viorel, Teișanu Vladimir și Vlasie Călin).

Discuțiile au devenit din ce în ce mai captivante, iar la un moment dat în interiorul meu a apărut interesul generat de profesia mea de istoric și arhivist, de a citi acest dosar, nu doar datorită faptului că unul dintre studenții urmăriți este un coleg de-al meu, cât mai ales datorită faptului că nu mai văzusem un astfel de dosar niciodată.

A doua zi, stând alături de Nicu Iuga la prezidiul simpozionului dedicat filosofului neotomist Ioan Miclea, l-am rugat să-mi trimită dosarul de urmărire informativă fotocopiât, ca să arunc și eu o privire asupra lui. Mărturisesc sincer că în momentul în care am început să citesc acest dosar am fost atât de pătruns (și intrigat în același timp) de lectură, încât am renunțat la orice altă activitate, ca să îl pot parcurge integral.

De-a lungul activității mele, în calitate de arhivist sau cercetător, am avut plăcerea să răsfoiesc mii de

Nicolae Iuga - 60

dosare de arhivă, fie pentru prelucrarea acestora în vederea includerii lor în circuitul științific, fie pentru activitatea mea de cercetare. Am avut șansa să intru în mai multe arhive din țară și să consult documente pe care mulți nici nu visau să le vadă vreodată, însă, așa cum am menționat, era pentru prima dată când aveam ocazia să consult un dosar de urmărire informativă, deoarece acestea se pun la dispoziție doar persoanelor direct vizate.

După 1990, pentru mulți dintre noi a devenit o fobie sau un miraj faptul că există astfel de dosare de urmărire în arhivele SRI. Mulți dintre cei care și-au văzut dosarele au trăit un sentiment de dezolare, în primul rând datorită faptului că au descoperit lucruri nebanuite cu privire la unele persoane apropiate (căci, din păcate, aceștia erau principalele „surse binevoitoare” pentru organele de Securitate), dar exista și un sentiment de frustrare pentru că multe informații erau protejate, mai ales numele informatorilor. Nu puține persoane au rămas dezamăgite de faptul că dosarul lor era prea „subțire”, iar la valoarea lor trebuiau să aibă poate mai mulți metri liniari de arhivă. S-a ajuns astfel la o bagatelizare a acestui tip de dosar, unii dintre titulari căutând un titlu de glorie din această „calitate” de urmărit de fosta Securitate, pe când alții au refuzat pur și simplu să-și citească propriile dosare, pentru a nu-și reîmprospăta în memorie amintiri nu tocmai plăcute din acea perioadă. S-a creat astfel o „modă”, încât aproape toată lumea era convinsă că avea dosar de urmărire la fosta Securitate, unii fiind chiar dezamăgiți dacă nu făceau parte din aceeași categorie.

Personal, am prelucrat arhivistic dosarele de cadre ale fostului Comitet Județean Satu Mare al Partidului Comunist și mărturisesc că multe informații erau de umplutură, tipizate, lipsind în mare măsură acel „senzațional” la care se așteptau alții, pentru că o bună parte

Nicolae Iuga - 60

din cetățeni confundau dosarele de urmărire ale Securității cu dosarele de cadre ale PCR.

Realitatea însă este una dureroasă fără doar și poate. Citind acest dosar ai impresia că ești în fața unei tragi-comedii, pentru că nu poți să nu te amuzi de condiția și naivitatea puerilă a unor note informative precum „studentii poartă discuții ostile la adresa regimului nostru” (fila 1), sau „studentii au început să înjure” (fila 30), dar nu poți rămâne indiferent la destinul tragic al unor persoane implicate sau „apropiate” acestui dosar. Personal m-a marcat personalitatea și destinul lui Cezar Mititelu. Practic acest dosar pleacă de la relația lui Nicu Iuga cu Cezar Mititelu, un om care refuza cu bună știință să termine Facultatea de Filosofie, pentru a rămâne în acest anturaj și pentru a-și putea procura lecturile necesare profilului său. Refuza cu insistență, spre dezamăgirea organelor de partid, să plece în provincie la locul de muncă indicat de autorități, pentru plăcerea de a fi aproape de oameni cu care avea ceva de comunicat. Un boem după unii, un „parazit social” după alții, Cezar Mititelu a trăit pentru a gândi și a gândit pentru a trăi și nu pot să nu mă gândesc la ceea ce declara marele Emil Cioran despre sine că „eu sunt un parazit social. La 50 de ani sunt student la Sorbona și mănânc la cantina universității”. Sfârșitul tragic al vieții lui Cezar Mititelu te obligă la meditație...

Acest dosar nu este unul foarte stufos. A fost deschis în 27 aprilie 1976 și s-a închis la 4 octombrie 1977, însă contextul și modul în care s-au desfășurat evenimentele trezesc interesul cititorului. Cu siguranță, cel (sau cei) implicați direct văd cu alți ochi cele întâmplate atunci și, chiar dacă nu aveau cunoștință despre această urmărire, astăzi nu pot să nu facă anumite conexiuni cu destinul ulterior al carierei lor sau chiar al vieții. Lecturând dosarul, aveam senzația la un moment dat că citesc

Nicolae Iuga - 60

Huliganii lui Eliade, cu acel spirit de dreapta specific Universității din București, în care se regăseau tinerii studenți urmăriți de Securitate, sau *Trădarea intelectualilor* al Anei Selejan în cazul unor persoane, a unor politrucii care au făcut carieră universitară și politică chiar și după 1990.

Este excepțional momentul (și poate principala cauză a deschiderii acestui dosar de urmărire) în care acești tineri au fost selectați să participe la Festivalul Național de Poezie Studentească de la Iași (1975), unde trebuiau să prezinte creații proprii, dar nu orice fel de creații, ci cele avizate de ASC. Cum poeziile lor nu au fost pe placul cenzurii, considerate a fi influențate de spiritul mișcării lansate de Paul Goma, cei implicați au decis să copieze versuri care nu le aparțineau de prin „Scânteia” sau „Scânteia Tineretului”, dar care făceau impresie foarte bună, pentru ca apoi, la Iași, să-și prezinte propriile creații. Planul a funcționat magistral, iar la Festival au obținut chiar premii importante. Din păcate pentru ei, toată acțiunea lor a fost deconspirată de o „sursă” a Securității, urmând apoi dosarul de urmărire informativă.

Frapează în dosar acuze de genul: „studentul Iuga Nicolae este preocupat de studiul filosofiei idealiste a lui Hegel și Schopenhauer” (vezi fila 21) care, într-o societate normală, sunt lecturi absolut obligatorii pentru orice student la Filosofie, nicidecum un delict! De asemenea: „studenții IUGA NICOLAE, HORJ VIOREL, VLASIE CĂLIN și alții, cunoscuți cu preocupări literare, care au publicat în diferite reviste versuri, articole, reportaje, poezii patriotice etc, în subsidiar față de colegi își exprimă părerea că nu-și pot fructifica din plin talentul și vocația, datorită faptului că le sunt impuse anumite restricții, norme, fiind obligați să creeze o poezie în care nu cred. În acest sens consideră cu nu se poate face artă din

Nicolae Iuga - 60

transcrierea lozincilor, că ideologia noastră împiedică libertatea de creație” (fila 6).

Din păcate noi nu am avut un Institut Gauck, noi nu am avut o lege a lustrației, iar arhivele fostei securități au ajuns târziu și foarte greu la CNSAS, în ciuda demersurilor întreprinse de Constantin Ticu Dumitrescu și a altor reprezentanți de marcă ai societății academice. Există suspiciuni, pe bună dreptate, că multe dosare ale unor persoane importante au dispărut sau au fost „curățate” pentru a nu le afecta cariera, fapt ce lasă un gust amar celor care au avut de suferit din cauza sistemului, dar mai ales din cauza acestor adevărați paraziți sociali.

Conf. univ. dr. Claudiu Porumbăcean

De la polis-ul grec la americanizarea Europei

Binecunoscut publicului cititor prin erudiția sa risipită cu generozitate în cele 9 cărți publicate până la această vârstă rotundă - dar și frumoasă, prin realizările profesionale și culturale -, Nicolae Iuga, un eseist de excepție și un publicist incisiv și, ca atare, incomod, se relevă a fi în lucrarea **Cauzalitate emergentă în filosofia istoriei** (Editura Limes, Cluj-Napoca, 2008) un gânditor de anvergură. Efortul său de sistematizare a unei informații nu doar vaste ci și diverse se conjugă fructuos cu o expunere clară și atrăgătoare, realizată cu o vizibilă virtuozitate stilistică. Titlul anunță prin ineditul asocierii celor doi termeni, cauzalitate și emergență, localizarea discursului pe terenul filosofiei istoriei. Dar Nicolae Iuga transcede cu dezinvoltură granițele acesteia, dovedindu-se bine plasat și în filosofia politică și în geopolitică.

Conceptul de emergență a fost utilizat - se pare - pentru prima dată de către etologul englez C. Lloyd

Nicolae Iuga - 60

Morgan în lucrarea **Emergent evolution** (1923) și reluat peste 10 ani în **The emergence of novelty** (1933). Două decenii după el, în 1955, antropologul american J. H. Steward îl aplică într-o lucrare de teorie a culturii. Din evoluție și antropologie, termenul respectiv va fi preluat de teoria economică, desemnând aici țările care rețin atenția printr-o dezvoltare surprinzătoare, imprevizibilă anterior. În anii '80 ai secolului trecut economistul olandez Antoine van Agtmael a pus în circulație conceptul de „țară emergentă” pentru statele care realizează cel puțin 1% din PIB-ul mondial.

În debutul cărții sale, Nicolae Iuga explică succint etimologia termenului de emergență (de la latinescul *emergeo* - a ieși la suprafață, la lumină), referindu-se la amintiții C. L. Morgan și J. H. Steward, pentru care emergența semnifică apariția noului în procesul dezvoltării sociale - o apariție absolut spontană și, ca atare, imprevizibilă anterior. Or, afirmă Nicolae Iuga, acest caracter imprevizibil al evenimentelor (faptelor) istorice este specific ordinii sociale - al treilea model de ordine, după cea naturală, respectiv cea artificială. Aici acționează un anumit tip de cauzalitate - pe care o numește emergență - grefată pe libertatea individului și pe hazard, corelație care explică imposibilitatea predicției sociale, fapt deosebit de frustrant pentru om, care nu și-a putut niciodată prezice viitorul plecând de la datele prezentului. Cazul eclatant luat ca exemplu de Nicolae Iuga este cel al vecinei noastre, URSS, a cărei cădere și destrămare nu au putut fi prezise în pofida modelelor teoretice existente. Capacitatea umană de predicție este posibilă în planul imediat, afirmă Nicolae Iuga, în rest ea este „invers proporțională cu depărtarea temporală”.

În acest prim capitol, intitulat simplu „Emergență și istorism” autorul insistă pe trăsăturile conceptului de emergență, abordând aspecte pe cât de relevante pe atât

Nicolae Iuga - 60

de interesante, precum rolul factorilor iraționali, ca și cel al inconștientului și al întâmplării în istorie - întotdeauna apelând la exemplificări sugestive.

Afirmând accentul mare pus pe întâmplare în cazul cauzalității emergente, Nicolae Iuga alătură știința și religia pentru faptul că, în mod specific, fiecare neagă sau minimalizează rolul întâmplării în viața socială. Dacă religia neagă la modul absolut întâmplarea, totul putând fi explicat prin voința divinității, știința - care nu mai poate opera cu contingentul - identifică întâmplarea cu cauze necunoscute. În acest context, autorul amintește că ontologiile lui Hegel și Marx, care nu admit hazardul, sunt astăzi depășite. Pentru a ilustra rolul, deloc neglijabil, al întâmplării în istorie, Nicolae Iuga recurge la două exemple, ambele încărcate de accidentalitate, dar cu efecte de lungă durată: căderea Constantinopolului (1453) și înfrângerea lui Napoleon la Waterloo (1815).

În celelalte patru capitole, în urma unei cercetări aplicative, Nicolae Iuga ne prezintă câteva forme particulare de manifestare a cauzalității emergente în istorie.

Astfel, probând o bună cunoaștere a filosofiei politice a lui Platon și a lui Aristotel, insistă - în capitolul 2 - pe emergența ideii de stat la cei doi gânditori antici, aducând în discuție aspecte mai puțin cunoscute de cititorii nefamiliarizați cu filosofia respectivă. Cu această ocazie face subtile distincții între cele două concepții, reprezentative nu numai pentru gândirea greacă antică. Dacă Platon compară structura polis-ului cu cea a sufletului, Aristotel o aseamănă cu organismul uman. Pentru acesta din urmă, statul este logic anterior individului, așa cum organismul este anterior organelor care-l compun. Concepția aristotelică despre geneza statului are la bază studierea și compararea a circa 150 de constituții ale statelor din acea vreme, arată Nicolae Iuga, ceea ce-i conferă acesteia un caracter deopotrivă empiric

Nicolae Iuga - 60

și istoric, la care se adaugă reflecția de natură filosofică. Aristotel depășește atât relativismul sofistilor cât și limitele viziunii platoniciene. Pentru Stagirit statul este o creație naturală, iar omul îi apare drept zoon politikon, concept prin care filosoful grec surprinde socialitatea ca trăsătură distinctivă a omului: „Cel care ar pretinde că nu are nevoie să trăiască în societate sau că nu are nevoie de nimic pentru că își este suficient sieși, acela trebuie să fie ori animal, ori zeu”. Omul trăiește deci în polis (stat) pentru că nu-și este suficient sieși, fapt care explică anterioritatea logică a statului în raport cu individul.

Apoi, Aristotel valorizează diferit de Platon familia și proprietatea, distanțându-se critic de magistrul său. Platon confundă familia cu statul, fapt respins de Aristotel, pentru care familia reflectă o inegalitate naturală și socială, pe când statul este „o asociere de oameni liberi și egali”.

Diferențe apar între cei doi gânditori și în ceea ce privește formele de guvernare: ambii pun pe primele două locuri monarhia și democrația, dar se despart când este vorba de democrație, pe care Aristotel o percepe ca fiind o formă degradată, convins că „muncitorul” nu este apt pentru virtute și deci nici pentru a lua decizii.

Cât privește modelul de stat conceput de către Platon în **Republica**, Nicolae Iuga se raliază mai degrabă opiniei lui Constantin Noica - al cărui discipol a fost - decât celei a lui Karl Popper. Acesta din urmă caracteriza programul politic conceput de Platon drept „totalitar și antiumanitar”, pe când Noica prevenea asupra acestei idei ca fiind „o eroare regretabilă”. Trebuie să avem în vedere, concluzionează Nicolae Iuga, că „Platon nu descrie o cetate factuală ci imaginează una contrafactuală, cu rol de ipoteză în căutarea ideii de Dreptate”.

Pe de altă parte, Nicolae Iuga este de părere că justificând minciuna -când este vorba de interesul Cetății-

Nicolae Iuga - 60

Platon prefigurează esența Ideologiei ca minciună oficială, așa cum o va cunoaște și experimenta secolul XX.

În capitolul următor, autorul abordează emergența sentimentului religios la trecerea dintre milenii, fenomen pus în legătură cu slăbirea „paradigmei naționale” în contextul globalizării, pe de o parte, și cu evoluția civilizațiilor, pe de altă parte. Resurecția religioasă, afirmă el, validează ideea lui Malraux (iar nu predicția!), reiterată până la abuz, privind necesitatea convertirii secolului XXI printr-o nouă viziune mistică, dar și morală, spre a „tempera” pornirea autodistructivă a omului. Nu este vorba însă - și aici autorul nu duce raționamentul până la capăt - de o simplă renaștere religioasă. Căutarea obstinată a transcendenței - urma a nevoii de sacru, constitutivă omului - într-o modernitate din ce în ce mai secularizată, are loc astăzi într-o manieră personală, subiectivă, rezultând un tablou de o diversitate derutantă a experiențelor și căutărilor mistice.

Urmărind emergența religioasă, Nicolae Iuga asumă tezele lui Samuel P. Huntington, autorul binecunoscutei cărți **Ciocnirea civilizațiilor**. Cele trei teze ale lui Huntington precizează rolul de prim ordin al religiei, atât în apariția marilor civilizații, cât și în evoluția lor viitoare, aceasta surclasând toate celelalte trăsături identitare cunoscute (ideologii, idealuri culturale etc.). Chiar și conflictele vor depăși în viitor caracterul național, consumându-se între civilizații și având o certă dimensiune religioasă. Și aceasta pentru că, subliniază Nicolae Iuga pe urmele autorului american, „fiecare civilizație are ca element ireductibil o religie determinată”. În pofida prozelitismului, uneori chiar violent, niciuna dintre marile religii, deși cu o vocație universalistă, n-a devenit efectiv universală, afirmă Nicolae Iuga, respingând drept utopică orice încercare de edificare a unei religii unice, globale.

Nicolae Iuga - 60

Următoarele 2 capitole sunt la fel de interesante și de actuale, frapând prin uriașa informație, bine dozată, fie că este vorba de emergența unei „lumi multipolare” - autorul analizând ascensiunea unor noi centre de putere precum Japonia, Federația Rusă, China, India și UE - fie că se referă la statutul de lingua franca asumat de limba engleză sau, în sfârșit, de „americanizarea Europei”.

Analiza făcută „modelului SUA” învederează mari realizări, dar și evidente slăbiciuni ale țării care încă păstrează hegemonia lumii. Nicolae Iuga insistă mai ales asupra celor din urmă, descoperind erori de politică externă (războaiele din Vietnam și Irak) sau problemele acute cu care se confruntă în plan intern (rata mare a criminalității, ca și a analfabetismului etc.), concluzia sa fiind că „în prezent SUA trăiesc paradoxul teribil de a fi cea mai puternică forță de pe glob și, în același timp, cea mai vulnerabilă”.

Portretul pe care-l face Nicolae Iuga omului post-modern este departe de a ne liniști și de a ne da mari speranțe pentru viitor. Astfel, acesta i se relevă autorului nostru drept „amoral și fals religios”, captiv „hedonismului sexual” și „consumului în sine” (shopping-ul) dezinteresat de politică și, prin urmare, ușor de manipulat!

Nicolae Iuga are în vedere și viitorul Europei, așa cum se profilează acesta din circumstanțele decelate, un viitor deloc roz, fie și privit doar prin prisma a două tendințe: ascensiunea islamului în plan demografic și renunțarea, în mare parte, la cercetarea fundamentală și rămânerea în urmă a învățământului european comparativ cu cel american sau cel din țările care au realizat o reformă serioasă în domeniu (Japonia și China). Este vorba însă de simple supoziții, iar nu de predicții, care ar contrazice însăși teza principală a cărții în discuție!

O carte care dovedește cu prisosință că autorul ei nu este un intrus în spațiul reflecției filosofice - de factură

Nicolae Iuga - 60

istorică și politică - ci se mișcă dezinvolt, asociind erudiția cu un stil inconfundabil, oferindu-ne un discurs rafinat în care pathos-ul este mereu temperat de un ușor detectabil spirit cartezian.

Conf. univ. dr. Florian ROATIȘ

Portret subiectiv Nicolae Iuga

Respectând parcă o mare parte din canoanele realismului rusesc, atunci când a plecat din Sălișteea de Sus, Nicu Iuga, asemenea marilor eroi și personaje din istorie, a plecat cu gândul să cucerească lumea, sau cel puțin o mare parte din ea. Dorea acest lucru așa cum își doresc toți adolescenții, pentru care lumea este până în orașul vecin sau până în localitatea vecină.

Lăsând în urmă Valea Izei, tânărul aspirant la mărire a plecat entuziast la drum, sfătuit de acasă să ajungă șef, mare șef, cel puțin șef de echipă pe unul din numeroasele șantiere ale patriei. Spre deziluzia preatânărului Nicu Iuga, posturile respective erau deja ocupate, la fel ca și cele de mecanic auto, electrician, strungar, fierar betonist, zidar sau activist UTC, așa că spre disperarea lui s-a îndreptat spre zona în care nu se înghesuiau prea mulți, școala.

Hotărât să nu se facă de rușine în urbea natală, Nicu Iuga și-a așezat mintea pe carte și a eșuat triumfal pe minunata plajă a filosofiei unde, temeinic, s-a întâlnit cu Schopenhauer, Hegel, Kant, Bergson, Marcuse, Kirkegaard, Sartre și alții care nu semănau deloc prin preocupările lor cu Pârcălab, Domide, Nunweiller sau Dumitrache, fotbaliști în mare vogă atunci.

Evoluția lui ulterioară a fost una deosebită, pentru că și-a potolit setea de cunoaștere pe lângă mari oameni de filozofie și cultură a vremii de atunci.

Nicolae Iuga - 60

Pe Nicu Iuga l-am întâlnit acum 41 de ani într-o tabără literară a elevilor, la Păușa, pe malul stâng al Oltului. Norocul și viața au făcut să ne reîntâlnim după 35 de ani la Baia Mare, unde am descoperit că suntem slujitori umili ai aceleași universități. Reîntâlnirea a fost deosebit de plăcută și a dus spre o trainică prietenie, care avea la bază nu numai verva comună a discursului sau caracterul ușor ludic al manifestărilor noastre ci și lecturile comune, pasiunile comune, preocupările comune, gazetăria, scrisul, analiza realității, principiile unei estetici funcționale și o mulțime de alte asemenea povești.

Deși scund de statură, văzut de aproape și cu ochii care trebuie, Nicu Iuga pare uriaș și chiar dacă îl mai încearcă nostalgia după meseriile pe care le-a ratat în tinerețe, zâmbește ironic și privește mirat la anumiți colegi ai lui care, în mod paradoxal, au ajuns din fierar betonist sau electrician, universitari, sărind precum un cangur peste școală.

Despre profesorul Iuga s-ar putea spune multe - și bune și rele. Invidioșii, oportuniștii, incultii, agramații, aculturalii, neșcoliții și alți aidoma lor le spun cu satisfacție și tenacitate pe cele rele, care fie vorba între noi nu sunt nici neobișnuite, nici extrem de importante. Ceilalți, cei care au fost dăruiți cu harul gândirii și cu ceva școală sunt preocupați de dimensiunea intelectuală a iutelui și gureșului săliștean. Desigur, pentru un privitor atent, uneori este stârnită mirarea de marile diferențe dintre concretul comportamentului său și abstractul gândirii sale. Ludic, aparent leneș, dar scripitor în raționamentele sale, cu o memorie de mega computer, Nicu Iuga este un lider de opinie care a influențat o mulțime de oameni, prieteni, studenți și chiar și dușmani, cu eleganța unui mare risipitor, care a dăruit fără preget,

Nicolae Iuga - 60

din imensa sa rezervă de prietenie și cunoaștere, fără să aștepte recompense în schimb.

Deja „bătrân” dar încă atât de tânăr, îi spun cu respectuoasă plecăciune și prietenie „La Mulți Ani, Nicu Iuga!”

Dan Ioan Bogdan

Domnul profesor Nicolae Iuga, un predicator incomod al spectacolului intelectului

Îi se potrivește cum îi se spune și îi se zice doar: Domnul Profesor. Anturajul Domniei Sale, căci despre asta vorbim, este întotdeauna unul select, în care locurile se câștigă greu și se pierde foarte ușor, întotdeauna înainte de a se mânia amfitrionul. Este foarte greu să-l faci să acrediteze ceva și este un ucigător de profesie față de impostură, evident față de cea culturală, dar și față de cea politică.

Este practicantul unui spectacol intelectual de bun gust, debordant și nu acceptă, nici în ruptul capului, să-i fie compromis confortul spiritual pe care îl creează. El duce un gând bun mereu până mai departe, înnobilându-l prin aceasta.

Dacă s-ar face (și se fac!) tot felul de clasamente, atunci Domnul Profesor are asigurat un loc pe un astfel de podium, al ierarhiei istorice a Maramureșului. O galerie de prestigiu.

Este un adevărat Magistru. Chiar dacă nu reușești să citești cât a scris, important este că te îndeamnă și te

Nicolae Iuga - 60

ajută să scrii și tu sau, mai mult, scrisul Dumnealui devine „începătură” pentru încercările tale.

Înainte de toate, pentru cei ce-i mai zic în mod familiar: Nicu Iuga, Domnul Profesor este un ziarist de temut, care prin scrisul său pare a putea schimba guverne, nu numai primari și directori. A exersat un stil maieutic, peste nivelul de înțelegere al celor încondeiați, așa încât spectacolul lecturării Jurnalului de Vineri devenea periculos în anume anturaje, deoarece riscai să constați, la sfârșit, că ți-a fost dat să râzi chiar de tine însuși. Era fascinant! A practicat o presă ca putere, la puterea adevărului, cu siguranță a unui adevăr care doare. A numărat, ca atare, o mulțime de procese în Justiție, uneori chiar cu persoane din ograda zeiței cu balanța, dar le-a câștigat pe toate. A fost și amenințat de multe ori. Dar a fost în mod constant un ziarist de mare curaj într-un oraș în care era arhicunoscut, iar pseudonimele îi erau de prisos.

Eu, personal, îi sunt recunoscător. Mi-a dat prima legitimație de ziarist (la Jurnalul de Sighet) și, prin aceasta, prima certificare intelectuală pentru agora. La un moment dat, când a scris demolator despre un personaj important al politicii de nivel județean (un fost prefect), l-am părăsit, dintr-un impuls de cuminenie maramureșeană, dar timpul a dovedit că, totuși, Dumnealui a avut dreptate. M-a invitat să devin universitar cu acte în regulă și mi-a îndrumat primii pași ai acestei nobile profesii.

De-a lungul unor ani în care l-am cunoscut, încă de când eram pe băncile liceului sau în sălile de cenaclu din Sighetul anilor '70-'80, unde, de asemenea vâna tot singur impostura, am beneficiat de multe ori de ocrotirea sa. Cel mai bine însă cred că a făcut când a scris cele 11 cărți ale sale. Foarte bine a făcut atunci când a scris, cu mare profesionalism, despre Diplomele Maramureșene. A scris, de asemenea, printre primii, mult despre istoria românilor

Nicolae Iuga - 60

din dreapta Tisei. În virtutea funcțiilor onorante pe care le-a avut i-a ajutat foarte mult pe românii de acolo. Este printre primii români din România, cetățean de onoare al prestigioasei localități românești Apșa de Jos (Ucraina).

La mulți ani, Domnule Profesor Nicolae Iuga!

Lect. univ. dr. Ilie GHERHEȘ

Nicolae Iuga - un adevărat voievod al filosofiei maramureșene

A fi rugat să scrii, chiar și câteva rânduri (gânduri), despre prof. Nicolae Iuga, înainte de a fi deosebit de onorant, poate fi la fel de riscant, întrucât ele ar viza, de bună seamă, unul dintre spiritele cele mai lucide și mai realiste, mai ascuțite și mai surprinzătoare, mai ferme și mai subtile, mai comunicative și mai necruțătoare, mai profunde și mai cuprinzătoare pe care le poți întâlni în **spațiul cultural-academic**, destul de arid, al Maramureșului acestui început de veac, un spațiu unde nu puțini ciulini și mărăcini ai culturii și ai vieții spirituale, consacrați oficial sau în curs de consacrare, pozează și clamează recunoașterea lor ca plante roditoare și hrănitoare sufletului și spiritului nostru.

Dacă nu mă înșel, întâlnirea mea cu acest spirit incomod, dominator, briliant și fermecător a fost oarecum indirectă, prin intermediul lecturării editorialelor apărute în Jurnalul de Sighet și, mai apoi, în Jurnalul de Vineri. Să tot fi fost vreo 15 ani de când mă „delectam” - „gustând” cu plăcere stilul scriiturii și frumusețea expresiei ce erau pigmentate cu accente oracular-profetice, îmbrăcate în formule cinico-ironice, impresionându-mă, în egală măsură, și forța, profunzimea ori coerența fără cusur a

Nicolae Iuga - 60

gândului, dar mai ales judecata limpede, fermă și necruțătoare - cu textele semnate de către N. Iuga sub pseudonimul Diogene Cinicul.

Din pricina calității acelor editoriale, dar și din curiozitate intelectuală am întrebat în stânga și-n dreapta și am aflat, de la regretatul Vasile Bologa, că în spatele pseudonimului ce purta numele unui celebru întemeietor de Școală filosofică (școala cinică) s-ar afla profesorul de filosofie N. Iuga, care predă, în acele vremuri, la Liceul „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației. Ulterior, pe măsură ce anii se scurgeau, citindu-i cărțile, vreo 9-10 la număr, am regăsit în ele, într-un mod mult mai pronunțat, aceleași calități intelectuale pe care le descoperisem în editorialele publicate în cele două Jurnale. În plus, pe lângă valențele și virtuțile intelectuale semnalate anterior, lecturându-i opera în constituire, fără a fi finalizată, am fost surprins de rigoarea intelectuală și onestitatea scriiturii, de erudiția doctă, însă nu stearpă, și mai cu seamă de spontaneitatea unui spirit neastâmpărat, preocupat mereu să lămurească întrebările și problemele fundamentale pe care nu le poate ocoli ființa umană.

Așa că, dacă cele semnalate de mine în aceste rânduri definesc filosoful veritabil, atunci Nicolae Iuga e cu adevărat filosof, iar nu un simplu profesor, fie el și universitar, ce predă filosofia unor tineri mai mult sau mai puțin interesați să- (și) cultive înțelepciunea.

În final, dincolo de anvergura intelectuală și cultura filosofică veritabilă, pe care numai pigmeii spiritului le contestă, aș mai remarca și aș mai aprecia la acest **adevărat voievod al filosofiei maramureșene** un soi de atitudine boem-boierească și jovial-hedonistă, extrem de tonifiantă și deseori contagioasă, ce se înfrățesc în mod fericit cu oralitatea socratică, cu judecata aspră și tăioasă de factură cinică, cu enciclopedismul papiniam, cu epicul

Nicolae Iuga - 60

umorist-anecdotic de inspirație humuleșteană, dar și cu angajarea civică de aceeași înrudire socratică.

Adagiu: Ori de câte ori am ocazia sunt bucuros să „stau la taclale” cu N. Iuga, cu toate că nu întotdeauna i-am acceptat (îi accept) tezele pe care le susține. Însă, cu toate acestea, dincolo de eventualele exagerări argumentative și uneori partizane, nu pot să nu recunosc spiritul justițiar deosebit de pătrunzător și convingător al sexagenarului prof. Nicolae Iuga.

La Mulți Ani, Magistre!

Ioan ȚIPLEA

Tot umblând prin Galileia, după vin din vremea ceea

Ceștile de cafea cu ochi migdalați și aburi de pierzanie se transformă dimineața, în prezența Cărturarului, în cursuri înviorătoare de istorie, istoria amănuntelor și nuanțelor, a contestărilor și lămuririlor. Istoria Maramureșului cu trimiteri până la egipteni, are alte lupte și alte arme dimineața, că dimineața, la cafea și un pișcot e bine să vorbești despre istorie, înainte de a se lua roua de pe hrisoave, zice Cărturarul.

Mai spre seară, pe o terasă, unde-ți cade polenul florilor de tei în paharul cu vin, pahar pe pereții căruia stau agățați stropii de licoare cu capul în jos, ca liliecii în piramidele incașilor, Cărturarul mă îndeamnă să mă duc la tonuri și la papirusuri ca să descopăr câtă viață e în jurul Mării Moarte, să știu mai multe despre operele fără autor,

Nicolae Iuga - 60

să-i înțeleg și să-i iert pe artiștii care s-au sinucis. Și să mai înțeleg că pătrunderea în tinerețe nu înseamnă viol, ci inițiere. Și să mă conving că între vinul de la Cana Galilei și Zidul Plângerii este o legătură pe care o vezi numai dacă te lași crucificat după ce ai oripilat fariseii, spunând că ești Cărturarul trimis să ridici păcatele lumii. La un pahar de vin cursul despre filosofia de graniță se-nveselește, anahoreții cântă cântece de lume, iar misterele se întrupează în femei care te-au dorit, dar nu le-ai avut niciodată, deoarece rostirea unui vers, a unui citat axiomatic este mai folositoare decât îmbrățișarea unei taine în formă vie

După multele cursuri la care am asistat în preajma Cărturarului, văzui cum „plopilor din fiecare cătun mă salută” și-atunci, pentru a nu lăsa germinația la râțul porcilor am lucrat împreună la un ziar. Ziarul se făcea într-o oră, era Jurnalul păcatelor din viitor despre care cititorii spuneau: Câtă muncă! Câtă risipă! Ce viitor păcătos! Cărturarul spunea, zâmbind a râde: Câtă lene în bibliotecă! Ce instinct educat! Bine c-am fișat seara, trecutul dimineților.

Așa îl știu eu pe Cărturarul Nicolae Iuga, doctor în cărturărie, fără de arginți, iar ca să nu creadă că am spus mai sus vorbe de șagă, colo jos mă iscălesc.

Vasile DRAGOMIR

Al doilea socratian din Sighet

Mărturisesc că îmi aduc aminte cu plăcere de anii în care l-am cunoscut pe foarte tânărul profesor de la Liceul „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației, Nicolae Iuga. Era cu ceva după anul '70, când tocmai plecase din oraș ilustrul filosof și diplomat Jean Bălin. Până la venirea celor doi, Sighetul avea profesori de socialism științific și de economie politică, în stare să demonstreze cui voiau să-i asculte, superioritatea socialismului biruitor față de capitalismul în putrefacție și să-și întocmească documentele de planificări trimestriale și anuale cu rubrici colorate. Până și îmbrăcămintea ce o purtau era pe linie, cum o cerea organul local de partid. Cu venirea lui Jean Bălin de pe băncile școlii de filosofie bucureștene, în oraș s-a instaurat epoca colocvială, socratiană, elevii aflând că există și școli de filosofie anterioare socialismului, iar sala de clasă era mereu schimbată cu cafeneaua sau restaurantul, unde maestrul, primul Socrate sighetean, le vorbea învățăceilor despre adevăratul Socrate, mentorul din Atena, despre Platon și Aristotel, despre Confucius și Lao Tzâ. Cel de al doilea Socrate sighetean, care i-a succedat lui Jean, după plecarea sa în București la Universitate, a fost Nicolae Iuga, absolvent al aceleiași școli filosofice. „Domn profesor Nicu” nu numai că i-a continuat împărtășirea învățăturilor filosofice prin viu grai și în afara sălii de clasă din liceu, dar a mai și adăugat pentru învățăcei informații noi, despre școlile și doctrinele filosofice, aceștia aflând despre epicureici, despre cinici și stoici, despre filosofia clasică germană ș.a. Era de la sine înțeles că și Jean Bălin și Nicolae Iuga erau atipici și gata în orice moment să dărâme, cu sau fără voie, niște ierarhii bine instituite și cimentate în urbe. Nicolae Iuga

Nicolae Iuga - 60

povestește o întâmplare haioasă a lui Jean. Era moda și atunci ca și astăzi, ca lingăii și căței să-și mituiască șeful jucând cu el poker și lăsându-l să câștige. O făceau și câțiva directori cu inspectorul de zonă. La o partidă intră și Jean, care nu numai că-l lasă pe inspector lefter, dar îl mai și ironizează. Ca răzbunare, inspectorul împreună cu directoarea liceului și secretarul de partid cu propaganda merg la el la oră în inspecție. La analiza lecției, cei trei îi reproșează că nivelul la care predă este prea academic și elevii nu înțeleg noțiunile predate. În replică, Jean Bălin le răspunde, „eu lucrez cu acești elevi de trei ani și i-am format să înțeleagă la acest nivel de predare. În această oră nu puteam să cobor predarea la nivelul de înțelegere al celor veniți să mă asiste.” Dar anii au trecut. Tânărul de atunci este astăzi doctor în știință și cadru universitar. Are zece cărți tipărite la edituri prestigioase și sute de articole de specialitate publicate în țară și în afară. După '90 am fost câțiva ani colegi la inspectoratul școlar din Maramureș. El a fost ani buni în timpul comunismului corespondent al Postului de radio „Europa Liberă”. După '89 a fost redactor șef și redactor la săptămânalele Jurnalul de Sighet și Jurnalul de vineri. În cel de Sighet semna Diogene cinicul. Editorialele sale erau întotdeauna obiective și echidistante, chiar dacă uneori erau acide și vitriolate. Avem în Nicolae Iuga triada, teoreticianul filosof, jurnalistul și profesorul sau maestrul. De astăzi, când vârsta sa începe cu cifra 6, așteptăm cărți, studii și articole care să-i împlinescă pe mai departe personalitatea impetuoasă. Îi urăm Sănătate, Fericire și Bucurii alături de cei dragi. Suntem onorați să-i fim prieteni și apropiați.

La mulți și fericiți ani, Nicolae IUGA!

Dragomir IGNAT

Opinii ale foștilor studenți:

Vivat, crescat, floreat!

Născut pe valea Izei în anul 1953, pe vremea când dădeau cireșele în pârg, Nicolae Iuga, doctor în înțelepciunea socratică, nobil proprietar al rostirii filosofale, publicist prolific și om de omenie, adună la cununa vieții încă o frunză de laur.

Conf. univ. dr. Nicolae Iuga, prodecan al Facultății de Științe Umaniste a Universității de Vest „Vasile Goldiș”, filiala Baia Mare, a dovedit de-a lungul carierei sale didactice că este preocupat de o reconstrucție etică și culturală a unei societăți plină de contraste și paradoxuri.

Harul dăruirii de sine și cultura ideilor, împărtășite cu generozitate la cursurile de istorie a filosofiei, îi atrage pe studenți în aula facultății precum se adunau discipolii în Grădina Akademos. Publicist și dascăl cu vocație deopotrivă, Nicolae Iuga argumentează convingător că ziaristul trebuie să fie ca formator de opinie publică, vrând-nevrând, o conștiință morală. Ne-a învățat să nu consimțim mediocritatea, pentru că Turnul Babel în care trăim ne îndepărtează de pământ, fără a ne apropia de cer.

Făcând parte din ultima generație de studenți care a gravitat în jurul filosofului cu alură socratică Constantin Noica, la Păltiniș, a deprins abilitatea de a găsi răspunsuri la numeroase dileme pe care le ridică societatea contemporană. Cele unsprezece cărți de eseuri, note de călătorie, studii filosofice editate, în ultimul deceniu, sunt dense în paradigme și silogisme ce definesc erudiția și rafinamentul unui cercetător predestinat pentru profesie.

Nicolae Iuga - 60

Fie ca motto-ul lui Lucian Blaga: „Doamne să nu mă lași niciodată să fiu mulțumit de mine însumi” să rămână o provocare pentru distinsul eseist Nicolae Iuga în viitoarele sale proiecte.

Fericiți cei ce vor degusta din cupa de șampanie aniversară. Vai de cei care nu știu că marile adevăruri, noblețea și cântecele lăutarului se află în fundul paharului de vin.

Vivat professore!

Andrei Bărbos

IQ-ul profesorului Nicolae Iuga

Ce poate reprezenta o bucurie mai mare în viață, decât împrejurarea ca un fost profesor universitar de-al tău să te contacteze la un moment dat și să-ți ceară o părere? Nu poți trăi o bucurie mai mare. Simți că renaști, crești și cuprinzi toată această lume tainică, o înțelegi în totalitatea ei filosofică, iar IQ-ul tău aproape îl ajunge pe al profesorului tău [...].

Deci, stimate domnule conferențiar doctor Nicolae Iuga, când am primit eseul memorialistic al dumneavoastră, (seara târziu!) intitulat: „Securitatea, Cezarul și sfoara de câlți a lui Elie Wiesel” , vă mărturisesc că am petrecut cea mai frumoasă „noapte albă” citind și recitind întregul material captivant. Și acea „noapte albă” nu o consider o noapte pierdută, ci o minunată noapte regăsită. O „noapte” ce nu trebuie să se piardă în Veșnicie... Da, avem datoria morală să nu uităm istoria noastră recentă, trăită doar acum 35-36 de ani. Ați reușit, prin studierea Dosarului de grup numit „Horia” (dosar de urmărire informativă pe care fosta Securitate vi l-a întocmit, în perioada studenției dumneavoastră, în anii

Nicolae Iuga - 60

1976-1977), să ne lămurim în multe privințe și, ca un câștig mai general, ați reușit în „mozaicul tabloului comunist din România” să puneți o „pietricică”. O „pietricică esențială” poate, exact acolo unde lipsea și care astfel a definit și mai clar modul de „lucru” machiavelic al fostei odioase Securități. Așa se restabilește Istoria reală și adevărată (iar restul rămân doar: „povești securiste”!...).

Pe mine unul (și cred că și pe alții), nu m-au interesat în mod special numele urmăritorilor și urmăritorilor, ale informatorilor fiindcă, oricum, nu i-am cunoscut și nici nu-i voi cunoaște. Nu ranchiună și nu răzbunare pe ei, ci doar aflarea Adevărului. Studiul adevărului adevărat. Al adevărului gol goluț... În fața unui asemenea material, nu se poate să nu îți se ridice părul pe mâini, pe cap! [...].

„Urmăriții și urmăritorii, vieți paralele” - întocmai așa se petrece și în viață. În lunga viață, dacă o apucăm... O vorbă, o faptă mică, o delațiune, un dosar de urmărire, îți putea schimba total viața. Dacă nu se întâmpla *asa*, atunci azi cum ar fi fost oare? Da, cu siguranță ar fi fost o total altă viață, paralelă cu aceasta [...]. Dar, datorită unei alte „vieți paralele”, din cauza unui Dosar întocmit de fosta Securitate, prin informatorii plătiți, vi s-a sugerat: „ *ai face mai bine să te duci profesor acolo, la dumneata, în Maramureș!*”.

Pe când foști colegi de-ai dumneavoastră, cu un IQ mult mai scăzut și fără personalitate, s-au cățărat pe scara ierarhiei, dumneavoastră ați fost „îngropat de viu” în Maramureș. Rău să nu vă pară însă niciodată! Istoria s-a scris și la Sighet. Revoluția mascată și regizată s-a jucat în toată țara. Ați fost un actor în viață, dar n-ați fost manipulat de către nimeni. Nu v-ați vândut sufletul, nu ați dat mâna cu Dracul... Ați fost actorul, regizorul și scenaristul dumneavoastră. Nimeni nu vă poate șantaja cu niciun Dosar! Lucrarea de doctorat nu v-a scris-o nimeni, decât dumneavoastră. Și ați ajuns și un respectat cadru

Nicolae Iuga - 60

universitar și prodecan, dar nu la București. Nici o pagubă! Harta țării se agață în cui tocmai de aici, din „Maramureșul istoric”. [...].

Și de aici din Maramureș ați putut să vă afirmați. Ați corespondat, din 1986, cu Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel pentru Pace. Ați primit cărțile lui, în pachete desfăcute de către Securitate și apoi legate cu sfoară de câlți. Cine se poate lăuda cu mai multe realizări pe plan spiritual? Eventual eu, fiindcă am avut onoarea să scriu aceste observații despre un om și lucrarea lui de excepție!

Cu bucurie nețărnută în suflet,
al Dumneavoastră, fost student bătrân la Jurnalism,
Paul Béldi Ladislau, scriitor

Profesorul dr. Nicolae Iuga la cei 60 ani cunoaște arta de a trăi!

Primul meu contact vizual cu prof. dr. Nicolae Iuga a fost la schimbarea regimului din decembrie 1989, când Domnia Sa a ajuns vicepreședintele CPUN Maramureș. Apoi am început să-i citesc cărțile și mai ales articolele din „Jurnalul de Vineri”, un săptămânal așteptat cu sufletul la gură de intelectualitatea maramureșeană pentru articolele scrise de Domnia Sa, de Ioan Groșan, Vasile Dragomir, Augustin Botiș, Alexa Gavril Bâle sau Cornel Ivanciuc.

Prima dată, ca să zic așa, ne-am intersectat „live” la Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, filiala Baia Mare, unde orele pe care mi le-a predat în cei 3 ani de facultate au fost adevărate lecții de filosofie, jurnalism, didactică pedagogică și de viață. Faptul că am fost un student acceptabil este dovedit și de faptul că mi-a fost îndrumător la lucrarea de licență, acolo unde toți studenții se înghesuiau să-l aibă în această postură onorantă pentru

Nicolae Iuga - 60

student în primul rând. A dovedit și atunci un lucru pe care deja îl știam, era un profesor erudit, riguros, cu tact, corect cu studenții săi, un „coleg mai mare” cu un aer sofisticat dar povățuitor, un „diriginte” discret și cu multă diplomatie. Dânsul nu prea lăsa restanțieri la examene, dar te obliga, prin felul său de a se purta la catedră și în afara orelor, să pui mâna pe carte și să treci examenele! Cu brio!

Se spune despre un dascăl că devine dascăl în adevăratul sens al cuvântului și datorită norocului de a cunoaște de-a lungul formării profesionale niște dascăli eminente. În mod cert că eu am cunoscut un astfel de profesor eminent în persoana dr. Nicolae Iuga, de la cel care am „furat” cel mai mult!

Filozof, scriitor, jurnalist, conferențiar universitar doctor, prodecan și ulterior șef de catedră la Facultatea de Științe Umaniste, Politice și Administrative a Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, domnul Nicolae Iuga este un dascăl reprezentativ atât pentru Maramureșul istoric cât și pentru cei din Ardeal și Țara Românească!

Niciodată la orele noastre nu venea supărat, nu avea nevoie de notițe, nu părea că n-ar ști răspunde la o întrebare mai dificilă, mai ales pe teme filozofice! Se vedea bine că avea un fundament extraordinar în spate, își exprima ideile clar și concis, indiferent de regimul politic pe care l-a trăit, dovadă că a și fost urmărit de vechea securitate și a avut curajul să-și publice dosarul de urmărire de la CNSAS.

Profesorul meu drag Nicolae Iuga a rămas ca un brad și la 60 de ani și a răzbit în viață cum ni-o dorim și noi, iar faptul că fiul său, profesorul Nicu Iuga îi urmează cariera didactică este cel mai elocvent fapt că în jurul său a dezvoltat dragostea pentru știință și a format profesori.

Să ne trăiești întru mulți ani, Domnule Profesor!

Prof. Gelu Dragoș, Lucăcești

Nicolae Iuga - 60

- Domnule profesor Nicolae Iuga, sunteți unul dintre eseistii de primă importanță a acestor ținuturi Nordice și nu numai. Care dintre reperele biografice v-au marcat viața ?

– Poate că sunteți prea generos cu aprecierile la adresa mea. Pe de altă parte, trebuie să recunosc că profesorul Andrei Marga, fostul meu îndrumător de doctorat, spunea la modul serios treaba asta despre mine, că aș fi un eseist important, unul dintre cei mai importanți din Transilvania, zicea domnia sa. Compara textele mele cu cele scrise de Radu Enescu bunăoară, fapt foarte măgulitor în sine. Erau avute în vedere cele publicate de către mine în revista clujeană „Steaua” prin anii optzeci. Dar să revin la întrebarea dumneavoastră.

Firește, am fost marcat decisiv de Facultatea de Filosofie făcută la București, la zi (nu la f.f.) și la vremea ei, adică imediat după absolvirea liceului. Asta se întâmpla pe la începutul anilor șaptezeci. Mențiunea cu privire la timp își are rostul ei. Era la puțină vreme după deschiderea de la sfârșitul anilor șaizeci, o deschidere ale cărei consecințe riscau să scape de sub controlul autorităților comuniste și care de aceea trebuia înăbușită. Pe la sfârșitul anilor șaizeci au (re)apărut în limba română Kant și Hegel, s-a tradus masiv din literaturile occidentale și din filosofia existențialistă. Fondul zis „documentar” al Bibliotecii Facultății de Filosofie, care de fapt conținea cărțile și revistele interzise, a fost din nou accesibil în baza unei simple adeverințe, literatura interbelică era recuperată cu frenezie, chiar la propriu, de la chioșcurile de colectare a deșeurilor de hârtie. Circulau pe sub mână, practic fără să se știe de unde, cărți de dată recentă în limba franceză. Intelectualii din perioada interbelică, supraviețuitori ai pușcăriilor comuniste, au fost amnistiați, reabilitați și reintegrați în viața culturală, unora li s-a permis chiar să revină ca profesori la Universitate. Apoi au fost tineri absolvenți, e drept, fii de nomenclaturiști, evrei sau măcar gineri de ofițeri de Securitate, care au fost trimiși la studii în străinătate, în Occident și SUA, și

Nicolae Iuga - 60

care au revenit în țară ca asistenți universitari cu concepțiile de acolo. Era o atmosferă poliglotă și cosmopolită, Facultatea de Filosofie de la București se sincroniza discret cu cele din străinătate. Au fost date câteva promoții excelente, cu vârfuri precum: Andrei Pleșu, Gabriel Liiceanu, A.I. Brumar, Ion Bălin, C.V. Tudor, Cezar Mititelu, I. Candiescu, Al. Monciu-Sudinski, Lazăr Vlăsceanu, Dan Potolea, Carolina Ilinca, Toma Roman și alții, mulți alții. Lucrurile au început să degenereze după celebra vizită a lui Ceaușescu în China și, mai vizibil, după Congresul PCR din 1974. A început strângerea șurubului. Practic eu am prins, între 1974 – 1978, perioada de agonie și sfârșitul acestei Facultăți. În primăvara anului 1977 a fost acțiunea condusă de Paul Goma, iar vara anului următor generalul Pacepa a fugit în Occident. Atmosfera ideologică devenise apăsătoare. Un grup de studenți care purtau serile în Cămin discuții pe teme pur filosofice, grup din care făceam și eu parte, a fost luat la ochi de Securitate și dizolvat, cu amenințări dure. Regretatul Cezar Mititelu (considerat mentorul) a fost arestat, iar alții: D.Necșuliu, Vladimir Teișanu, Viorel Horj au fost exmatriculați din Facultate. Facultatea de Filosofie de la București, singura facultate propriu-zisă de acest fel din țară, a fost desființată în toamna anului 1977, fiind transformată într-o Secție a Facultății de Istorie. Doi-trei ani mai târziu, vârfurile intelectualității românești au început să fie persecutate metodic, în contextul afacerii numită „meditația transcendențială”.

– Îmi permit să afirm cu toată convingerea că formarea și evoluția dvs. intelectuală este bine cunoscută atât în lumea literară cât și cea universitară. Au fost modele pe care le-ați urmat? Ce oameni de seamă v-au influențat într-un mod decisiv activitatea Dvs. ?

– Cred că exagerați din nou cu privire la vizibilitatea mea literară. O să vorbesc însă cu plăcere despre unii dintre oamenii care au contribuit semnificativ la formarea mea intelectuală. La rigoare,

Nicolae Iuga - 60

toți suntem formați mai mult sau mai puțin de către alții. Îmi amintesc că un eminent teolog contemporan, Teofil Părăian de la Mănăstirea Sâmbăta de Jos, care este nevăzător din naștere, zicea că tot ceea ce știe el provine din cele ce a auzit de la profesori, colegi, din ceea ce i-au citit prietenii, și încheia frumos cu afirmația că el este produsul prietenilor săi. Prima amintire serioasă în acest sens o am de prin clasa a X-a. Profesorul de Biologie, care era fiu de preot, m-a remarcat în felul lui și mi-a adus de acasă, în secret, un volum vechi de Schopenhauer, apărut pe la 1906, volum pe care l-am citit cu setea și capacitatea de impresionare specifice vârstei. Am ajuns doctor în privința influenței lui Schopenhauer asupra lui Eminescu și m-am calificat la faza națională a Olimpiadei de Română. Tot atunci am început să scriu versuri și m-am cunoscut, prin tabere de literatură, cu viitori oameni de litere, unii mai talentați (cred) decât mine, dintre care i-aș aminti doar pe poetul Ion Mureșan și pe regretatul critic literar Radu Săplăcan.

Apoi, în facultate, am avut câțiva profesori și colegi cu adevărat extraordinari. Privind retrospectiv și cu detașare, mărturisesc o influență conștient-acceptată asupra mea din partea profesorilor: Cătălin Zamfir, Petre Bieltz, Mircea Flonta, Gheorghe Vlăduțescu, Radu Stoichță, Ion Ianoși, Cezar Radu. Am făcut parte, cum spuneam mai sus, din grupul lui Cezar Mititelu. Am fost coleg de grupă și prieten apropiat cu un viitor important editor, scriitorul Călin Vlasie, proprietarul tipografiei și Editurii Paralela 45. Am fost coleg la Cenaclul literar „Charmides” al Facultății de Filosofie cu Stelian Tănase (cu doi ani mai mare, el era și liderul), cu bistrițeanul Mircea Oliv, cu Gabriel Stănescu (emigrat în SUA), cu Cornel Sofronie, un excelent epigramist și scriitor satiric. De cenaclu răspundea, din partea cadrelor didactice și a partidului, profesorul N. Tertullian, ulterior plecat la Universitatea din Heidelberg, un cărturar bonom, față de care ne permiteam să vorbim practic orice, cu îndrăzneala și iresponsabilitatea caracteristice vârstei. M-a legat apoi o prietenie profundă, adevărată și durabilă, de vreo treizeci de ani, de

Nicolae Iuga - 60

filosoful Ion Bălin, originar și el din Maramureș, universitar în București și fost ambasador al României în Regatul Marocului. A fost, până la moartea sa prematură, omul cu cea mai îndelungată și constantă influență asupra preocupărilor mele intelectuale. L-am cunoscut bine și pe singurul geniu pe care (cred eu) l-am avut noi, românii, în a doua jumătate a veacului trecut, pe Constantin Noica. Eram acceptat la Păltiniș în preajma sa, aveam stabilit de către el un program de lecturi și am primit cărți de-ale sale cu dedicație. În fine, am avut o șansă deosebită să-mi elaborez teza de doctorat sub îndrumarea profesorului Andrei Marga, la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj. De la el s-a putut învăța ce înseamnă cercetare în filosofie și singurul meu regret este acela că nu am avut ocazia să lucrez sub îndrumarea lui un timp mai îndelungat.

– Ați debutat editorial cu un volum de eseuri; „Întoarcerea Cassandrei”, după care aria volumelor publicate s-a diversificat: note de călătorie, analize politice, filosofie. Pe când și un volum de proză sau poezie ?

– Am debutat revuistic cu un grupaj de poezie în „Tribuna” clujeană în martie 1973. În următorii doi ani am mai publicat versuri în diferite reviste, cam până la volumul unui... volum. Apoi am întrerupt brusc, deoarece am început să-i citesc temeinic pe filosoffii de primă mărime, iar îndeletnicirea cu poezia părea o pierdere de timp. Ulterior, am mai scris poezie, intermitent. Nu știu dacă voi da o carte de poezie și dacă da – când. De notat că și filosoful D.D. Roșca, traducătorul lui Hegel în românește, după ce s-a pensionat de la catedră, pe la vreo optzeci de ani, s-a apucat din nou să scrie poezie, la fel ca în adolescență, înfruntând răbdător ironiile confrăților. Am mai lucrat prin anii optzeci la un roman despre viața Sf. Apostol Pavel, roman pe care nu știu dacă îl voi termina vreodată.

Nicolae Iuga - 60

– Iată-ne, după lungi așteptări, în Uniunea Europeană. Libertatea de circulație a făcut posibil și în cazul dvs. să puteți participa la diverse manifestări, cum ar fi Conferința de la Lisabona de anul trecut și alte manifestări similare din alte puncte ale globului. Credeți că avem noi tăria și forța de a ne păstra și impune valorile în fața fenomenului globalizare ?

– Fără îndoială. De la Conferința de la Lisabona, despre care ați amintit și la care am participat în martie 2006, am rămas exact cu această impresie, că valențele culturale ale națiunilor sunt departe de a fi epuizate. Cred că noi, românii, ar trebui să luăm aminte la exemplul evreilor. Ei sunt în primele rânduri atunci când e vorba de globalizare, dar în același timp își păstrează cu demnitate și fermitate un tezaur etnic și confesional vechi de peste trei mii de ani. Să vă dau și un exemplu concret. Un tânăr scriitor român originar de prin părțile Năsăudului, Gelu Vlașin, a emigrat în Spania. La Madrid scrie literatură în limba română pentru numeroasa comunitate românească din Spania, și scoate și o revistă în limba română. Știu că tirajul revistei lui este mult mai mare decât al multor reviste din țară. Iar pentru românii din țară, același Gelu Vlașin a creat un fenomen unic, o revista literară online, *rețeaua literară*, în care publică deja sute de scriitori.

– Ne place sau nu, România este o provincie, fie ea și literară, în care etalonul de măsură va fi opera. Care credeți că o să fie icebergul culturii românești reprezentativ într-o Europă Unită ?

– Foarte greu de spus. Sunt și lucruri care ar putea fi considerate principial impredecibile. Interesant este că problema a fost pusă, cu diferențe privind țara, de către A. Comte, pe la 1830, anume ce specific ar putea să aducă fiecare națiune într-un patrimoniu spiritual european comun. Sigur, Franța și Germania au, în afară de mari literaturi, și o tradiție filosofică și muzică simfonică. Italia are și arte plastice ș.a.m.d. Noi, ce avem noi? Nu cred că trebuie să fim complexați, de vreme ce noi i-am dat Europei pe Brâncuși,

Nicolae Iuga - 60

Enescu și Cioran. Azi mai avem o anumită expresivitate folclorică, pe care vesticii o privesc mai mult ca pe o ciudățenie. În literatură, conform unui detestabil obicei oriental, cei care au ajuns ceva șefi pe la instituții de stat, de la Zaharia Stancu și Beniuc până la Buzura, și-au tradus cărțile pe bani publici și le-au difuzat în Occident, dar rezultatele au fost nule. Încă o dată, este greu de spus când și cu cine vom mai reuși să ne adunăm puterile și să dăm ceva relevant în plan european.

– *Rămânând tot în sfera provincialului, vă supără sintagma de „scriitor de provincie”?*

– Absolut deloc. Aș prefera totuși: „scriitor *din* provincie”. Depinde cine sunt provincialii și cine non-provincialii, „metropoliții” vorba lui Burnar. Dacă opusul scriitorului din provincie este cel din București, atunci trebuie să remarcăm că acesta beneficiază, adesea pe nedrept în raport cu talentul său, de un context cultural mai elevat și mai stimulant, de o coterie mai solidară și mai competitivă, de posibilități de mediere pentru impunerea operei mai multe și aparent mai prestigioase etc. Și la noi dar și în alte țări, în Franța de exemplu, există o anume pretenție implicită a capitalei de a avea ultimul cuvânt în materie de omologare culturală. Dacă Parisul a spus despre ceva că există, atunci acel ceva există, iar dacă Parisul a tăcut, s-ar putea ca acel ceva nici să nu existe.

– *Credeți că a reușit omul nostru de cultură să-și ridice capul din această sferă a provincialului ?*

– Parafrazând pe cineva mare, aș spune că această calitate, de „provincial” în materie de literatură, este ca o stare de minorat cultural, pentru care vinovat este omul însuși și nimeni altcineva.

– *Și-a schimbat omul provincial mentalitatea ?*

Nicolae Iuga - 60

– Poate că da, în parte, dar ar trebui să și-o schimbe într-o măsură mai mare. Cu alte cuvinte, în termenii de mai sus, ar trebui să facă tot ce depinde de el spre a ajunge la majoratul cultural. Condițiile îi sunt acuma favorabile. Bunăoară, faptul că învățământul universitar a devenit acuma un învățământ de masă are și o parte bună, în sensul că produce o anumită nivelare, în care hegemonia capitalelor culturale tradiționale se estompează.

– *Înainte de aderare, europenii ne-au dat „cartonașe roșii” la capitolul corupție, grupuri de interese. Suferă domeniul culturii de un asemenea flagel?*

– Natural. Domeniul culturii, respectiv al literaturii nu este, nu are cum să fie mai bun decât societatea românească de azi în ansamblul ei. Mă abțin, totuși, să dau exemple.

– *Scriitorul român poate trăi în România numai din scris?*

– În România au putut trăi numai din scris, și încă au putut trăi foarte bine, numai acei scriitori care au adulat puterea comunistă. Talentul a devenit o problemă secundară. Sadoveanu (cel postbelic) l-a avut, alți proletcultiști mai puțin. Calitatea de scriitor era mai rară, era atestată de către puterea politică pe criterii extraliterare și se bucura de un prestigiu deosebit, ceea ce presupunea privilegii pe măsură, venituri grase și locuință cu chirie simbolică în vilă naționalizată. Există însă și cazuri de scriitori care, prin anii șaptezeci, erau plătiți nu ca să scrie, ci ca să tacă. Petre Țuțea primea o pensie de la Uniunea Scriitorilor, fără să fi publicat nimic. Era ca un fel de recompensă indirectă pentru anii lungi de pușcărie politică pe care i-a făcut gratuit, dar și o prețuire discretă a geniului său, știu asta sigur direct de la Nicu Filip, cel care era pe atunci juristul Uniunii Scriitorilor, un om extraordinar, care mă onorează în mod deosebit cu prietenia sa. Din pensia lui, nea Petrache mânca zilnic o friptură și bea o sticlă de Riesling de Jidvei la restaurantul Uniunii de pe Calea Victoriei, după care vorbea năucitor, de se făcea o liniște respectuoasă în toată cârciuma. Apoi, tot pe atunci era o vreme de aur a boemei

Nicolae Iuga - 60

literare, scriitori tineri și promițători, cu operă subțirică, își tocău nepăsători prin localuri celebre banii luați cu împrumut de la Fondul literar, în contul unor iluzorii viitoare cărți, care de regulă nu mai erau scrise niciodată.

Azi, problema de a trăi din scris se pune altfel. Scriitorul care vrea să facă treaba asta, trebuie să se apuce să laude puterea la modul deșănțat prin presă, după care este posibil să primească cel mult o sinecură, un post fără muncă și fără răspundere, cel mai ades undeva prin structurile Ministerului Culturii după care, la schimbarea guvernului, riscă să fie dat afară, fiind deci nevoit să o ia de la capăt. Așa se face că noi avem o tradiție îndelung verificată în materie de prostituție intelectuală.

– Se tot vorbește despre „geografia literară”. Poate fi acest ținut nordic un punct distinct pe harta literară românească?

– Poate fi. Putem avea în vedere o lungă listă de nume cu o relativă greutate în acest sens. Mihai Olos a spus-o în mod repetat, că o viitoare renaștere spirituală a României se va produce inevitabil și că aceasta va avea ca punct de plecare Maramureșul. Din păcate, de fiecare dată, mie mi-au scăpat argumentele pe care își întemeia viziunea.

– Din cele nouă cărți editate, care vă sunt cu prioritate la suflet ? ...sau încă n-ați scris-o ?

– Aș putea spune că o prefer în mod deosebit pe cea intitulată ***Filosofia contemporană despre morala creștină*** apărută în 2002 la Editura fostului meu coleg de grupă din studenție, Călin Vlasie, Paralela 45. Îmi pare a fi cea mai bine legată ideatic și articulată hermeneutic.

– Se poate vorbi de o agendă a scriitorului Nicolae Iuga ? Ce proiecte aveți ?

– Am început să lucrez la o carte de filosofia istoriei, este vorba despre specificul cauzalității în istorie.

Nicolae Iuga - 60

– *Credeți în fenomenul de generație? A existat o „generație de aur” în perioada formării Dvs. ca scriitor ?*

– Cred în solidaritatea sufletească a oamenilor de litere, indiferent de vârstă. Apoi, evidența îmi impune să admit că există și ceea ce se numește „generație”, definită deopotrivă și prin vârstă și prin spirit. Îmi amintesc că un extraordinar poet român modern, l-am numit aici pe Ioan Budai Deleanu, scrie la începutul *Țiganiadei* sale, că doară nici vestitul Omir (adică Homer) nu în peșteri ci în cetăți și-a scris cânturile sale. Îmi pare clar că nu putem scrie prin peșteri, interioare sau exterioare, sau, dacă totuși o facem, atunci consumăm disproporționat de multă energie, iar lucru iese prost, derizoriu, penibil și sub un nivel minimal al percepției și gustului public. Eu înțeleg prin „generație” pe omul de lângă mine, indiferent de vârstă, care mă ajută să scap de impresia apăsătoare de peșteră, care îmi dă sentimentul de siguranță și de confort intelectual, care mă incită să gândesc și îmi dă imboldul să pun pe hârtie ceea ce am gândit împreună. Fără asta nu cred că poate exista o literatură în genere. Mai cred și că a existat o generație literară de aur în perioada formării mele, generația care s-a afirmat pe la sfârșitul anilor șaizeci, avându-l ca vârf de lance pe inimitabilul Nichita Stănescu. Ar putea fi cuprinși aici scriitorii mulți și mari: Ioan Alexandru, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Gheorghe Pituș, Ion Iuga, Mircea Dinescu, Ileana Mălăncioiu, Nicolae Breban, Augustin Buzura, Alexandru Ivăsiuc, St. Bănuțescu și mulți, mulți alții. Nu știu dacă generația mea, a celor aflați acum la ceva peste cincizeci de ani de viață, va reuși în timp să dea aceeași impresie de forță individuală și de grupare de forțe.

– *Trăim vremuri în care se scrie mai mult decât se citește. Cunoașteți vreo „rețetă” pentru echilibrarea acestui paradox ?*

– Nu. Este o realitate tristă, care diminuează nemeritat puterea de impact spiritual a literaturii. Efectul negativ și primejdios se va manifesta pe termen lung. Vom deveni tot mai mediocri spiritual,

Nicolae Iuga - 60

deși stăpânim poate mai multă informație decât generațiile anterioare. Ne vom pricopsi, cred, cu o anumită imbecilitate de ordin moral. Am pierdut deja mult, nu ne mai putem asuma dilemele lui Dostoievski, ci trăim în secolul lui Harry Potter.

– *Din acest colț de țară cum vedeți fenomenul literar și încotro credeți că se-ndreaptă ?*

– Nu cunosc literatura română contemporană atât de bine, încât să pot emite judecăți care să vizeze ansamblul. Pe de altă parte, sunt de părere că este vorba de chestiuni care pot fi prevăzute foarte puțin, sau chiar deloc.

– *Să ne învățăm nițel în sfera politicului. Domnule Iuga, am trăit într-un regim totalitar, regim în care unii analiști afirmă că: „scriitorii au mai multă putere deoarece aceștia devin uneltele de propagandă ale puterii”. Cum comentați această poziție a celor care o afirmă ?*

– Afirmatia o consider în bună măsură adevărată. Am mai spus ceva în acest sens, atunci când am vorbit despre scriitorii care au căutat/caută să trăiască din scris.

– *Și-a găsit scriitorul Nicolae Iuga refugiu în spațiul virtual ?*

– Desigur, utilizez calculatorul, cu toate avantajele și dezavantajele lui. Dimensiunea virtualului mai are pentru mine și o conotație aparte, prin prisma specialității, știut fiind că filosofia poate fi privită, într-un fel, și ca o sumă de speculații logice care poartă asupra posibilului. Mai este și nevoia de a comunica cu prieteni și colegi din străinătate, de a transmite texte pentru publicații, mai este și obligația de serviciu, ca să-mi postez sumarele cursurilor și întrebările pentru examene pe o pagină web. Atunci de ce nu aș accepta și ideea de a publica literatură pe internet?

– *Oare acest refugiu al unor scriitor în spațiul virtual este o metodă sănătoasă ? schimbă cu ceva mentalitatea cititorului ?*

Nicolae Iuga - 60

– După felul în care este formulată întrebarea, cred că ați indus deja anumite rezerve. Am și eu rezervele mele. S-ar putea ca amatorul de literatură pe Internet să caute să se informeze, nu să se formeze. Nu întâmplător se vorbește despre intrarea pe „chat”, gura păcătosului adevăr grăiește. Într-adevăr, cea mai mare parte a dialogurilor de acest fel se înscriu în registrul unei flecăreli stupide și penibile. Câtă depărtare față de genul epistolar!

– *Se poate vorbi despre o concurență între spațiul clasic și cel virtual? Cine credeți că va avea câștig de cauză ?*

– Cred că da. Se știe că lumea de azi citește foarte puțin, între altele pentru că își pierde foarte mult timp cu calculatorul. S-ar putea ca într-un viitor oarecare cartea să fie complet abandonată ca instrument de lectură, să devină obiect de muzeu. Sper să nu trăiesc până atunci.

– *Le-ați da vreun sfat tinerilor creatori ?*

– Nu. Ori de câte ori vine vorba de a da sfaturi, mă simt stânjenit. Îmi vine în minte o vorbă a lui La Rochefoucauld, care spune că bătrânii pot da sfaturi bune, atunci când nu mai pot da pilde rele. Așa că eu, deocamdată, mă abțin.

– **Vă mulțumesc.**

Interviu apărut și în revista Cetatea culturală (Cluj-Napoca),
nr. 11, 2007, realizat de Pop Aurel.

A. REPERE BIOGRAFICE

Profesorul, filosoful și eseistul **Nicolae Iuga** s-a născut la **12 iunie 1953** în Săliștea de Sus, Maramureș.

Studii:

- Școala generală în comuna natală (1968);
- Liceul teoretic din Borșa (1973);
- Universitatea din București, Facultatea de Filosofie (1974-1978);
- Studii doctorale în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca (1998-2002);
- obține titlul de doctor în filosofie, cu teza *Etica creștină. Perspective de reconstrucție filosofică*, sub îndrumarea profesorului universitar dr. Andrei Marga, lucrare publicată ulterior sub titlul *Filosofia contemporană despre morală creștină*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002, cu o prefață de Andrei Marga (2002).

Activitate profesională:

- 1978-2000** – profesor titular, discipline socio-umane, la Colegiul Național „Dragoș Vodă” din Sighetu Marmației;
- 1990** – vicepreședinte al Consiliului Județean Maramureș;
- 1991-1993** – inspector școlar la Inspectoratul Școlar Județean Maramureș;
- 1993-2000** – redactor șef la *Jurnalul de Sighet*;

Nicolae Iuga - 60

1998-2005 – lector universitar doctor, cadru didactic asociat la Universitatea „Babeş-Bolyai” din Cluj-Napoca;

2000-2003 – lector universitar doctor la Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Politice şi Administrative a Universităţii de Vest „Vasile Goldiş” Arad – Filiala Baia Mare;

din **2003**-prezent – conferenţiar universitar doctor, prodecan şi respectiv şef catedră la Facultatea de Ştiinţe Umaniste, Politice şi Administrative a Universităţii de Vest „Vasile Goldiş” Arad – Filiala Baia Mare.

Activitate publicistică:

Debutează cu poezia *Elegie I* în revista *Tribuna* (Cluj), 15 mart. 1973.

Debut editorial: *Întoarcerea Casandrei* (eseuri), Editura Pro-ema, Baia Mare, 1999.

Colaborări la reviste şi ziare din ţară:

- peste 120 de studii, articole, cronici, recenzii publicate în reviste româneşti de cultură, precum: *Revista de Filosofie, Amfiteatru, Steaua, Astra, Familia, Tribuna, Contemporanul, Vatra* etc;
- peste 1000 de editoriale şi articole de atitudine publicate în presa săptămânală şi cotidiană.

A corespondat cu Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel pentru Pace în anul 1986; a tradus şi publicat o mare parte din opera acestuia.

Colaborări la reviste din străinătate:

- „Gracious Light”, New York (SUA)
 - „Cahiers de psychologie politique”, Caen (France)
- „Journal for the Study of Religions and Ideologies” (ISI databases).

Colaborări Radio: Colaborator permanent Radio „Europa Liberă” (1991-1993).

Nicolae Iuga - 60

Colaborări TV:

- a realizat emisiuni la TV „Cinemar” Baia Mare (1999-2003);
- a realizat, în anul 2004, un film etnografic de o oră și zece minute despre „Cimitirul vesel” de la Săpânța, film care a rulat, în mod repetat, pe TVR 1, TVR Cultural și TVR Internațional;
- a colaborat cu TVR la realizarea, în martie-aprilie 2007, a unui ciclu de emisiuni („Semne”), care au fost difuzate și pe TVR Internațional.

Membru în colegii de redacție/referent:

- „Gracious Light”, New York;
- „Nord Literar”, Baia Mare (redactor asociat);
- „Societate și politică”, Arad;
- „Studii de știință și cultură”, Arad;
- „Revista de Administrație Publică și politici sociale”, Arad;
- „Paradigme” : revistă de atitudine, cercetare și cultură editată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad.

Afilieri profesională:

- membru *Asociația Ziaristilor din România* (1992);
- membru în *Societatea Română de Fenomenologie* (2007);
- expert în *Registrul de evaluatori al ARACIS*;
- membru al *Centrului de Studii CIEM Madrid*;
- membru în *Consiliul științific la Muzeul Județean Maramureș*;
- deputat în *Adunarea Eparhială a EOR a Maramureșului și Sătmărilor* (din 1997).

Nicolae Iuga - 60

Domenii de competență:

- FILOSOFIE: profesor de Filosofie, Istoria filosofiei, Etică și deontologie, Filosofie politică, Filosofia culturii, Introducere în științele sociale;
- JURNALISM: jurnalist de presă scrisă, cu activitate publicistică de peste douăzeci de ani, din care opt ani (1993-2001) în funcția de redactor șef la „Jurnalul de Sighet”; realizator de emisiuni la TV „Cinemar” Baia Mare (1999-2003).

Vizibilitate internă și internațională/Prestigiu profesional:

- Autorul este inclus în baza de date EUPHIDAS (European Philosophical Database System);
- Este inclus în enciclopedia on-line a filosofiei românești;
- NICOLAE IUGA apare cu titlu de dicționar în: *Dicționarul biografic al literaturii române*, autor Aurel Sasu, Ed. Paralela 45, Pitești, 2006, p. 810-811;
- Expert evaluator în Registrul de evaluatori al ARACIS;
- Cărțile lui Nicolae Iuga au fost citate în diverse reviste din țară și străinătate, precum: *Tribuna* (Cluj, nr. 4/2002), *Observator cultural* (București, nr. 4/2004), *Adevărul literar și artistic* (București, nr. 17/2005), *Convorbiri literare* (Iași nr. 3/2008), *Sfera politicii* (București, nr. 150/2010), *Gracious Light* (New York, nr. 3/2002, nr. 1/2003, nr. 2/2003, nr. 4/2005), în vol. *The Tallest Wooden Church*, Detroit, 2003;
- Autorul este inclus în baza de date EUPHIDAS (European Philosophical Database System);
- Membru al CIEM Madrid;
- Cartea intitulată *Bisericile creștine tradiționale spre o Etică globală* (Ed. Grinta, Cluj, 2006) a fost achiziționată de Biblioteca Indiana University, Bloomington, SUA;

Nicolae Iuga - 60

- Cartea intitulată *Un muzeu de caricaturi : analize politice* (Ed. Grinta, Cluj, 2007) a fost achiziționată de către Stanford University, SUA și de către Biblioteca Națională a Australiei, (vezi: Bookmark, <http://trove.nla.gov.au/work153631787>);
- Mai multe cărți aparținând autorului sunt menționate în catalogul internațional online WorldCat (www.worldcat.org);
- Numeroase articole ale autorului au fost incluse, prin reproducere integrală, în *BDI Central and Eastern European Online Library*, Frankfurt, Germania, precum și în alte BDI;
- A fost invitat și a participat la un Congres științific internațional, la Lisabona între 25-26 martie 2006, congres organizat de către Universitatea Independentă din Lisabona și Centrul de Studii „Fernando Pessoa”;
- Colaborează la reviste din străinătate, respectiv reviste cotate ISI.

Activitatea de cercetare/Granturi:

- A susținut conferințe privind prevenirea traficului de ființe umane, în perioada ianuarie-iunie 2005, în cadrul Proiectului IP29310 finanțat de Secour Catholique (Franța);
- Grantul internațional intitulat: *De la surse la resurse*, External Actions of the European Community, finanțare PHARE, grant consacrat cooperării culturale trans-frontaliere România – Ucraina. (În calitate de expert-evaluator);
- Este inclus cu lucrarea *Essais sur les racines de l'esoterisme dans la philosophie antique* în planul de cercetare al CIEM Madrid pe anul 2007;
- Membru în echipa Proiectului Istoria presei din România în date (în derulare 2008-2009);

Nicolae Iuga - 60

Diplome, premii:

2000, sept. – Premiu acordat de Editura *Proema* pentru cartea *Etica creștină privită dinspre filosofie*; **DIPLOMA 005**

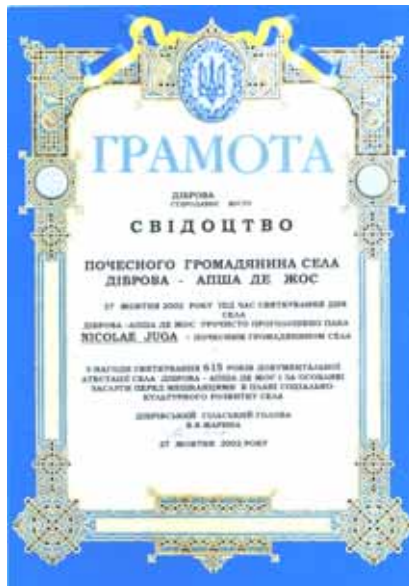

2002, ian. – Diplomă de excelență acordată de URdT „Dacia”, „pentru promovarea valorilor culturale și spirituale ale românilor din dreapta Tisei”; I

Nicolae Iuga - 60

2002, mart. – Titlul de Cetățean de Onoare al comunei Apșa de Jos (Zacarpattia – Ucraina); **DIPLOMA 013**

2003, mai – Certificat de recunoaștere a contribuției la dezvoltarea durabilă a comunității locale „pentru realizări deosebite în domeniul proiectelor comunitare în perioada 2000-2002”; **DIPLOMA 001**

Nicolae Iuga - 60

2003, sept. – Diplomă de excelență acordată de Primăria și Consiliul Local Sighetu Marmăției, „pentru întreaga activitate cultural-educativă desfășurată în perioada 2002-2003”; **DIPLOMA 014**

2003, dec. – Diplomă academică acordată de Senatul Universității de Vest „Vasile Goldiș”, în cadrul Galei premiilor academice 2003, pentru lucrarea *De ce rămânem creștini; Culpabilizarea Bisericii catolice* și întreaga activitatea științifică desfășurată; **DIPLOMA 015**

Nicolae Iuga - 60

2004, dec. – Diplomă acordată în cadrul Galei Premiilor Academice 2004, pentru toată activitatea științifică desfășurată de-a lungul întregului an, cât și pentru lucrarea *Teologia lui Dumitru Stăniloae în contextul spiritualității europene contemporane*; **DIPLOMA 012**

2006, iun. – Diplomă acordată în cadrul Zilelor Academice Arădene – 2006, ediția a XVI-a, „pentru activitatea științifică și comunicarea prezentată”; **DIPLOMA 008**

Nicolae Iuga - 60

2006, nov. – Diplomă acordată de Editura *Grinta* cu ocazia celei de a treia ediții a „Salonului editurii transilvane” Cluj-Napoca, cu prilejul sărbătoririi a cinci ani de la înființare;
DIPLOMA 006

2006, dec. - Diplomă acordată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, în cadrul Galei Premiilor Academice 2006;
DIPLOMA 007

Nicolae Iuga - 60

2007, dec. – Diplomă acordată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, în cadrul Galei Premiilor Academice 2007, „pentru merite excepționale în activitatea publicistică și de cercetare științifică în anul 2007”; **DIPLOMA 004**

2008, mai – Diplomă acordată de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, cu ocazia Zilelor Academice Arădene, „pentru activitatea științifică și comunicarea prezentată”; **DIPLOMA 002**

Nicolae Iuga - 60

2009, dec. – Diplomă acordată în cadrul Galei Premiilor Academice 2009, „pentru merite excepționale în activitatea publicistică și de cercetare științifică în anul 2009”; **DIPLOMA 009**

2011, mai – Diplomă de participare la Conferința Internațională *International Cultural Cooperation* din cadrul celei de-a XXI-a ediții a „Zilelor Academice Arădene”; **DIPLOMA 010**

Comunicări științifice/Conferințe (selectiv):

A fost prezent cu comunicări la sesiuni științifice organizate de diverse universități sau instituții de cercetare, unde a prezentat lucrările:

- ***Kant și creștinismul*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2001);
- ***Nihilismul lui Fr. Nietzsche*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2002);
- ***Ecumenismul creștin și unificarea europeană*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2003);
- ***Teologia lui Dumitru Stăniloae în context european contemporan*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2004);
- ***Problema legitimării statului la Platon și Aristotel*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2005);
- ***Despre simbolistica inițierii în riturile arhaice*** (Universitatea Independentă din Lisabona și Centrul de Studii „Fernando Pessoa”, 2006);
- ***Hans Kung și Etica globală*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2006);
- ***Centenar Mircea Eliade*** (Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, 2007);
- octombrie 2007-iunie 2008, în cadrul Proiectului internațional „De la surse la resurse”, a susținut în Transcarpatia (Ucraina) un ciclu de opt conferințe despre ***Diplomele maramureșene***;
- ***Presa românească din Maramureș în perioada interbelică*** (Congres Național de Istorie a Presei, organizat de ARIP, Arad, martie 2008);

Nicolae Iuga - 60

- *Iraționalul în istorie* („Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, mai 2008).
- *Politica ziarului „Poporul”, ian – mai 1945, Sighetu Marmăției* (Congresul Internațional de Istorie a Presei, Univ. „Petre Andrei”, Iași, 2-4 aprilie 2009);
- *Engleza – lingua franca?* (Universitatea „Vasile Goldiș”, Arad, 14 mai 2010);
- *The Concept of „New Antisemitism” in Contemporary French Essays* (Universitatea „Vasile Goldiș”, Arad, 20-22 mai 2011);
- *Românii din Transcarpatia – Ucraina* (Colocviul Internațional „Europa – centru și margine”, Arad, 16-17 iunie 2011).

B. BIBLIOGRAFIA OPEREI

VOLUME:

Întoarcerea Casandrei : publicistică politică. Baia Mare : Proema, 1999. 337 p.

Etica creștină privită dinspre filosofie. Cuvânt înainte de Prof. dr. Ion Bălin ; Consilier editorial: conf. univ. dr. Vasile Latiș ; Redactor de carte: prof. Vasile Radu Ghenceanu. Baia Mare : Proema, 2000. 207 p.

„Avem bucuria de a medita în marginea unei cărți în sensul înalt al termenului. Cu rigoare apodictică și farmec semantic, Nicolae Iuga ne propune un proiect de reconstrucție a eticii creștine dintr-o deschidere filosofică.

Este un act de temeritate a gândirii să încerci reșezarea comportamentului moral și al reflecției etice pe principiul iubirii, într-o vreme de domnie glacială, halucinantă, stearpă, a <<obiectivității>> pozitivistice.

Cartea lui Nicolae Iuga încântă și seduce, dar și constrânge intelectual, precum un silogism.”

Dr. Ion Bălin, cop. IV

Nicolae Iuga - 60

Profesorul și sirena : eseuri. Cu o prefață de V.R. Ghenceanu. Baia Mare : Proema, 2001. 123 p.

Filosofia contemporană despre morala creștină. Prefață de Andrei Marga. Pitești : Paralela 45, 2002. 159 p. (Colecția Cartea religioasă).

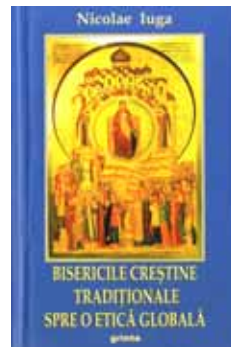
La porțile occidentului : jurnal de călătorie. Cu o prefață de V.R. Ghenceanu. Baia Mare : Proema, 2003. 167 p.

Cercul și copacul : repere pentru o monografie a esotericului. Cuvânt înainte de Nicu Filip ; Postfață de dr. Viorel Dănaș. București : Marea Lojă Națională a României, 2005. 120 p. **COPERTA 008**

Nicolae Iuga - 60

Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală. Cluj-Napoca : Grinta, 2006. 147 p.

Le Cercle et l'Arbre de la Vie : essais sur les racines de l'ésotérisme dans la philosophie antique. Version française: Crina Voinaghi. Cluj-Napoca : Editura Limes, 2007. 105 p. (Colecția Paradigme).

Un muzeu de caricaturi : analize politice. Cluj-Napoca : Grinta, 2007. 188 p.

„Nicolae Iuga face proba unei remarcabile culturi teoretice, consacându-se drept unul dintre cei mai competenți analiști ai evoluțiilor din diferite domenii pe care îi avem în România, în momentul de față.”

Andrei Marga, cop. IV

Cauzalitate emergentă în Filosofia istoriei. Cluj : Limes, 2008, 169 p. (Colecția Paradigme).

Nicolae Iuga - 60

Dumnezeu și mersul istoriei. Cluj-Napoca : Limes, 2010. 156 p. (Colecția Eseuri).

Securitatea, Cezarul și sfoara de câlți a lui Elie Wiesel : eseu memorialistic. Cluj-Napoca : Limes, 2012. 118 p. : anexe. (Colecția Paraliteraria).

VOLUME ÎNGRIJITE, PREFAȚATE ȘI/SAU POSTFAȚATE:

Hassan II, rege al Marocului. **Confesiuni, mesaje, interviuri.** Ediție îngrijită de Nicolae Iuga. Baia Mare : Proema, 1999.

Hassan II, rege al Marocului. **Iubire și credință.** [Ediție îngrijită de Nicolae Iuga, V.R. Ghenceanu]. București : Nemira, 2000.

Codul lui Hammurabi. [Postfață de Nicolae Iuga]. Baia Mare : Proema, 2001.

Hassan II, rege al Marocului. **Marșul Verde.** Ediție îngrijită de V.R. Ghenceanu, N. Iuga. București : Nemira, 2001.

Ulian, Petru. **Săpânta : Cimitirul Vesel unde morții povestesc.** [Prefață de Nicolae Iuga]. Cluj-Napoca : Grinta, 2005.

Nicolae Iuga - 60

Luțai, Vasile. **Lacrimi**. [Prefață de Nicolae Iuga]. Cluj-Napoca : Grinta, 2006.

Latiș, Vasile ; Ciuban, Gavril. **Vasile Latiș și Gavril Ciuban în Viața de Aer**. Îngrijitorii volumului și ai textelor: Gavril Ciuban, Nicolae Iuga și Marian Nicolae Tomi. Cluj-Napoca : Grinta, 2009.

Man, Grigore. **Litiera cu muze : repere culturale**. [Prefață de Nicolae Iuga]. Baia Mare : Eurotip, 2010.

Pop Demireș, Gheorghe. **Ce a vrut să spună autorul?** ; Prefață de Nicolae Iuga. Cluj-Napoca : Grinta, 2013.

POEZII, STUDII, ARTICOLE, ESEURI:

În volume:

Motiv mioritic ; Făptură și cuvânt : [versuri]. În: **Nord '75** : pagini maramureșene. Baia Mare, 1975, p. 76-77.

Codul lui Hammurabi – un bun cultural al întregii umanități. În: **Codul lui Hammurabi**. Baia Mare : Proema, 2001, p. 58-62.

Fragmente dintr-un dialog : [cu Constantin Noica]. În: Brumaru, Aurel Ion ; Gogea, Vasile. **Repere ale gândirii românești**. Cluj-Napoca : Grinta, 2003, p. 97-98.

Dovezi ale permanenței și continuității poporului român în „Diplomele maramureșene”. În: „**Ămbele Vișae**” 640 ani. [Vol. 1]: Lucrările celui dintâi Simpozion de istorie a Ținutului Vișaelor. Vișeu de Sus, 2005, p. 21-22.

Epitafurile de la Săpânța. În: Ulian, Petru. **Săpânța** : Cimitirul Vesel unde morții povestesc. Cluj-Napoca : Grinta, 2005, p. 9-10.

Teofania prin poezie. În: Luțai, Vasile. **Lacrimi**. Cluj-Napoca : Grinta, 2006, p. 7-8.

Nicolae Iuga - 60

Problema legitimării statului la Platon și Aristotel. În: **Omagiu profesorului Nicolae V. Dură la 60 de ani.** Constanța : Editura arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, 2006, p. 513-519.

Forme de servitute simbolică în Maramureșul feudal. În: „**Ămbele Vișae**”. Vol. 2 : Lucrările celui de-al doilea Simpozion de istorie și cultură a Vișeelor Maramureșului. Baia Mare : Eurotip, 2007, p. 11-13.

Moshe Idel, Maimonide and the Jewish Mysticism. În: Essays in honor Moshe Idel. Cluj-Napoca : Provopress, 2008.

Elemente de civilizație medievală românească în bazinul Tisei superioare – după Diplomele maramureșene. În: „**Ămbele Vișae**”. Vol. 3: Comunicările celui de-al treilea Simpozion de istorie și cultură a Vișeelor Maramureșului. Baia Mare : Eurotip, 2009, p. 32-41.

Începuturile scrisului în limba română. În: Man, Vasile. **Europa : centru și margine – cooperare culturală transfrontalieră.** Arad : Gutenberg Univers, 2011.

În periodice:

1973

Elegie I : [versuri]. Tribuna (Cluj-Napoca), 17, nr. 13, 29 mart. 1973, p. 15.

Cuvînt despre țară : [versuri]. Pentru socialism, 23, nr. 5979, 21 apr. 1973, p. 3.

Făptură și cuvînt : [versuri]. Pentru socialism, 23, nr. 5146, 3 nov. 1973, p. 3.

Motiv mioritic : [versuri]. Pentru socialism, 23, nr. 6183, 16 dec. 1973, p. 3.

Nicolae Iuga - 60

1983

Diplomele maramureșene. Tribuna (Cluj-Napoca), 27, nr. 22, 2 iun. 1983, p. 3.

1984

Fenomenologia eticului în romanul anilor 70. Steaua (Cluj-Napoca), 35, nr. 6, iun. 1984, p. 4, 33.

1985

Un Diogene moldav. Steaua (Cluj-Napoca), 36, nr. 6, iun. 1985, p. 15, 60.

1986

Eminescu – spirit antidogmatic. Pentru socialism, 37, nr. 9387, 11 ian. 1986, p. 3.

Eminescu – spirit metafizic? Steaua (Cluj-Napoca), 37, nr. 1, ian. 1986, p. 18-19.

Actele lui homo-ficus. Steaua (Cluj-Napoca), 37, nr. 12, dec. 1986, p. 42.

1987

Despre Diplomele Maramureșene. Astra (Brașov), nr. 2, 1987.

1988

Wiesel, Elie. *În depărtare, amurgul* : [Fragment de roman]. În românește de Nicolae Iuga. Steaua, 39, nr. 9, sept. 1988, p. 46-47.

Elie Wiesel. Steaua (Cluj-Napoca), 39, nr. 9, sept. 1988, p. 46.

1989

Hyperion. Pentru socialism, 40, nr. 10405, 22 apr. 1989, p. 4.

1991

Gheorghe Chivu (1912-1986) : Remember. Graiul Maramureșului, 3, nr. 398-399, 12 apr. 1991, p. 4.

Nicolae Iuga - 60

1992

Umbra lui Bartok la Moisei. Dreptatea, 24, nr. 631, 7 iul. 1992, p. 2.

Ce se va întâmpla cu fostul penitenciar politic din Sighetu Marmației? Dreptatea, 24, nr. 654, 7 aug. 1992, p. 2.

1994

Ieremia Lenghel : profil literar. Jurnalul de Sighet, nr. 86, sept. 1994.

1995

Mihai Olos : în lectură filosofică. Almar, 2, nr. 2, ian. 1995, p. 2.

1996

Etica lui Kant: Un comentariu asupra postulatelor (II). Archeus, 2, nr. 4-6, apr.-iun. 1996, p. 8.

1997

De la Pitagora la Stravinski : prolegomene la o „poietică” muzicală. Archeus, 3, nr. 1-2, ian.-febr. 1997, p. 3.

Basmul și silogismul. Archeus, 1, nr. 3 (17), dec. 1997, p. 12-15.

O ilustrare poetică a creativității. Astra (Brașov), nr. 1-4, 1997.

1998

Grafomania : (o maladie mai gravă decât beția de cuvinte). Archeus, 2, nr. 2 (19), oct. 1998, p. 59-61.

1999

Două milenii de creștinism : Fundamentele creștine ale eticii (fragmente). Archeus, 3, nr. 3-4 (22-23), dec. 1999, p. 42-50.

2000

Sensul suferinței și al iubirii : frânturi filosofice. Archeus, 4, nr. 1-2 (24-25), iun. 2000, p. 143-147.

Nicolae Iuga - 60

Fundamentele creștine ale eticii. Astra (Brașov), nr. 3, 2000.

2001

Kant în Tradiția eticii creștine. Millenium, 1, nr. 5, sept. 2001, p. 19-23.

Recuperarea spiritului de la Peri. Familia română (Oradea), 3, nr. 3-4, sept.-dec. 2001, p. 19.

„*New Age*” (I). Millenium, 1, nr. 6, oct. 2001, p. 44-45.

Nietzsche și anticreștinismul. Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 17-23.

Kant și creștinismul. Studia Universitatis Vasile Goldiș Arad, seria Științe socio-umane, nr. 12, 2001.

2002

Dezvrăjirea și decreștinarea lumii. Memoria Ethnologica, 2, nr. 2-3, febr.-iun. 2002, p. 292-294.

Contribuții la istoria Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului (I). Noul Millenium, 2, nr. 2-3 (10-11), mart.-apr. 2002, p. 51-57.

Avatarurile ecumenismului (I). Informația zilei, 2, nr. 183, 13 mai 2002, p. 4.

Avatarurile ecumenismului (II). Informația zilei, 2, nr. 184, 14 mai 2002, p. 4.

Moartea ca reînviere prin carte. Informația zilei, 2, nr. 185, 15 mai 2002, p. 10.

Despre culpabilizarea ortodoxiei (I). Informația zilei, 2, nr. 191, 22 mai 2002, p. 4.

Despre culpabilizarea ortodoxiei (II). Informația zilei, 2, nr. 192, 23 mai 2002, p. 4.

O prostie periculoasă. Informația zilei, 2, nr. 204, 6 iun. 2002, p. 4.

Nicolae Iuga - 60

De ce Sighetul nu are un ziar propriu? Informația zilei, 2, nr. 206, 8 iun. 2002, p. 4.

De ce rămânem creștini? (I). Informația zilei, 2, nr. 216, 20 iun. 2002, p. 4.

De ce rămânem creștini? (II). Informația zilei, 2, nr. 217, 21 iun. 2002, p. 4.

Despre revendicarea bisericilor (I). Informația zilei, 2, nr. 233, 10 iul. 2002, p. 4.

Despre revendicarea bisericilor (II). Informația zilei, 2, nr. 234, 11 iul. 2002, p. 4.

Vocația turnătoriei la români. Informația zilei, 2, nr. 251, 31 iul. 2002, p. 4.

Moartea ca trecere pe pod. Memoria ethnologica, 2, nr. 4-5, iul.-dec. 2002, p. 534-535.

Să lăsăm morții în pace. Informația zilei, 2, nr. 254, 3 aug. 2002, p. 4.

Tony Judt în vârful grămezii. Informația zilei, 2, nr. 263, 14 aug. 2002, p. 4.

Fratele fiului risipitor. Informația zilei, 2, nr. 269, 21 aug. 2002, p. 4.

Hâncu și Dâncu. Informația zilei, 2, nr. 274, 27 aug. 2002, p. 4.

Repetenți la istoria României (I). Informația zilei, 2, nr. 279, 2 sept. 2002, p. 4.

Repetenți la istoria României (II). Informația zilei, 2, nr. 280, 3 sept. 2002, p. 4.

Despre imagologia morții. Informația zilei, 2, nr. 309, 7 oct. 2002, p. 4.

Cercul și copacul. Mișcarea literară (Bistrița), nr. 2, 2002.

Nicolae Iuga - 60

De ce rămânem creștini? Lumina lină = Gracious Light (New York), nr. 4, 2002.

Moartea ca trecere pe pod. Mișcarea literară (Bistrița), nr. 3-4, 2002.

Nihilismul lui Fr. Nietzsche. Studia Universitatis Vasile Goldiș Arad, nr. 13, 2002.

2003

Despre trei forme de rezistență : eseu. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 9, 10-16 ian. 2003, p. 7.

O „istorie” a satului Apșa de Mijloc. Memoria ethnologica, 3, nr. 6-7, ian.-iun. 2003, p. 641.

Despre tragic, pe românește (I) : eseu. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 13, 7-13 febr. 2003, p. 8.

De musica (I) : eseu. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 13, 7-13 mart. 2003, p. 7.

Laudatio : [discurs rostit cu ocazia înmânării diplomei de onoare acordată IPS Justinian Chira Maramureșeanul de către Universitatea „Vasile Goldiș”]. Glasul Maramureșului, 7, nr. 1867, 30 mai 2003, p. 4.

Ateliere-școală pentru viitorii jurnaliști. Noi (Baia Mare), 5, nr. 8, mai 2003, p. 1.

Cât de postmoderni suntem? Nord Literar, 1, nr. 1, iun. 2003, p. 9.

O expoziție Vasile Trifu la Constanța. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 38, 8-14 aug. 2003, p. 7.

Scurtissimă reflecție despre „veșnicie” : lui Al. Peterliceanu. Nord Literar, 1, nr. 6-7, nov.-dec. 2003, p. 11.

Câteva mituri animatoare ale Greco-catolicismului contemporan. Ortodoxia maramureșeană, 8, nr. 8, 2003, p. 61-66.

Nicolae Iuga - 60

Despre culpabilizarea Bisericii Catolice. Lumina lină = Gracious Light (New York), nr. 3, 2003.

Românii din Ungaria – aspecte școlare și confesionale. România km 0, 4, nr. 1-2 (6-7), 2003, p. 102-104.

Teologia lui Dumitru Stăniloae în context european contemporan. Studia Universitatis Vasile Goldiș Arad, nr. 13, 2003.

2004

Teologia lui Dumitru Stăniloae în contextul spiritualității europene contemporane. Nord literar, 2, nr. 7-8 (14-15), iul.-aug. 2004, p. 18-19.

Casele de lemn din Maramureș. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 95, 24-30 sept. 2004, p. 10.

Sfântul Ștefan cel Mare și Maramureșul în lumina diplomelor maramureșene. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4486, 30 dec. 2004, p. 4.

Ultima lansare de carte. Archeus, 8, nr. 1 (30), dec. 2004, p. 51.

Sfântul Ștefan cel Mare și Maramureșul în lumina Diplomelor maramureșene. Ortodoxia maramureșeană, 9, nr. 9, 2004, p. 51-52.

2005

În căutarea coloanelor. Nord literar, 3, nr. 4 (23), apr. 2005, p. 11.

Constantin Brâncuși – simboluri funerare arhaice și Coloana fără sfârșit. Memoria ethnologica, 5, nr. 16-17, iul.-dec. 2005, p. 1590-1593.

Sören Kierkegaard în evoluția eticii (I). Nord Literar, 3, nr. 11-12 (30-31), nov.-dec. 2005, p. 18.

Epitafurile de la Săpânța. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 156, 9-15 dec. 2005, p. 10.

Nicolae Iuga - 60

Despre tragic, pe românește. Mișcarea literară, 4, nr. 3-4, 2005, p. 79-80.

Problema legitimării statului la Platon și Aristotel. Studia Universitatis Vasile Goldiș Arad, nr. 15, 2005.

2006

Cimitirul Vesel într-o nouă carte. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4801, 9 ian. 2006, p. 7.

Sören Kierkegaard în evoluția eticii (II). Nord Literar, 4, nr. 1, ian. 2006, p. 12.

Sören Kierkegaard în evoluția eticii (III). Nord Literar, 4, nr. 2, febr. 2006, p. 13.

Jean Bălin. Graiul Maramureșului, 18, nr. 4874, 4 apr. 2006, p. 2.

Mormântul este gol. Nord Literar, 4, nr. 11-12 (42-43), nov.-dec. 2006, p. 20.

Brâncuși – Simboluri funerare arhaice. Lumina lină = Gracious Light (New York), nr. 2, 2006.

Despre tragic, pe românește. Mișcarea literară (Bistrița), nr. 16, 2006.

La psychologie des mystes dans l'Egypte antique selon Hérodote. Cahiers de psychologie politique (Univ. Caen, France), nr. 9, 2006.

Soeren Kierkegaard în evoluția eticii. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 4, 2006.

2007

Șeful securității rostea „Tatăl nostru” : Misterul Revoluției la Sighetu Marmăției. Glasul Maramureșului, 11, nr. 3259, 20 dec. 2007, p. 7.

Centenar Mircea Eliade. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 1, 2007.

Nicolae Iuga - 60

„Călăuza” lui Maimonide. Studia Iudaica (Arad), nr. 2, 2007.

Centenar Mircea Eliade. Societate și politică (Arad), nr. 1, 2007.

Mormântul este gol. Mișcarea literară (Bistrița), nr. 1 (24), 2007.

Moshe Idel, Maimonide și mistica evreiască. Journal for the Study of Religions and Ideologies, ISI databases, nr. 18, winter 2007.

O provocare la adresa filosofiei feministe. Societate și politică (Arad), nr. 2, 2007.

Teologia lui D. Stăniloae. Lumina lină = Gracious Light (New York), nr. 2, 2007.

2008

Vasile Latiș : (1934-2007). Citadela (Satu Mare), 2, nr. 1 (4), ian. 2008, p. 7.

O schiță a fenomenologiei eticului în romanul românesc al anilor '70. Nord Literar, 6, nr. 2 (57), febr. 2008, p. 10, 14; Cetatea culturală, 9, nr. 3 (75), mart. 2008, p. 11-16.

Ion Bălin : (1947-2006). Citadela (Satu Mare), 2, nr. 2-3 (5-6), mart.-iun. 2008, p. 43.

Un Don Quijote postmodern. Citadela (Satu Mare), 2, nr. 4-5 (7-8), iul.-sept. 2008, p. 33.

Lighea lui Lampedusa în trei lecturi românești : [exegeză]. Nord Literar, 6, nr. 10 (65), oct. 2008, p. 12; Studii de știință și cultură (Arad), nr. 2 (13), 2008, p. 63-67.

Andrei Șaguna despre traducerea Bibliei. Citadela (Satu Mare), 2, nr. 6-7 (9-10), oct.-dec. 2008, p. 42; Studii de știință și cultură (Arad), nr. 1 (16), 2009.

Nicolae Iuga - 60

Elemente de civilizație medievală românească în bazinul Tisei superioare. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 3 (14), 2008; Paradigme (Baia Mare), 1, nr. 1, mart. 2009, p. 15-20.

Problema legitimării statului la Platon și Aristotel. Societate și politică (Arad), nr. 1, 2008, p. 89-109.

Religion and Ethnicity with S.P. Huntington. Societate și politică (Arad), nr. 2, 2008.

Un roman la Madrid: Adrian Mac Liman. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 1 (12), 2008.

2009

Despre Cip-uri. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2260, 27 febr. 2009, p. 7.

Centura de spânzurare. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2272, 13 mart. 2009, p. 4.

Dezincriminarea incestului. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2297, 11-12 apr. 2009, p. 4.

Oameni buni, opriți fascizarea României. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2438, 26 sept. 2009, p. 4.

Ecumenism și catolicism în concepția lui Hans Kung. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 4 (19), 2009.

Harmonius and discordant elements in the Symphony of the Romanian Orthodox Church – the Romanian State after December 1989. Journal for the Study of Religions and Ideologies, Vol. 8, nr. 24, 2009.

2010

Povara muzelor (I). Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2546, 4 febr. 2010, p. 4.

Nicolae Iuga - 60

Povara muzelor (II). Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2548, 6-7 febr. 2010, p. 4.

Retorica beligeranței. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 3 (22), 2010, p. 145-155.

Statutul limbii engleze și poziția globală a SUA. Studii de știință și cultură (Arad), nr. 2 (21), 2010.

2011

Un vis cu poetul Ion Burnar. Graiul Maramureșului, 23, nr. 6581, 29 oct. 2011, p. 6.

2012

Un filosof neotomist: românul Ioan Miclea (1902-1982). Poesis (Satu Mare), 23, nr. 4-5-6 (255-257), apr.-mai-iun. 2012, p. 126-128.

Issues of legitimizing political power. The public Administration and Social Policies Review (Arad), nr. 9, dec. 2012.

Condiția umană postmodernă și Filosofia ca „subcultură”. Europa (Novi Sad-Serbia), nr. 10, 2012, p. 49-55.

2013

Fr. Nietzsche – sur la morale chretienne. Europa (Novi Sad-Serbia), 11, 2013, p. 13-18.

The News Anti-Semitism according to Andre Glucksmann. Knowledge Horizons – Economics, nr. 2, 2013.

Nicolae Iuga - 60

Surse de pe Internet:

St Paul or the Fall from Heavens. www.zf.ro/autori.html

Pavel sau căderea de pe pământ în Cer. www.zf.ro/autori.html

Editoriale postate pe portalul de știri sighetean Maramedia:

De la omor ritual la asasinat electoral. 5 mai 2011.

O farsă genială: Băsescu renunțând la putere! 6 iun. 2011.

Brambureala și diversiunea reîmpărțirii administrative. 13 iun. 2011.

Președintele mitocan i-a dat Regelui un cap în gură. 26 iun. 2011.

Sex și Bac cu minori. 5 iul. 2011.

La ce bun „cetățenii de onoare”? 31 iul. 2011.

Premiul Nobel? Mâncați-aș pescărușul, boierule! 10 oct. 2011.

Prăvălia cu doctori. 21 nov. 2011.

De ce a fost executat Raed Arafat ? 11 ian. 2012

Jocul periculos al președintelui Băsescu. 21 ian. 2012.

Dilemele și zilele domnului Băsescu. 1 febr. 2012.

La război sau la pușcărie? 9 febr. 2012.

Lustrații selective & chestii & socoteli. 1 mart. 2012

Nicolae Iuga - 60

O victorie riscantă. 30 apr. 2012.

Probleme de strategie electorală. 21 mai 2012.

Curge timpul în favoarea lui Băsescu? 2 aug. 2012.

Președintele morților. 30 aug. 2012.

Editoriale publicate în săptămânalul regional *Jurnalul de Vineri*:

„Terorismul” la români. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 2, 15-21 nov. 2002, p. 1.

Papa și Patriarhul. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 3, 22-28 nov. 2002, p. 1.

Amețeala succesului. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 4, 29 nov.-5 dec. 2002, p. 1.

De Anul Nou, omul nou. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 10, 17-23 ian. 2003, p. 2.

Al treilea război mondial. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 11, 24-30 ian. 2003, p. 2.

Până când. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 12, 31 ian.-6 febr. 2003, p. 2.

Lista lui Ilici. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 13, 7-13 febr. 2003, p. 2.

Apocalipsa după Bush. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 14, 14-20 febr. 2003, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Proiectul „România furată”. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 16, 28 febr.-6 mart. 2003, p. 2.

Război, un scenariu moscovit. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 17, 7-13 mart. 2003, p. 2.

Neototalitarismul. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 19, 21-27 mart. 2003, p. 2.

Bomba Vlas. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 21, 4-10 apr. 2003, p. 2.

Ați furat poporul cu televizorul! Jurnalul de Vineri, 2, nr. 22, 11-17 apr. 2003, p. 2.

S.O.S. Arhivele Maramureș! Jurnalul de Vineri, 2, nr. 25, 9-15 mai 2003, p. 2.

Apocalipsa agriculturii românești. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 28, 30 mai-5 iun. 2003, p. 2.

Fragilitatea justiției române. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 30, 13-19 iun. 2003, p. 2.

Dosarul Învățământului. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 35, 18-24 iul. 2003, p. 2.

Simptomul ARO Câmpulung. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 40, 22-28 aug. 2003, p. 2.

Noul model chinezesc. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 41, 29 aug.-4 sept. 2003, p. 2.

O țară imposibilă. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 43, 12-18 sept. 2003, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Pomana ca strategie. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 45, 26 sept. 2 oct. 2003, p. 2.

Intelectualii de carton. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 46, 0-9 oct. 2003, p. 2.

O rușine mondială. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 48, 17-23 oct. 2003, p. 2.

Raport de țară despre o țară ciudată. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 51, 7-13 nov. 2003, p. 2.

Candidaturi aiuristice. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 59, 16-22 ian. 2004, p. 2.

Ultima frontieră a petrolului. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 61, 30 ian.-5 febr. 2004, p. 2.

Trei scenarii demente. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 62, 6-12 febr. 2004, p. 2.

Un moment decisiv. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 63, 13-19 febr. 2004, p. 2.

O remaniere suspectă. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 67, 12-18 mart. 2004, p. 2.

Astenii de primăvară. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 69, 26 mart.-1 apr. 2004, p. 2.

Câteva motive de meditație. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 71, 9-15 apr. 2004, p. 2.

Postmodernismul și rigoarea misticii. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 72, 16-22 apr. 2004, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Vedere de la Freedom House. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 74, 30 apr.-6 mai. 2004, p. 2.

Cutia Pandorei. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 75, 7-13 mai. 2004, p. 2.

Problema Catedralei Neamului și unele neamuri proaste. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 78, 28 mai-3 iun. 2004, p. 2.

Erorile Opoziției la Sighet. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 80, 11-17 iun. 2004, p. 2.

România Mare și Rusia Mică. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 81, 18-24 iun. 2004, p. 2.

Abandonarea românilor din Ucraina. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 83, 2-8 iul. 2004, p. 2.

Țăranul român și integrarea în UE. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 84, 9-15 iul. 2004, p. 2.

Provocarea Transnistriei. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 88, 6-12 aug. 2004, p. 2.

Provocarea vine de la Răsărit. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 90, 20-26 aug. 2004, p. 2.

Băstroe – nebăstroe, vremea a trecut! Jurnalul de Vineri, 3, nr. 92, 3-9 sept. 2004, p. 2.

Terorismul ca reacție la terorismul de stat. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 93, 10-16 sept. 2004, p. 2.

Atenție la Ucraina! Jurnalul de Vineri, 3, nr. 95, 24-30 sept. 2004, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Aroganța și crima de indiferență etică. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 96, 1-7 oct. 2004, p. 2.

Ucraina, alegeri de Halloween. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 100, 29 oct.-4 nov. 2004, p. 2.

Varianta siciliană. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 103, 19-25 nov. 2004, p. 2.

Comparația cu Ucraina. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 105, 3-9 dec. 2004, p. 2.

Un deces politic. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 112, 4-10 febr. 2005, p. 2.

Axa București-Chișinău-Moscova. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 114, 18-25 febr. 2005, p. 2.

Alegerile din Basarabia. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 116, 4-10 mart. 2005, p. 2.

Învățământul superior și mentalitatea de asistat. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 123, 22-29 apr. 2005, p. 2.

Ziua Europei s-a sărbătorit în Asia. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 126, 13-19 mai. 2005, p. 2.

Ucraina – de la portocaliu spre roșu. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 132, 24-30 iun. 2005, p. 2.

România scufundă. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 136, 22-28 iul. 2005, p. 2.

Imagologie antiromânească. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 142, 2-8 sept. 2005, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

O mănăstire pentru românii din Transcarpatia. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 145, 23-29 sept. 2005, p. 2.

Apocalipsa civilizației petrolului. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 149, 21-27 oct. 2005, p. 2.

Sindicalizarea tâlharilor. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 150, 28 oct.-3 nov. 2005, p. 2.

Kosovizarea Europei. Jurnalul de Vineri, 4, nr. 152, 11-17 nov. 2005, p. 2.

Crăciun pângărit! Jurnalul de Vineri, 4, nr. 157, 16-22 dec. 2005, p. 2.

Mătușismul. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 159, 13-19 ian. 2006, p. 2.

Mitropolia Clujului – încercări de manipulare. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 160, 20-26 ian. 2006, p. 2.

Japonezul și maidanezul. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 162, 3-9 febr. 2006, p. 2.

Voi sunteți „tâlharii Romei”? Jurnalul de Vineri, 5, nr. 163, 10-16 febr. 2006, p. 2.

De ce termopanele? Jurnalul de Vineri, 5, nr. 164, 17-23 febr. 2006, p. 2.

Ce urmează după nuntă? Jurnalul de Vineri, 5, nr. 165, 24 febr.-2 mart. 2006, p. 2.

Un test crucial. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 166, 3-9 mart. 2006, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

„Revoluția” pensionarilor. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 167, 10-16 mart. 2006, p. 2.

De ce a murit Miloșevici? Jurnalul de Vineri, 5, nr. 168, 17-23 mart. 2006, p. 2.

Legea (i)lustrației. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 172, 14-20 apr. 2006, p. 2.

Sensul suferinței. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 173, 21-27 apr. 2006, p. 2.

Catastrofe, chestii, socoteli. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 174, 28 apr.-4 mai. 2006, p. 2.

Din nou despre netrebnicia românească. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 178, 26 mai-1 iun. 2006, p. 2.

Pensionarea medicilor în vârstă. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 179, 2-8 iun. 2006, p. 2.

Banale rapoarte de serviciu. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 182, 23-29 iun. 2006, p. 2.

Necesitatea dedăncușizării culturii locale. Jurnalul de Vineri, 5, nr. 183, 30 iun.-6 iul. 2006, p. 2.

Editoriale publicate în săptămânalul Nord-magazin:

Mituri depășite de realitate. Nord magazin, 4, nr. 188, 9-15 oct. 2008, p. 18.

Un paradox evident. Nord magazin, 4, nr. 189, 16-22 oct. 2008, p. 18.

Nicolae Iuga - 60

Constantin Brâncuși – simboluri funerare arhaice și Coloana fără de sfârșit (I). Nord magazin, 4, nr. 190, 23-29 oct. 2008, p. 6.

Constantin Brâncuși – simboluri funerare arhaice și Coloana fără de sfârșit (II). Nord magazin, 4, nr. 191, 30 oct.-5 nov. 2008, p. 6.

Creștinismul și unificarea europeană. Nord magazin, 4, nr. 192, 6-12 nov. 2008, p. 6.

Preocupări de deputat. Nord magazin, 4, nr. 192, 6-12 nov. 2008, p. 16.

Liberalismul versus stânga populistă. Nord magazin, 4, nr. 193, 13-19 nov. 2008, p. 6.

Criză economică și șomaj. Există Soluții?. Nord magazin, 4, nr. 194, 20-26 nov. 2008, p. 6.

Violența trebuie combătută cu legi mai drastice. Nord magazin, 4, nr. 194, 20-26 nov. 2008, p. 6.

Sighetul, zonă comercială liberă. Nord magazin, 4, nr. 195, 27 nov.-3 dec. 2008, p. 6.

Despre culpabilizarea Bisericii Ortodoxe. Nord magazin, 4, nr. 197, 8-14 dec. 2008, p. 6.

Modernism și postmodernism. Nord magazin, 4, nr. 198, 18 dec. 2008-7 ian. 2009, p. 6.

„Dezvrăjirea lumii” : modernism și postmodernism în teologie. Nord magazin, 5, nr. 199, 8-14 ian. 2009, p. 6.

Relativizarea Bisericii. Nord magazin, 5, nr. 200, 15-21 ian. 2009, p. 6.

Nicolae Iuga - 60

Postmodernismul și revigorarea misticii. Nord magazin, 5, 201, 22-28 ian. 2009, p. 6.

Ascetica și mistica lui Dumitru Stăniloae. Nord magazin, 5, 202, 29 ian. – 3 febr. 2009, p. 12 : foto

Ascetica și mistica lui Dumitru Stăniloae. Nord magazin, 5, 203, 5-11 febr. 2009, p. 6.

Conceptul credinței religioase la Kierkegaard (I). Nord magazin, 5, nr. 205, 19-25 febr. 2009, p. 6.

Conceptul credinței religioase la Kierkegaard (II). Nord magazin, 5, nr. 206, 26 febr.-4 mart. 2009, p. 6.

Armonizări și note discordante în „simfonia” BOR (I). Nord magazin, 5, nr. 207, 5-11 mart. 2009, p. 6.

Armonizări și note discordante în „simfonia” BOR (II). Nord magazin, 5, nr. 207, 12-18 mart. 2009, p. 6.

Iliescu către Teoctist: „Poate vi s-a făcut dor de Sinaia. Nord magazin, 5, nr. 208, 19-25 mart. 2009, p. 6.

Despre culpabilizarea Bisericii Catolice. Nord magazin, 5, nr. 212, 9-15 apr. 2009, p. 6.

RECENZII:

[Buzura, Augustin. Bloc-notes. Cluj-Napoca : Dacia, 1981].
Pentru socialism, 32, nr. 8083, 24 oct. 1981, p. 3.

[Coulanges, Fustel de. Cetatea antică : studiu asupra cultului dreptului și instituțiilor Greciei și Romei. Traducere de Mioara și Pan Izverna. București : Meridiane, 1984]. Steaua (Cluj-Napoca), 35, nr. 11, nov. 1984, p. 58.

[Codoban, Aurel. Structura semiologică a structuralismului : critica unei semiologii pure și practice. Cluj-Napoca : Dacia, 1984]. Scînteia Tineretului (supl.), 5, nr. 33, 18 aug. 1985, p. 2.

Contribuții românești la istoria logicii : [Bălin, Ion. Silogistica tradițională și modernă : contribuții românești. București : Nemira, 1996]. Archeus, 2, nr. 1 (18), mart. 1998, p. 10-11.

Despre poezie ca mustrare : [Latiș, Vasile Grigore. Cântece fără cuvinte. Baia Mare : Proema, 2000]. Archeus, 5, nr. 1 (26), mart. 2001, p. 22-23.

Limbaș și diacronie în „Casa din strada Gorky” : [Ilea, Marian. Casa din strada Gorky. Baia Mare : Editura Cornelius, 2001]. Informația zilei, 2, nr. 108, 9 febr. 2002, p. 7.

O carte mărturie despre: Spiritualitatea ortodoxă română din Ungaria : [Csobai Elena ; Martin Emilia. Vestigiile bisericii Ortodoxe Române din Ungaria. Gyula, 1999]. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3715, 22-23 iun. 2002, p. 3.

Ispita narațiunii : [Dobra, Vasile. Karakum, salonul numărul opt. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2002]. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 13, 7-13 febr. 2003, p. 7.

Istoria Maramureșului : o reeditare cu multe neajunsuri : [recenzie la vol. cu același titlu]. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 20, 28 mart.-3 apr. 2003, p. 7.

Nicolae Iuga - 60

O perspectivă lucidă asupra gândirii românești : [Muscă, Vasile. Încercare asupra gândirii românești. Cluj-Napoca : Grinta, 2002]. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 16, 28 febr.-6 mart. 2003, p. 7.

Poezia ca inițiere în mister : [Latiș, Vasile Grigore. Versuri premergătoare. Baia Mare : Proema, 2003]. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 35, 18-24 iul. 2003, p. 13.

Comedie și poezie : [Talașman, Paul. De vorbă cu.. idiotul. Iași : Panfilius, 2003]. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 60, 23-29 ian. 2004, p. 9.

O nouă monografie Zamolxis : [Grec, Marius. Zamolxis sau religia geto-dacilor între mit și realitate. Arad : Gutenberg, 2002]. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 63, 13-19 febr. 2004, p. 9.

Pesimismul ca permanență : [Mîrza, Vasile. Vremurile după ecleziast. Baia Mare : Proema, 2002]. Jurnalul de Vineri, 3, nr. 78, 28 mai-3 iun. 2004, p. 7.

V. R. Ghenceanu – vocația sintezei : [Ghenceanu, V. R. Comentarii de sâmbătă : eseuri, interpretări, note. Baia Mare : Proema, 2004]. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4606, 21-22 mai 2005, p. 5.

Albumul Bisericile de lemn ale Maramureșului : [Man, Grigore. Biserici de lemn din Maramureș. Baia Mare : Proema, 2005]. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4680, 16 aug. 2005, p. 10.

INTERVIURI LUATE/DATE:

Ciocan, Gheorghe. Vom realiza o stațiune de schi în Luna-Șes. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 2, 15-21 nov. 2002, p. 4.

Bouc, Alain. „Activele industriale care vin din trecut nu valorează nimic, sau au uneori o valoare negativă”. Jurnalul de Vineri, 1, nr. 3, 22-28 nov. 2002, p. 4.

Braga, Roman. Dacă un intelectual merită canonizat, acela este Vasile Voiculescu. Memoria ethnologica, 3, nr. 8-9, iul.-dec. 2003, p. 841-844.

Nicolae Iuga - 60

La Lisabona, civilizațiile creștină și musulmană au căutat toleranța : Interviu cu dl. conf. univ. dr. Nicolae Iuga, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, filiala Baia Mare, realizat de Radu Țolaș. Graiul Maramureșului, 18, nr. 4882, 13 apr. 2006, p. 1, 3.

Cred că noi, românii, ar trebui să luăm aminte la exemplul evreilor : Interviu cu eseistul Nicolae Iuga, realizat de Aurel Pop. Cetatea culturală, 8, nr. 11 (71), nov. 2007, p. 76-82.

„Generație înseamnă solidaritatea sufletească a oamenilor de litere, indiferent de vârstă” : interviu cu eseistul Nicolae Iuga. A consemnat Aurel Pop. Paradigme (Baia Mare), 2, nr. 2, mart. 2010, p. 56-61.

ESEU INEDIT

Se poate învăța Filosofia prin exemple?

Abstract:

În mod deliberat, considerațiile de mai jos nu au un caracter didactic. Problematika învățării are, incontestabil, un anumit specific în funcție de disciplina, „materia” ce urmează a fi învățată. În acest context, firește și filosofia va prezenta o modalitate optimă de învățare (o „metodică”), dar care va putea fi ignorată dintr-o perspectivă non-pragmatică, în favoarea examinării câtorva dintre modalitățile în care au înțeles filosofii înșiși să-și facă accesibilă gândirea și cum au crezut ei înșiși că Filosofia poate fi împărtășită mai cu ușurință de către neofiți, fără a pierde nimic din spiritul ei autentic și original.

Dat fiind caracterul inaplicat al filosofiei, respectiv specificul ei de a se raporta la fapte în mod mijlocit, prin intermediul teoriilor științifice, aserțiunile ei par a putea fi înțelese (și deci învățate) mai ușor, dacă se recurge ostensiv la domenii particulare în care aceste aserțiuni s-ar verifica, adică la exemple. Este și punctul cel mai vulnerabil al filosofiei în

general, deoarece pentru fiecare pretinsă „lege” filosofică pot fi găsite o sumedenie de excepții pe care aserțiunea nu se verifică, sau chiar de „exemple” cu semnificație logică contrară.

Dar exemplificarea nu a avut același rol în toate sistemele filosofice. Am putea distinge ad-hoc câteva tipuri de exemplificare practicate de către filosofi înșiși, în discursurile sau scrierile lor, cu sau fără referiri explicite la natura și funcțiile exemplului.

Keywords: exemplificare, Socrate, Spinoza, Kant, Hegel, metaforă.

1. Exemplificarea didactică, Socrate și Sextus Empiricus.

Socrate a fost primul care a degajat teoretic ceea ce alții au folosit practic înaintea lui: raționamentul inductiv [1]. Socrate este întemeietorul inducției, descoperitorul conceptului și inițiatorul științei, în înțelesul modern al termenului; pentru aceasta el a avut nevoie de exemple nenumărate. Parcurgerea inductivă a acestor exemple este plină de farmec, dătătoare de ironie, celebra ironie socratică.

El intra în vorbă cu oamenii cei mai diferiți, se întreținea cu ei cu desăvârșită urbanitate și toleranță despre lucruri familiare, adică despre cele pe care interlocutorii, printr-o folosire cotidiană, le considerau cunoscute și adevărate. Socrate examina definiția și, prin exemple variate, arăta că aceasta cuprinde în ea însăși tocmai contrariul ei, făcându-i pe preopinenți să tragă consecințe logice care vin în contradicție cu punctul de plecare pe care l-au acceptat inițial. Astfel, „Socrate îi învăța pe aceia cu care intra în vorbă să știe că nu știe nimic, ba mai mult, el însuși spunea despre sine că nu știe nimic și că, prin urmare, nu are cum să-i învețe nici pe alții” [2]. De fapt, Socrate i-a învățat enorm, i-a învățat să caute adevărul în concept, în prototipul cel neidentificabil cu nici unul dintre exemple. Aici, în dialogurile platonice, exemplul abundă, este căutat ca un mijloc în vederea unui anumit scop epistemic și căutarea lui presupune o minte judicioasă, instruită în cele mai diverse domenii ale vieții.

Nicolae Iuga - 60

Socrate însuși nu a fost doar un bun cunoscător al istoriei filosofiei de până la el, ci și un sculptor bun, un soldat viteaz la Potideea și un prytan destoinic la Atena, o minte neobosită în a găsi imediat, în momentul dialogului, exemplul contradictoriu cel mai potrivit.

La fel, tot cu un scop eristic este căutat exemplul și la sceptici, la Sextus Empiricus de exemplu. „Scepticismul este posibilitatea de a opune, prin antiteze, atât lucrurilor sensibile cât și celor inteligibile, în toate felurile, o însușire datorită căreia noi ajungem, în virtutea forței egale de argumentare, determinată de lucruri și aserțiuni opuse, mai întâi la suspendarea judecății și apoi la netulburare” [3]. Și aici exemplificarea este frecventă, bogată și voit contradictorie în raport cu ceea ce este deja dat, sensul utilizării exemplului este însă diferit. Dacă Socrate caută exemplul pentru a progresa dialectic de la incertitudine la conceptul caracterizat prin maximă generalitate, la sceptici exemplul are rostul de a regresa din fața cunoștințelor stabile și certe la repudierea oricărei certitudini.

2. Exemplificarea ca vulgarizare, Spinoza și Kant.

În filosofia modernă exemplul nu mai joacă un rol eficient, formativ al sistemului, element de construcție a dialogului sau de distrucție a speculației filosofice, ca în antichitate. Aici exemplul nu este căutat ci dimpotrivă, pe cât posibil este ocolit și, în genere, se consideră o slăbiciune a edificiului deductiv al sistemului orice temei adunat inductiv și, prin aceasta, falsificabil. Abstractizarea filosofică a evoluat suficient de mult, pentru a se putea constitui în discurs non-intuitiv. Spinoza, de exemplu, are un principiu originar al sistemului (*Substantia*) cu totul eterat. La exemple recurge rar, cu oroare și numai atunci când se ridică, polemic, deasupra modurilor de a problematiza care sunt insuficient elaborate abstractiv. „Când începi să filosofezi, trebuie să fii mai întâi spinozist – spunea Hegel. Sufletul trebuie să ți se îmbăieze în acest eter al substanței unice, în care a pierit tot ceea ce a fost considerat ca adevărat” [4]. Exemplul este utilizat aici, în cel mai bun caz, drept o ieșire din esoteric, dar nu întrucât esotericul ar

Nicolae Iuga - 60

avea nevoie de împărtășirea vulgului pentru a subzista, ci numai în vederea preîntâmpinării unor pseudo-obiecții pe care le-ar putea aduce simțul comun. Însă exemplificarea înseamnă și vulgarizare, fiindcă simțul comun are un paradoxal apetit pentru a asimila și banaliza ideile care îl contrazic, după ce în prealabil le smulge din sistem și le izolează, cu concursul involuntar al exemplului. Partea exemplificativă a sistemului devine repede un bun de uz curent, popular.

Aceeași oroare față de exemplificare o întâlnim și la Kant, atât în exercițiul teoretic al rațiunii cât și în cel practic. Exemplele sunt, pentru Kant, „cârjile judecății”, menite a sprijini debilitatea acesteia. În *Critica rațiunii pure* exemplificările sunt reduse la strictul necesar, filosoful menționând acest lucru în Prefața primei ediții: „...mi-am dat curând seama de întinderea sarcinilor mele și de mulțimea obiectelor de care aveam să mă ocup și, observând că ele singure, expuse pur scolastic, ar da o întindere suficientă operei, am găsit inoportun s-o umflu și mai mult cu exemple, care nu sunt necesare decât într-o expunere populară” [5]. Iar expresia «expunere populară» are la Kant un sens cu totul peiorativ: „...nu e nici o artă să fii pe înțelesul tuturor, când renunți la orice scrutare adâncă, dar se produce un amestec dezgustător de observații compilate și de principii semisofisticate, cu care se desfată capetele goale” [6]. Exemplul în domeniul speculativ nu poate îndeplini funcția de argument, ci numai pe aceea de ilustrare: putem „lămuri principiul regulativ al rațiunii printr-un exemplu din folosirea lui empirică, nu pentru a-l confirma, căci astfel de dovezi sunt improprii pentru afirmațiile transcendente” [7]. În filosofia moralei, exemplul este inadecvat principial: „nici nu am putea face un mai prost serviciu moralității, decât dacă am vrea să o constituim din exemple. Căci orice exemplu ce ni se prezintă despre ea trebuie să fie judecat el însuși mai întâi după principiile moralității, pentru a ști dacă e demn să servească de exemplu original, adică de model” [8]. Cu toate acestea, admiterea unui obiect (exemplu) transcendental în mod necritic este o „necesitate naturală” a simțului comun care, altfel, „în

urcușul fără răgaz de la condiționat la necondiționat, mereu cu un picior în aer, nu poate găsi nici o plăcere” [9].

3. Exemplificarea metaforică, Hegel. Metafora în filosofia hegeliană îndeplinește o funcție analoagă celei pe care o are mitul în filosofia platoniană, adică o funcție explicativă în care traiectul relației cauzale nu se află pe tărâmul ferm al verificabilului, ci dincolo de orice experimentare pozitivă, constituit fiind din elemente logico-asociative. Atât mitul cât și metafora se servesc, în expunere, de imagini sensibile: „mitul este semnul neputinței gândului (...), o pătare a gândului cu forme sensibile” [10].

Dar metafora, în raport cu mitul, poate prezenta avantajul evitării trimerii arbitrare și fanteziste, atunci când reprezintă o permanentă particularizare, o exemplificare de tip specific, nu ca o relevare a aplicației particulare a universalității conceptului, universalitatea acestuia rămânând separată de singular, ci ca o exprimare a totalității conceptului prin individualul echivalentului metaforic și, prin aceasta, animată și transfigurată de generalitate.

Când vorbim de metaforă la Hegel, considerăm că trebuie să plecăm de la definiția aristotelică a metaforei, ca „o comparație între lucruri ne-asemenea” (*Poetica*, cap. XXI), o comparație eliptică sau o analogie implicită. Caracterul eliptic al metaforei presupune deja o structură complexă, și anume: (a) existența a doi termeni inseparabili, lucrurile care se compară explicit sau implicit, asemănătorul și non-asemănătorul, în calitate de focare ale elipsei; (b) o distanță semantică optimă între cei doi termeni, care nu pot fi nici total asemenea și nici total neasemenea. Dacă termenii sunt în prea mare măsură asemenea, atunci avem o banalitate sau chiar o tautologie, o metaforă moartă, iar dacă sunt în prea mare măsură neasemenea avem o ratare a sensului, o rupere a legăturii eliptice, a frenațiunii (schizofrenie), o simplă bizarerie sau o enigmă moartă; (c) o tensiune interioară optimă între termenii asemenea și neasemenea, care să-i țină legați laolaltă, care să permită

Nicolae Iuga - 60

simbolizarea și chiar metabolizarea reciprocă a lui asemenea cu non-asemenea.

Din acest punct de vedere, în ceea ce privește gândirea hegeliană, termenii giganticei metafore a sistemului acestuia sunt natura și spiritul. Natura lui Hegel este străbătută și ținută laolaltă de către determinații spirituale, ceea ce mulți exegeți au numit panlogism, faptele naturii nu sunt altceva decât obiectivări ale Ideii, o „ieșire din sine a Ideii”, deci poartă amprenta Ideii și, în chip sensibil, o pot revela, pot fi metafore ale ei [11]. Iar faptul nu trebuie văzut niciodată izolat, în semnificația sa proprie, ci numai întrucât conduce la o viziune asupra Ideii, a unității ideale. Există oameni, zice Hegel, fără simțul speculativului filosofic, oameni „care pricep numai sensul gramatical al cuvintelor și le însușesc numai până la nivelul reprezentării (...). Aceștia pot fi comparați cu niște animale care au auzit toate tonurile unei bucăți muzicale, dar la a căror percepție auditivă nu a ajuns unitatea, armonia acestor tonuri” [12]. Faptul nud pe de o parte și abstracția mentală pe de altă parte, ceea ce în mod curent se cheamă concretul și abstractul, sunt ambele simple abstracții. Inclusiv concretul pur este tot o abstracție, deoarece îi lipsește abstracția.

Astfel, la Hegel exemplul nu va fi separat de expunerea ideatică, prezentată în urma ei cu rol ilustrativ, ca în *Organon*-ul lui Aristotel, ci aici exemplul este legat inseparabil cu conceptul, ca la nevoie să poată juca rolul de substitut metaforic al său. Prefața la *Principiile filosofiei dreptului* abundă în astfel de metafore: „Gândirea pictează cu cenușiu pe cenușiu”, „Bufnița Minervei își ia zborul la căderea serii” etc. [13], metafore cel puțin tot atât de bogate semantic ca și exprimarea elaborată conceptual, putând fi cu ușurință „traduse” în concepte seci, și care metafore presupun un travaliu exegetic de dimensiuni similare celui convenit construcției conceptuale.

Hegel se referă explicit și la statutul exemplului prezent separat, ca ilustrare a expunerii ideatice: „Când plecăm de la determinații de gândire pure și nu de la reprezentare, se poate

Nicolae Iuga - 60

întâmpla ca spiritul să nu-și găsească în ele mulțumirea, să nu se simtă acasă în ele și atunci să se întrebe ce semnificație ar putea avea această determinație pură de gândire. (...). Aici pretindem o reprezentare a determinației de gândire, un exemplu despre conținutul care mai înainte fusese dat numai în termeni de gândire” [14].

Dar pe de altă parte, în alte prelegeri ale sale filosoful relevă, cu ironia tăioasă care îi este caracteristică, improprietatea utilizării exemplului pentru a învăța, cel puțin în anumite domenii și cu anumite scopuri. De exemplu, în *Filosofia istoriei*: „Atât experiența cât și istoria ne arată că nicidecum popoarele nu au învățat ceva din istorie și nu au acționat potrivit perceptorilor ce ar fi trebuit desprinse din ea. Fiecare epocă se caracterizează prin împrejurări atât de specifice, constituie o situație atât de unică, încât reclamă hotărâri care trebuie luate și nu se pot lua decât dinlăuntru și în limitele sale. În tumultul evenimentelor istorice, un principiu general, o reamintire a unor împrejurări asemănătoare, nu pot fi de folos, căci nu au nici o putere față de forța și neprevăzutul prezentului” [15]. Și în *Logică*: „Se întâmplă să auzim spunându-se de unii că nu ar ști ce să gândească în legătură cu un concept al cărui sens l-au reținut. Sensul acelei exprimări este însă dorința de a avea o reprezentare deja cunoscută, curentă (...). De aceea cel mai ușor de înțeles sunt socotiți scriitorii, predicatorii etc., care spun cititorilor sau ascultătorilor lor lucruri pe care aceștia le știu de mult pe de rost, lucruri care le sunt familiare și care se înțeleg de la sine” [16].

Încheind cu această exemplificare, sperăm semnificativă pentru limitele utilizării exemplului în învățarea filosofiei, am dori să observăm că cele trei tipuri de recurgere la ilustrare parcurse aici, pot fi ierarhizate în sensul convergerii spre cea mai proprie, cea care presupune puterea imagistică - mai angajantă subiectiv - de a reconstrui metaforic articulațiile impersonale și supraempirice ale sistemului filosofic.

Aprilie 1982

Nicolae Iuga - 60

Note:

1. Athanase Joja, *Istoria gândirii antice*, Vol. 1, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1980, p. 179.
2. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de istorie a filozofiei*, Vol.1, București, Ed. Academiei, 1963, p. 378.
3. Sextus Empiricus, *Opere filozofice*, Vol.1, București, Ed. Academiei, 1965, p. 22.
4. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de istorie a filozofiei*, Vol. 2, București, Ed. Academiei, 1964, p. 443.
5. Imm. Kant, *Critica rațiunii pure*, București, Editura Științifică, 1969, p. 16.
6. Imm. Kant, *Critica rațiunii practice*, București, Editura Științifică, 1972, p. 27.
7. Imm. Kant, *Critica rațiunii pure*, ed. cit., p. 453.
8. Imm. Kant, *Critica rațiunii practice*, ed. cit., p. 26.
9. Imm. Kant, *Critica rațiunii pure*, ed. cit., p. 404.
10. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de istorie a filozofiei*, Vol. 1, ed. cit., p. 478.
11. G.W.F. Hegel, *Enciclopedia științelor filozofice. Partea I-a. Logica*, București, Editura Academiei, 1962, p. 42.
12. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de istorie a filozofiei*, Vol. 1, ed. cit., p. 10.
13. G.W.F. Hegel, *Principiile filozofiei dreptului*, București, Ed. Academiei, 1969, p. 20.
14. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de filozofie a religiei*, București, Ed. Academiei, 1969, p.22.
15. G.W.F. Hegel, *Prelegeri de filozofie a istoriei*, București, Ed. Academiei, 1968, p. 10.
16. G.W.F. Hegel, *Enciclopedia științelor filozofice. Partea I-a. Logica*, Ed. cit., p. 43.

**C. REFERINȚE CRITICE
DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ**

Volume:

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Nicolae Iuga* : caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2008. 48 p.

În volume:

Ardelean, Aurel. *Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” în presa arădeană.* Arad : Gutenberg Univers, 2005, p. 143.

„*Âmbele Vișae*”. Vol 3. Baia Mare : Eurotip, 2009, p. 10, 11.

Borbei, Aristița ; Grigor, Ana ; Pop, Liana. *Gheorghe Pop* : documentar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2011, p. 96, 131.

Borbei, Aristița ; Pop, Liana. *Dragomir Ignat* : documentar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2012, p. 124, 128, 137.

Borbei, Aristița ; Pop, Liana. *Vasile Gaftone* : documentar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2011, p. 157.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Florian Roatiș* : caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2008, p. 54, 59, 61.

Nicolae Iuga - 60

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Ion Burnar 60* : caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2007, p. 28, 36, 63, 56.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Maramureșeni despre Eminescu*. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2005, p. 15.

Brezovszki, Ana-Maria ; Grigor, Ana ; Vanciu, Florina. *Marian Ilea* : caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2009, p. 80.

Chiș-Bloju, Simion V. *Săliștea de Sus* : monografie. Sighetu Marmăției : Editura Echim, 2003, p. 67, 188.

Facultăți, specializări, studenți 2010-2011 : 20 de ani de învățământ academic. Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, [2010], p. 15.

Gaftone, Vasile. *Elitele Maramureșului istoric* : o istorie prin MODELE pentru generațiile de azi și de mâine. Cluj-Napoca : Risoprint, 2012, p. 202.

Gaftone, Vasile. *Partide și politicieni din Maramureș. De la partidul unic la multipartidism*. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2009, p. 8, 52, 271.

Gaftone, Vasile. *Românii și etniile din Maramureș* : o istorie a multietnicismului. Baia Mare : Eurotip, 2010, p. 54, 63.

Gaftone, Vasile. *Tranziția postcomunistă în Maramureș* : o cronică a anilor 1990-2004. Baia Mare, 2005, p. 193, 194, 200.

Gârbe, Maria. *Publicații seriale maramureșene postdecembriste*. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2005, p. 15, 52, 62, 143.

Nicolae Iuga - 60

Ghenceanu, Vasile Radu. *Comentarii de sâmbătă.* Baia Mare : Proema, 2004, p. 184-187, 312.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Dreptul la singurătate.* Baia Mare : Proema, 2001, p. 99-103.

Goja, Anca. *Un jurnalist prin bibliotecă* : (articole publicate în „Graiul Maramureșului” în perioada 2004-2008). Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2009, p. 11, 23, 43, 44, 216, 217.

Grigor, Ana ; Pop, Liana. *Gavril Ciuban* : documentar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2011, p. 46, 49, 69, 101, 120, 127.

Grigor, Ana ; Pop, Liana. *Teodor Ardelean* : documentar biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2011, p. 95, 120, 123.

Horvat, Săluc. *Nord Literar* : nr. 1-20 : iunie 2003 – iunie 2007 : indice bibliografic. Baia Mare : Editura Nord Literar, 2007, p. 12, 70.

Horvat, Săluc ; Hășmașan, Raluca. *Nord Literar* : nr. 1-100 : iunie 2003-septembrie 2011 : indice bibliografic. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2012, p. 11, 72, 115, 117.

Iuga, Vasile. *Oameni de seamă ai Maramureșului* : dicționar 1700-2010. Cluj-Napoca : Editura Societății Culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, 2011, p. 555.

Ivanciuc, Teofil. *Sighetul Marmației* : ghid cultural-turistic. Sighetul Marmației : Echim, 2007, p. 119.

Jucan, Angela Monica. *Aurel Pop* : caiet biobibliografic aniversar. Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2009, p. 138, 159, 197, 228.

Nicolae Iuga - 60

Latiș, Vasile ; Ciuban, Gavril. *Viața de aer.* Cluj-Napoca : Grinta, 2009, p. 51, 175, 176, 177.

Mihai, Ion M. *Lecturi sublimate.* Cluj-Napoca : Dacia, 2005, p. 202-206.

Oneț, Corneliu. *Cartea cu autograf (dedicații, semnături de proprietate, alte însemnări olografe) în colecțiile Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” Baia Mare.* Baia Mare : Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” Baia Mare, 2006, p. 72, 174.

Rad, Ilie. *La un ceai cu Ștefan Fay.* Iași : Institutul european, 2003, p. 105.

Roman, Gheorghe. *Drag de filozofie : lui Nicolae Iuga la împlinirea unei frumoase vârste.* În: **Maramureșul văzut de Gheorghe Roman.** Baia Mare : Proema, 2009, p. 123.

Sasu, Aurel. *Dicționarul biografic al literaturii române.* Vol. 1: A-L. Pitești : Paralela 45, 2006, p. 801-802.

Ștef, Dorin. *Istoria folcloristicii maramureșene & Bibliografia generală a etnografiei și folclorului maramureșean.* Baia Mare : Editura Ethnologica, 2006, p. 103.

Temian, Laura ; Brezovszki, Ana-Maria ; Marinescu, Otilia. *Autori maramureșeni : dicționar biobibliografic.* Baia Mare : Umbria, 2000, p. 107, 115, 138, 216, 218, 334, 417, 565, 566.

The Tallest Wooden Church. Detroit, USA : Editura Tradiția, 2003.

Tomi, Marian Nicolae. *Maramureșul istoric în date.* Cluj-Napoca : Grinta, 2005, p. 238, 240, 244, 251, 252, 254.

În periodice:

Achim, Valeriu. *Câteva precizări cu privire la reeditarea cărții „Istoria Maramureșului”*. Pro Unione, 6, nr. 1-2, dec. 2003, p. 98-99.

Astăzi, dr. Nicolae Iuga împlinește 50 de ani. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 512, 12 iun. 2003, p. 16.

Banciu, Dan. *Dan Banciu despre Nicolae Iuga.* Archeus, 5, nr. 3 (28), dec. 2001, p. 77.

Bândea, Andrei. *„La porțile Occidentului”*. Noi (Baia Mare), 5, nr. 8, mai 2003, p. 5.

Biț, Pamfilia. *„Maramureșul istoric în date” - o monografie utilă pentru cercetătorii istorici : lansare la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”*. Glasul Maramureșului. 10, nr. 2722, 18 mart. 2006, p. 7.

Bogdan, C. P. *Omul cult și cel care face cultură* : [recenzie la vol. „Etica creștină privită dinspre filosofie”. Baia Mare : Proema, 2000]. Opinia, 4, nr. 926, 6-7 ian. 2001, p. 12.

Brumaru, A.I. *Morala creștină.* Monitorul de Brașov, nr. 28, 2000.

Brumaru, A.I. *Cu sau fără Iisus?* Foaie pentru minte, inimă și literatură (Brașov), 25 aug. 2001.

Buda-Țețu, Ioan. *Satul tradițional maramureșean - pe cale de dispariție.* Glasul Maramureșului, 8, nr. 2259, 9 sept. 2004, p. 2.

Buda-Țețu, Ioan. *Teama de a spune ceva determină criza de comunicare* : simpozion organizat de Asociația Presei Maramureșene – Pressmar. Glasul Maramureșului, 7, nr. 1850, 10 mai 2003, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Burnar, Ion. *Apariții editoriale maramureșene.* Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1717, 22 mai 2007, p. 5.

Burnar, Ion. *Călătoriile lui Nicolae Iuga* : [recenzie la vol. „La porțile occidentului”]. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 546, 22 iul. 2003, p. 7.

Burnar, Ion. *Cărți din zona Vișeuului de Sus.* Informația zilei de Maramureș. 9, nr. 2420, 5 sept. 2009, p. 7.

Burbar, Ion. „*Citadela*” – Satu Mare, „*Caiete Silvane*” – Zalău. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2039, 7 iun. 2008, p. 7.

Burnar, Ion. *Consilierii locali sponsorizează cultura cu propria lor indemnizație* : la Săliștea de Sus. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1192, 30 aug. 2005, p. 6.

Burnar, Ion. *Diplome de Excelență în Cultură.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1473, 1 aug. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Două cărți, doi autori sigheteni: Nicolae Iuga, George Petrovai* : [despre volumul „Cauzalitate emergentă în filosofia istoriei”]. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2021, 17-18 mai 2008, p. 7.

Burnar, Ion. *2006* : un an cu autori puțini și cărți multe. Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1602, 3 ian. 2007, p. 5.

Burnar, Ion. „*Dumnezeu și mersul istoriei*” de Nicolae Iuga. Informația zilei de Maramureș. 10, nr. 2665, 26 iun. 2010, p. 7.

Burnar, Ion. *Interviuri, monografii, documentaristice.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2432, 19 sept. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Întâlnirile literar-artistice: Săliștea de Sus – Vișeu de Sus* : evenimentul cultural al săptămânii. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 933, 26 oct. 2004, p. 5.

Burnar, Ion. *Lansare de carte la Vișeu de Sus.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1515, 19 sept. 2006, p. 5.

Nicolae Iuga - 60

Burnar, Ion. *Lansări de carte cu sala arhiplină.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1318, 31 ian. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *La Vișeu de Sus: Armonii de primăvară, fără gripă aviară* : evenimentul săptămânii. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1414, 23 mai 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Literatura religioasă, baza literaturii laice* : in Principium erat Verbum. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2303, 18-19 apr. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Literatura religioasă la răscruci ideatice.* Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2590, 27 mart. 2010, p. 7.

Burnar, Ion. *Lucrările simpozionului „Cultură și Civilizație în Maramureș - Săliștea de Sus 2009.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2414, 29 aug. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *„Maramureșul istoric” la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad - [Filiala Baia Mare].* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1362, 21 mart. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Nicolae Iuga – borna 50. Să nu ne uităm... contemporanii.* Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 209, 12 iun. 2002, p. 10.

Burnar, Ion. *Nicolae Iuga – „Cercul și copacul” [reper pentru o monografie a esotericului] : cărți pentru... „Cărțile Anului” : [recenzie].* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1300, 10 ian. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Nicolae Iuga, într-o prestigioasă revistă franceză.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1491, 22 aug. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *Nicolae Iuga: „Un muzeu de caricaturi, analize politice”.* Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1667, 20 mart. 2007, p. 5.

Nicolae Iuga - 60

Burnar, Ion. „*Nord Literar*” la început de an : revista revistelor culturale. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2243, 7-8 febr. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Numeroși oameni politici și de cultură, la Festivalul Folcloric din Dragomirești.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2012, 1 mai 2009, p. 9.

Burnar, Ion. *O carte orientativă într-o lume debusolată : repere editoriale : [despre vol. „Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală”].* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1438, 20 iun. 2006, p. 5.

Burnar, Ion. *O carte de eseuri politice ale lui Nicolae Iuga : [Întoarcerea Casandrei. Baia Mare : Proema, 1999].* Glasul Maramureșului, 3, nr. 818, 11 dec. 1999, p. 2.

Burnar, Ion. *O scurtă privire asupra literaturii religioase maramureșene : în preajma Sfințelor Sărbători.* Informația zilei de Maramureș, 1, nr. 69 (1147), 18 dec. 2001, p. 6.

Burnar, Ion. „*Paradigmele*” Universității „*Vasile Goldiș*” [și „*Nord Literar*”] : revista revistelor culturale. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2285, 28-29 mart. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Prezențe maramureșene.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2033, 31 mai 2008, p. 7.

Burnar, Ion. *Prezențe maramureșene.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2243, 7-8 febr. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Profesorul Nicolae Iuga își sărbătorește ziua de naștere : azi.* Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 817, 12 iun. 2004, p. 16.

Burnar, Ion. *Publicații clujene și sătmărene, conduse de maramureșeni : revista revistelor culturale.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1945, 16-17 febr. 2008, p. 7.

Nicolae Iuga - 60

Burnar, Ion. *Săliștea de Sus* : orașul voievozilor în poezie, matematici și magie. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2414, 29 aug. 2009, p. 7.

Burnar, Ion. *Săliștea de Sus* : șase veacuri și jumătate de mărturie spirituală. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1186, 23 aug. 2005, p. 6.

Burnar, Ion. *Săliștea de Sus, un orașel plin de poeți, magicieni și matematicieni.* Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1853, 27 oct. 2007, p. 9.

Burnar, Ion. *Sărbătoare cu „Nord Literar” la Palatul Administrativ.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1927, 26-27 ian. 2008, p. 5.

Burnar, Ion. *Se nasc și în Maramureș filosofi* : Nicolae Iuga sau Etica creștină privită dinspre filosofie. Glasul Maramureșului, 3, nr. 1004, 22 iul. 2000, p.2.

Burnar, Ion. *Un maraton literar-artistic la Zilele Culturii Maramureșene.* Informația zilei de Maramureș, 7, nr. 1705, 8 mai 2007, p. 5.

„Calendarul Maramureșului”, un număr dedicat doamnelor. Graiul Maramureșului, 24, nr. 6907, 21 nov. 2012, p. 11.

Cărți sosite la redacție. Lumina lină = Gracious Light (New-York), 7, nr. 3, iul.-sept. 2002, p. 112.

Ciascai, Grigore. *A fost editat volumul „Ambele Vișae – 640 ani”.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1447, 30 iun. 2006, p. 4.

Ciascai, Grigore. *Optimiști și încrezători, liberalii maramureșeni speră la cel puțin 20% din sufragiile alegătorilor.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2142, 6 oct. 2008, p. 11.

Ciascai, Grigore. *Partidele parlamentare din Maramureș și-au fixat candidații în colegiile uninominale.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2146, 10 oct. 2008, p. 3.

Nicolae Iuga - 60

Ciascai, Grigore. *Sala Teatrului Municipal a fost arhiplină la lansarea albumului „Biserici de lemn din Maramureș”.* Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1166, 30-31 iul. 2005, p. 8.

Ciascai, Grigore. *Seratele Literare Lăpușene, o reușită în acest an.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 213, 2 sept. 2008, p. 20.

Ciorba, Cristian. *Sărbătoarea orașului Sighet s-a desfășurat fără știința localnicilor.* Glasul Maramureșului, 7, nr. 1954, 9 sept. 2003, p. 2.

Ciuban, Gavril. *Cercul și Copacul.* Jurnalul de Vineri, 4, nr. 134, 8-14 iul. 2005, p. 9.

Colaboratorul nostru, Nicolae Iuga și-a luat doctoratul în filosofie. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 221, 26 iun. 2002, p. 1.

Condrat, Alina. *„Biserici de lemn din Maramureș” – revelația editorială a anului : album care vine din eternitate și merge spre eternitate.* Glasul Maramureșului, 9, nr. 2530, 30 iul. 2005, p. 7.

Condrat Alina. *„Chipurile divinității” în viziunea artistului Vasile Avram.* Glasul Maramureșului, 10, nr. 2701, 22 febr. 2006, p. 1.

Condrat, Alina. *Cîntecul (filozofic al) sirenei : Nicolae Iuga și-a lansat o carte chiar de ziua sa.* Glasul Maramureșului, 5, nr. 1275, 13 iun. 2001, p. 12.

Condrat, Alina. *Diplomele obținute la „Vasile Goldiș” sunt recunoscute în 30 de țări europene.* Glasul Maramureșului, 7, nr. 1986, 16 oct. 2003, p. 16.

Condrat, Alina. *Nicolae Iuga se consideră un viitor geniu. Până să se maturizeze.* Glasul Maramureșului, 5, nr. 1270, 7 iun. 2001, p. 4.

Condrat, Alina. *„Poezia e o umbră fidelă a tot ce ți se întâmplă”:* Călin Vlasie, „Poezie și psihic”, Editura [Paralela] 45. Glasul Maramureșului, 8, nr. 2207, 10 iul. 2004, p. 3.

Nicolae Iuga - 60

Condrat, Alina. *Trei profesori s-au prezentat în calitate de scriitori* : la Universitatea „Vasile Goldiș”. Glasul Maramureșului, 7, nr. 1994, 25 oct. 2003, p. 3.

Deci... La mulți ani! Jurnalul de Vineri, 10, nr. 426, 10-16 iun. 2011, p. 20.

Dindiligan, Anca. *Artistul Felix Sătean și-a expus ieri fotografiile.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2470, 3 nov. 2009, p. 11.

Dindiligan, Anca. *La Universitatea Vasile Goldiș a a părut al doilea număr al revistei „Paradigme”.* Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2588, 25 mart. 2010, p. 11.

Dobra, Nicoleta. *„Profesorul și sirena” în Baia Mare.* Noi (Baia Mare), 3, nr. 5, iul.-aug. 2001, p. 3.

Dobocan, Romeo. *Povestea Irakului condus de Saddam Hussein:* într-o carte publicată de editura Proema. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1628, 10 aug. 2002, p. 2.

Dobra, Vasile. *Cercurile lui Nicolae Iuga.* Glasul Maramureșului, 9, nr. 2488, 11 iun. 2005, p. 7.

Dobra, Vasile. *„Semicentenarul” Nicolae Iuga.* Glasul Maramureșului, 7, nr. 1878, 12 iun. 2003, p. 9.

Dragomir, Vasile. *Ochiul sceptic al fratelui rămas acasă* : [recenzie la vol. *La Porțile Occidentului* : jurnal de călătorie. Baia Mare : Proema, 2003]. Jurnalul de Vineri, 2, nr. 35, 18-24 iul. 2003, p. 13.

Dragoș, Gelu. *Școala maramureșeană – un copil cu un singur părinte.* Paradigme (Baia Mare), 2, nr. 2, mart. 2010, p. 132-139.

Dulf, Oana. *Intelectualul în concepția lui Mircea Flonta.* Glasul Maramureșului, 11, nr. 3114, 4 iul. 2007, p. 4.

Nicolae Iuga - 60

Dulf, Oana. *Nicolae Iuga și „Cauzalitate(a) emergentă în filosofia istoriei”* : lansare de excepție la ... aniversară. Glasul Maramureșului, 12, nr. 3401, 14 iun. 2008, p. 7.

Dulf, Oana. *Reliefarea valorilor culturale comune româno-ucrainene* : ideea centrală a proiectului „De la surse la resurse”, inițiat de Fundația I.U.G.A. Glasul Maramureșului, 12, nr. 3329, 19 mart. 2008, p. 4.

Dulf, Oana. *S-a lansat revista „Neliniști metafizice”*. Glasul Maramureșului, 10, nr. 2953, 16 dec. 2006, p. 7.

Dunca, Petru. *Vasile Mârza despre sentimentul angoasei*. Glasul Maramureșului, 8, nr. 2171, 29 mai 2004, p. 3.

Episcopia Ortodoxă a Maramureșului și Sătmarului a editat „Graiul Bisericii Noastre”. Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 495, 23 mai 2003, p. 8

Fărcaș, Andrei. *Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală* : o nouă carte semnată Nicolae Iuga. Graiul Maramureșului, 18, nr. 4931, 12 iun. 2006, p. 7.

Fărcaș, Andrei. *Grigore Leșe – Doctor Honoris Causa al Universității „Vasile Goldiș”*. Graiul Maramureșului, 23, nr. 6390, 19 mart. 2011, p. 1, 6.

Fărcaș, Andrei. *Grigore Man și „Litiera cu muze”*. Graiul Maramureșului, 22, nr. 6058, 18 febr. 2010, p. 6.

Fărcaș, Andrei. *Ieri, la Săpînța s-au sărbătorit 70 de ani de la înființarea Cimitirului Vesel*. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4613, 30 mai 2005, p. 1.

Fărcaș, Andrei. *Nicolae Iuga despre Filosofia istoriei și emergența socială* : [despre „Cauzalitate emergentă în filosofia istoriei”]. Graiul Maramureșului, 20, nr. 5523, 19 mai 2008, p. 4.

Nicolae Iuga - 60

Fărcaș, Andrei. *Nicolae Iuga în limba franceză* : [Le Cercle et l'Arbre de la Vie : essais sur les racines de l'ésotérisme dans la philosophie antique]. Graiul Maramureșului, 19, nr. 5251, 29 iun. 2007, p. 4.

Fărcaș, Andrei. *O nouă carte a lui Nicolae Iuga* : „Cercul și copacul”. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4596, 10 mai 2005, p. 2.

Fărcaș, Andrei. *S-a lansat „Povestea unui popor”*. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3757, 10-11 aug. 2002, p. 1, 8.

Fărcaș, Andrei. *Se trag maramureșenii din „tâlharii Romei?”* : eveniment cultural la Baia Mare. Graiul Maramureșului, 18, nr. 4819, 30 ian. 2006, p. 7.

Fărcaș, Andrei. *Un ultim rămas bun profesorului Grigore Latiș*. Graiul Maramureșului, 19, nr. 5306, 1-2 sept. 2007, p. 3.

Festivalurile de poezie de la Sighet și Desești : sub semnul literaturii ca stare de necesitate. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1234, 18 oct. 2005, p. 6.

Filip, Marinela T. *Dublă lansare de carte la Teatrul Municipal* : rondelurile lui Lucian Perța, la concurență cu editorialele lui Nicolae Iuga. Glasul Maramureșului, 3, nr. 824, 18 dec. 1999, p. 2.

Filip, Marinela T. *„Nobel” de Maramureș* : [Premiul editurii Proema pentru pamflet politic]. Glasul Maramureșului, 3, nr. 1040, 2 sept. 2000, p. 2.

Gaftone, Vasile. *„Cultură și civilizație” la Săliște*. Graiul Maramureșului, 24, nr. 6722, 14 apr. 2012, p. 6.

Gagniuc, Ananei. *Dacă e vineri, e „Jurnalul”* : [apariția săptămânalului regional pentru Maramureș și Satu Mare „Jurnalul de vineri”]. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1706, 9 nov. 2002, p. 2.

Ghenceanu, Vasile Radu. *A apărut „Întoarcerea Casandrei” de Nicolae Iuga*. Graiul Maramureșului, 11, nr. 2938, 1 dec. 1999, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Ghenceanu, Vasile Radu. *Cartea și sunetul ei fundamental.* Graiul Maramureșului, 11, nr. 2953, 18-19 dec. 1999, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Despre spiritul în formare* : [despre vol. „Profesorul și sirena”. Baia Mare : Proema, 2001]. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3407, 16-17 iun. 2001, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Maramureș: cărți, 2003 (III).* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4192, 17-18 ian. 2004, p. 3.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Nicolae Iuga – Etica creștină privită dinspre filosofie* : [recenzie la vol. cu același titlu. Baia Mare : Proema, 2000]. Opinia, 4, nr. 926, 6-7 ian. 2001, p. 12.

Ghenceanu, Vasile Radu. *Tabăra de literatură „Vaser 2001”.* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3467, 25-26 aug. 2001, p. 3.

Gherman, Vasile. *Decanul Nicolae Iuga, desemnat din partea PNL pentru un post de deputat în Colegiul Sighet.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2117, 6-7 sept. 2008, p. 3.

Gherman, Vasile. *ÎPS Arhiepiscopul Justinian Chira a primit titlul Doctor Honoris Causa al Universității de Vest „Vasile Goldiș”.* Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2578, 13 mart. 2010, p. 3.

Ghilezan, Aurel. *Zilele Vișeului.* Graiul Maramureșului, 24, nr. 6812, 2 aug. 2012, p. 3.

Glodici, Angela Marina. *Conf. univ. dr. Nicolae Iuga a lansat cartea „Cauzalitatea emergentă în filosofia istoriei”.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2043, 12 iun. 2008, p. 16.

Glodici, Angela Marina. *Ieri, simpozion privind rolul bibliotecilor în învățământul superior.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2270, 11 mart. 2009, p. 16.

Goja, Anca. *„Adio” studențesc.* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5531, 28 mai 2008, p. 13.

Nicolae Iuga - 60

Goja, Anca. *Baia Mare - un „colector” de manifestare a culturilor tradiționale europene.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6050, 9 febr. 2010, p. 3.

Goja, Anca. *Chipuri și cioburi de oraș văzute prin ochi de artiști: expoziție de artă plastică la Galeria Millenium.* Graiul Maramureșului, 18, nr. 4937, 19 iun. 2006, p. 7.

Goja, Anca. *Copiii au lăsat joaca pentru un cenaclu „cu miez”.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5352, 25 oct. 2007, p. 10.

Goja, Anca. *De dincolo, Vasile Avram vorbește despre lumea semnelor.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5394, 13 dec. 2007, p. 7.

Goja, Anca. *Dialog de înțelepciune în cartea „Viața de aer”.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6127, 12 mai 2010, p. 4.

Goja, Anca. *Evanghelii după apostolii cuvântului maramureșean.* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5204, 5-6 mai 2007, p. 1, 3.

Goja, Anca. *Ieri, la Muzeul Județean s-a vorbit despre Istorie și cultură de Ziua României.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4463, 1 dec. 2004, p. 9.

Goja, Anca. *Martiriul de la Moisei, după 60 de ani.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4424, 16-17 oct. 2004, p. 3.

Goja, Anca. *Nicolae Iuga își scoate la lumină dosarul de urmărire informativă.* Graiul Maramureșului, 24, nr. 6772, 16 iun. 2012, p. 11.

Goja, Anca. *Nicolae Iuga se aniversează cu o nouă carte.* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5547, 16 iun. 2008, p. 7.

Goja, Anca. *Numărul secund al revistei „Paradigme” marchează un salt calitativ.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6088, 25 mart. 2010, p. 3.

Goja, Anca. *O nouă revistă: „Neliniști metafizice”.* Graiul Maramureșului, 18, nr. 5091, 15 dec. 2006, p. 2.

Nicolae Iuga - 60

Goja, Anca. *Pelerinaj simbolic în memoria scriitorului Vasile Avram.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4786, 17-18 dec. 2005, p. 5.

Goja, Anca. *Pledoarie pentru tradiție și frumos : Albumul „Biserici de lemn din Maramureș”.* Graiul Maramureșului, 17, nr. 4666, 30-31 iul. 2005, p. 1, 3.

Goja, Anca. *„Poezie și psihic” sau urma seismografului pe hârtie: lansare de carte.* Graiul Maramureșului, 16, nr. 4340, 10-11 iul. 2004, p. 1.

Goja, Anca. *Prietenii nu l-au uitat pe Jean Bălin.* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6102, 13 apr. 2010, p. 3.

Goja, Anca. *„Rolul bibliotecii în realizarea unui învățământ superior de calitate”.* Graiul Maramureșului, 21, nr. 5808, 25-26 apr. 2009, p. 3.

Goja, Anca. *„România e acolo unde se vorbește românește”.* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5473, 19 mart. 2008, p. 1, 4.

Goja, Anca. *Sesiune de comunicări științifice ale studenților la „Goldiș”.* Graiul Maramureșului, 20, nr. 5482, 29-30 mart. 2008, p. 4.

Goja, Anca. *Vasile Avram a văzut „Chipurile divinității”.* Graiul Maramureșului, 18, nr. 4839, 22 febr. 2006, p. 9.

Iancu, Victor. *Lectură târzie : [despre volumul „Profesorul și sirena”].* Informația zilei de Maramureș, 1, nr. 72 (1147), 22 dec. 2001, p. 4.

Ignat, Dragomir. *Bisericile spre o etică globală : [despre „Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală”].* Glasul Maramureșului, 10, nr. 2791, 10 iun. 2006, p. 4.

Ignat, Dragomir. *„Cercul și copacul” : apariție editorială de excepție.* Glasul Maramureșului, 9, nr. 2464, 14 mai 2005, p. 7.

Nicolae Iuga - 60

Ignat, Dragomir. „Cercul și copacul” prietenului meu Iuga, Nicolae : [recenzie la „Cercul și copacul : repere pentru o monografie a esotericului”]. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2470, 21 mai 2005, p. 7.

Ignat, Dragomir. Nicolae Iuga : privire nouă asupra istoriei : [recenzie la vol. Cauzalitatea emergentă în filosofia istoriei. Cluj-Napoca : Limes, 2008]. Glasul Maramureșului, 12, nr. 3443, 2 aug. 2008, p. 7.

Ignat, Dragomir. Titlul de „Excelență” acordat scriitorului Vasile Avram : intenție a directorului Teodor Ardelean, la trei ani de la trecerea în eternitate a omului de cultură maramureșean. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2650, 17 dec. 2005, p. 4.

Ilea, Marian. Prezențe culturale maramureșeane în Franța : [în revista C@ahiers de psychologie politique est on ligne Nicolae Iuga publică un amplu studiu]. Glasul Maramureșului, 10, nr. 2827, 22 iul. 2006, p. 5.

Iluț, Vasile. Baia Mare – capitală europeană a culturilor tradiționale. Graiul Maramureșului, 22, nr. 6081, 17 mart. 2010, p. 1, 3.

Iuga, Simion. Nicolae Iuga – „Cercul și copacul”: Cărți pentru... Cărțile Anului : [recenzie la vol. „Cercul și copacul”]. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1300, 10 ian. 2006, p. 5.

Ivanciuc, Teofil ; Botiș, Ioan. Evenimente culturale în Sighet. Gazeta de Maramureș, 4, nr. 185, 22-28 mai 2006, p. 23.

Jurcă, Ștefan. Cărți și autori maramureșeni : [despre volumul „Profesorul și sirena”]. Opinia, 5, nr. 1120, 25-26 aug. 2001, p. 12.

Jurcă, Ștefan. Etica creștină sau principiul fericirii : [recenzie la vol. „Etica creștină privită dinspre filosofie”. Baia Mare : Proema, 2000]. Opinia, 4, nr. 956, 10-11 febr. 2001, p. 12.

Nicolae Iuga - 60

Latiș, Vasile. *Drum și Carte, mai departe* : [recenzie la vol. „Etica creștină privită dinspre filosofie”. Baia Mare : Proema, 2000]. *Opinia*, 4, nr. 926, 6-7 ian. 2001, p. 12.

Latiș, Vasile. *Esoterism și filosofie*. *Jurnalul de Vineri*, 4, nr. 142, 2-8 sept. 2005, p. 13.

Latiș, Vasile. „*Etica creștină privită dinspre filosofie*” de Nicolae Iuga : [recenzie la vol. cu același titlu. Baia Mare : Proema, 2000]. *Cronica maramureșeană*, 1, nr. 13, 13-20 mart. 2001, p. 19; *Mișcarea literară (Bistrița)*, nr. 2, 2002.

Latiș, Vasile. *Filosoful Nicolae Iuga provoacă o dezbatere asupra eticii creștine*. *Glasul Maramureșului*, 3, nr. 1076, 14 oct. 2000, p. 2.

Latiș, Vasile. *Însemnări despre Profesorul și Sirena*. *Informația zilei de Maramureș*, 2, nr. 209, 12 iun. 2002, p. 10.

Marga, Andrei. *Despre ideea unei reconstrucții filosofice a eticii creștine* : [despre volumul „Etica creștină privită dinspre filosofie”]. *Graiul Maramureșului*, 14, nr. 3715, 22-23 iun. 2002, p. 3.

Marinescu, Emil. *Colocviile „Nicolae Labiș”* : [la Baia Sprie] vor fi lansate volumele „Etica creștină” de Nicolae Iuga și „Cu sufletul desculț” de Anghel Pop. *Glasul Maramureșului*, 5, nr. 1213, 30 mart. 2001, p. 4.

Marinescu, Emil. *Lansare de carte* : [„Profesorul și sirena” de Nicolae Iuga]. *Glasul Maramureșului*, 5, nr. 1274, 12 iun. 2001, p. 3.

Mîndru, Adrian. *Cursul festiv al absolvenților Facultății de Științe Umanist-Creștine* : ieri, la Universitatea „Vasile Goldiș” din Baia Mare a avut loc. *Informația zilei de Maramureș*, 2, nr. 495, 23 mai 2003, p. 16.

Mureșan, Mihai. *Un excelent eseu memorialistic*. *Graiul Maramureșului*, 24, nr. 3757, 30 mai 2012, p. 9.

Nicolae Iuga - 60

Năsui, Florentin. „*Eminescu este clopotul în care bate limba română*”. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4204, 31 ian.-1 febr. 2004, p. 1, 4.

Năsui, Florentin. *Festivalul – un avanpost al cuvântului liber*. Graiul Maramureșului, 23, nr. 6557, 1 oct. 2011, p. 5.

Năsui, Florentin. *Ieri, pe Iza și pe Mara, poeți din nord și rest au pus la cale Țara!* Graiul Maramureșului, 22, nr. 6249, 2 oct. 2010, p. 10.

Năsiu, Florentin. *În dreapta Tisei, omagiu profesorului Mihai Pop*. Graiul Maramureșului, 19, nr. 5379, 26 nov. 2007, p. 7

Năsui, Florentin. *Misterele Maramureșului*. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4572, 11 apr. 2005, p. 1, 16.

Năsui, Florentin. *Sighetul de ieri și azi*. Graiul Maramureșului, 23, nr. 6588, 7 nov. 2011, p. 5.

Năsui, Florentin. *Trei cărți, doi doctori!* Graiul Maramureșului, 23, nr. 6416, 19 apr. 2011, p. 10.

Năsui, Florentin. *Unirea mică, la Palat : Sighetu Marmației*. Graiul Maramureșului, 24, nr. 6654, 26 ian. 2012, p. 10.

Nicolae Iuga analizează „Etica creștină privită dinspre filosofie”. Ziua (București), nr. 1907, 21 sept. 2000.

Nicolae Iuga – La aniversare. Graiul Maramureșului, 17, nr. 4624, 11-12 iun. 2005, p. 3.

Pașca, Marius. *Ieri, într-un cadru festiv a fost lansat primul număr al revistei „Paradigme”*. Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2283, 26 mart. 2009, p. 8.

Pașca, Marius. *Ieri la Universitatea „Vasile Goldiș”, a avut loc Festivitatea de absolvire a studenților Facultății de Științe*

Nicolae Iuga - 60

Umaniste. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1423, 2 iun. 2006, p. 16.

Pașca, Marius. *În Baia Mare a avut loc prima dezbatere privind Legea Învățământului Superior*. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1942, 13 febr. 2008, p. 11.

Pașca, Marius. *Profiluri noi de masterat la Universitatea „Vasile Goldiș”*. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2127, 18 apr. 2008, p. 11.

Pașca, Marius. *Scritorul Gavril Ciuban a lansat volumul „Viața de aer”*. Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2626, 11 mai 2010, p. 9.

Pașca, Marius. *Sesiune de comunicări științifice la Universitatea „Vasile Goldiș”*. Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 1982, 31 mart. 2008, p. 20.

Pârja, Gheorghe. *Umbra lui Laurențiu Ulici la Vișeu de Sus*. Graiul Maramureșului, 15, nr. 3977, 5 mai 2003, p. 1.

Pârja, Gheorghe. *Un poet reprezentativ, o mare conștiință : Colocviile „Ion Iuga” ediția a II-a*. Graiul Maramureșului, 12, nr. 2989, 3 febr. 2000, p. 4.

Pecican, Ovidiu. *Avalon. Goliarzii români*. Observator cultural (București), nr. 635, 12 aug. 2012.

Petric, Nicolae I. *Oglinzi răsturnate : Nicolae Iuga – Filosofia contemporană despre morala creștină : [recenzie]*. Glasul Maramureșului, 6, nr. 1682, 12 oct. 2002, p. 3.

Petruș, Anton. *Trei evenimente culturale la Tg. Lăpuș*. Graiul Maramureșului, 20, nr. 5484, 1 apr. 2008, p. 3.

Pop, Ramona-Ioana. *Colocviul „Creație și comunicare în presă”*. Graiul Maramureșului, 15, nr. 3982, 10-11 mai 2003, p. 1, 5.

Nicolae Iuga - 60

Popescu, Carmina. „Lumina lină” de la New York. Tribuna (Cluj-Napoca), 1, nr. 4, 1-15 nov. 2002, p. 15.

Popescu, Ioan J. *A apărut un nou volum semnat de scriitorul Nicolae Iuga.* Informația zilei de Maramureș. 10, nr. 2660, 21 iun. 2010, p. 16.

Popescu, Ioan J. *Conferențiar dr. Nicolae Iuga a publicat un nou volum.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2015, 10-11 mai 2008, p. 13.

Popescu, Ioan J. *Dr. Nicolae Iuga a publicat volumul „Bisericile creștine tradiționale spre o etică globală”.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1413, 22 mai 2006, p. 15.

Popescu, Ioan J. *La Casa de Cultură din Sighet au fost lansate patru volume de publicistică.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1324, 4-5 febr. 2006, p. 4.

Popescu, Ioan J. *La Sala Radio a fost lansată revista „Cuvînt Masonic” : joi, în Sighet.* Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1221, 3 oct. 2005, p. 15.

Popescu, Ioan J. *Nicolae Iuga a publicat un jurnal de călătorii : [despre vol. „La porțile occidentului”].* Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 544, 19 iul. 2003, p. 5.

Popescu, Ioan J. *Nicolae Iuga și-a lansat volumul „Cercul și copacul” : Sighetu Marmației.* Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1148, 9-10 iul. 2005, p. 5.

Popescu, Ioan J. *Pictorița Silvia E. Boar își serbează ziua de naștere printr-o expoziție personală.* Informația zilei de Maramureș, 9, nr. 2314, 5 mai 2009, p. 9.

Popescu, Ioan J. *Ucrainenii au sărbătorit Înălțarea Sfintei Cruci pe stil vechi.* Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2136, 29 sept. 2008, p. 20.

Nicolae Iuga - 60

Profesorul dr. Nicolae Iuga își sărbătorește astăzi ziua de naștere. Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1431, 12 iun. 2006, p. 16.

Profesorul Nicolae Iuga împlinește mâine 52 de ani. Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1124, 11-12 iun. 2005, p. 16.

Șandor-Martin, Corina. *De la surse la resurse – proiect de colaborare transfrontalieră între România și Ucraina.* Familia Română, 9, nr. 2-3 (29-30) sept. 2008, p. 68-70.

Șiman, Liviu. „*Cuvîntul masonic*” în *Sighet*. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2583, 30 sept. 2005, p. 3.

Șiman, Liviu. *Lansarea cărții „Cercul și copacul”* : la Sighet. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2512, 9 iul. 2005, p. 3.

Șiman, Liviu. *60 de ani de la revenirea Maramureșului la România* : la Sighet, eveniment istoric marcat printr-un simpozion. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2437, 11 apr. 2005, p. 3.

Șiman, Liviu. „*Un muzeu de caricaturi*”. Glasul Maramureșului, 11, nr. 3031, 24 mart. 2007, p. 4.

Șomcutean, Zamfir ; Roman, Gheorghe. *Nicolae Iuga – profesor de filosofie și autorul a mai multe cărți* : caricatură în serial. Cu un text de Gheorghe Roman. Graiul Maramureșului, 13, nr. 3391, 29 mai 2001, p. 1.

Ștefan cel Mare și Sfînt a fost elogiât la Catedrala Ortodoxă din Sighet. Informația zilei de Maramureș, 4, nr. 894, 10 sept. 2004, p. 8.

Tecșan, Alina. *Cauzalitate emergentă în filozofia istorie* : (recenzie). Paradigme (Baia Mare), 2, nr. 2, mart. 2010, p. 128-129.

Tofan, Ioan Alexandru. *Îndreptățirea filosofiei* : [recenzie la vol. „Filosofia contemporană despre morala creștină”]. Convorbiri literare (Iași), 136, nr. 12 (84), dec. 2002, p. 107.

Nicolae Iuga - 60

Tomi, Marian Nicolae. *Despărțământul Vișeu-Iza*. Familia Română, 12, nr. 3 (42), sept. 2011, p. 49-51.

Tomi, Marian Nicolae. *În căutarea vârstelor secrete* : (Nicolae Iuga, „Cercul și copacul”. București : editura Marea Lojă Națională a României, 2005) : [recenzie]. Nord Literar, 4, nr. 6, iun. 2006, p. 13.

Tomi, Marian Nicolae. (*Nicolae Iuga, Cercul și copacul, Editura Marea Lojă Națională a României, București, 2005*). Nord Literar, nr. 6 (37), iun. 2006.

Tomi, Marian Nicolae. *Prima seară de poezie în orașul Săliștea de Sus*. Graiul Maramureșului, 16, nr. 4454, 20-21 nov. 2004, p. 5.

Țarălungă, Eugenia. *Cauzalitatea emergentă în filosofia istoriei*. Viața Românească (București), nr. 5, 2009, p. 124.

Țolaș, Radu. „*Gaudeamus Igitur*” la un deceniu de existență băimăreană a universității : curs festiv pentru umaniștii de la Goldiș. Graiul Maramureșului, 19, nr. 5228, 2-3 iun. 2007, p. 4.

Țolaș, Radu. *La mulți ani, Nicolae Iuga!* Graiul Maramureșului, 19, nr. 5236, 12 iun. 2006, p. 3

Țolaș, Radu. *Ștafeta generațiilor predată și în acest an* : curs festiv la umaniștii de la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”. Graiul Maramureșului, 22, nr. 6146, 4 iun. 2010, p. 1.

Utan, Iulia. *Facultate pentru purtătorii de cuvânt* : la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”. Glasul Maramureșului, 9, nr. 2604, 25 oct. 2005, p. 2.

Vasile, Nina. *Opțiuni interdisciplinare*. Adevărul literar și artistic (București), 14, nr. 768, 17 mai 2005, p. 2.

**D. EXTRASE DIN REFERINȚELE CRITICE
DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ**

Două bucurii mă-ncearcă la lecturarea acestei cărți de excepție: una, că Nicolae Iuga mi-a fost cândva elev la Liceul din Borșa și, a doua, că autorul **Eticii creștine**... nu și-a dezamăgit de-a lungul anilor, mentorii. A absolvit Facultatea de Filosofie din București ca șef de promoție, în prezent este dascăl la Sighet, dar și profesor asociat la Universitatea „Babeș Bolyai” din Cluj (care are o secție și în municipiul de pe Iza), redactor șef al Jurnalului de Sighet, dar mai ales o speranță a filosofiei românești contemporane. Și ca dovadă că zisele mele nu țin de panegiric este faptul că această carte poartă girul unor personalități ale culturii noastre: Andrei Marga, Ion Bălin, Ștefan J. Fay. Nicolae Iuga a fost acceptat în cercul Lui Constantin Noica și mai și mai apoi în cel a lui Nicolae Steinhardt. Cartea cu care debutează în filosofie Nicolae Iuga, **Etica creștină privită dinspre filosofie** va stârni, sunt sigur, oarece comentarii dinspre lumea culturii, pentru că este o carte originală, atât prin conceptele pe care le vehiculează, cât și prin incursiunile selective ale unei bibliografii vaste. Autorul își propune și ne propune ca obiect de meditație, felul în care este văzută etica creștină, de la teologia paulină până la Kant, până la existențialismul creștin și mai aproape, totul trecut prin prisma ideilor... „iugăiești”. Firul roșu ce străbate cartea ar putea fi contras în sintagma lui Dostoievski „Dacă aș fi nevoit să aleg între Christos și adevăr, aș rămâne cu Christos împotriva adevărului”. Vorba prefațatorului cărții, prof. dr. Ion Bălin (ambasadorul României în Maroc) „Nu este cu adevărat adevăr acela care nu poate duce la mântuire. Ce să faci cu un adevăr care este împotriva omului?” Cartea lui Nicolae Iuga este structurată în

Nicolae Iuga - 60

patru ample capitole. **Fundamentalele creștine ale eticii, Etica în filosofia contemporană, Deconstrucții etice și Reconstrucții ale eticii creștine.** Volumul urmează să fie lansat în Baia Mare. La Sighet, lansarea a avut deja loc joi, 6 iul. În prezentarea redactorului de carte V. R. Ghenceanu, care iată a reușit să gireze încă o carte valoroasă tipărită la SC „Tip Proema” din Baia Mare și sprijinită de Fundația Culturală „Athamor” din București (culegere computerizată Nicolae Iuga jr., coperta concepută de Ioan Marchiș).

(**Burnar, Ion.** *Se nasc și în Maramureș filosofi* : Nicolae Iuga sau Etica creștină privită dinspre filosofie. Glasul Maramureșului, 3, nr. 1004, 22 iul. 2000, p. 2.)

N. Iuga prenumără, cu privire la revoluția morală reprezentată de creștinism, deconstrucțiile acesteia provocate și întreprinse de filosofia analitică anglosaxonă (Moore, Wittgenstein, Russell), de existențialismul ateu (Camus și Sartre), de referințele inabile etologice. Remarcă „opinia comună” a absenței unei paradigme etice în sistemele teoretice contemporane. Ar fi prezente, în schimb, două morale: una pecuniară în economiile concurențiale și consumiste, apoi „o stranie morală a abnegației profane în regimurile politice de tip fascist și comunist”. Cea dintâi, nefiind propriu-zis o morală, a rămas de învederat numai iuțea „cu totul neobișnuită” cu care s-a descompus cea de-a doua. „În țările foste comuniste, conchide N. Iuga, *degenerarea morală a premers și, întrucâtva, a cauzat prăbușirea sistemului în ansamblul său*”.

(**Brumaru, A. I.** *Nicolae Iuga caricaturizând muzeul.* Monitorul de Brașov, nr. 28, 2000.)

Gazetar și dascăl, meserii uneori foarte active amândouă deodată și în măsuri felurite, pe care le onorează cu vocație, Nicolae Iuga ni se dezvăluie, în anii din urmă, drept un autor de

Nicolae Iuga - 60

cărți substanțiale în care se disting puterea de sinteză, generozitatea temelor, anvergura ideilor și propensiunea către istoria gândirii filozofice. Autorul nostru e un stilist reputat, dovedind o gândire limpede, pătrunzătoare și clară. Pentru cine vrea să afle în ce chip concret se pun în lumină toate acestea, n-am decât să recomand cărțile sale: „**Întoarcerea Casandrei**”, publicistică politică, Editura „Proema”, 1999, și „**Etica creștină privită dinspre filosofie**”, Editura „Proema”, 2000. Nu întâmplător, despre ultima din cărți, o cunoscută autoritate în materie, filosoful dr. Ion Bălin, se pronunță admirativ, cu dreaptă cumpănire, recunoscând în scrisul elevului său „rigoare apodictică și farmec semantic”.

Jurnalistul Nicolae Iuga e tăios și foarte puțin îndurător când e vorba de politicianism desuet, de naivități și debusolări. De cele mai multe ori comentariile sale politice fac, degajat și convingător, severe ablațiuni. Pe de altă parte, **eseistul** Iuga e riguros, și meticolos, în timp ce **istoricul** dovedește ușurință în a se mișca, logic și exact, în epocile făuritoare de principii filosofice călăuzitoare, adeverind că pentru o asemenea întreprindere (cum e, să zic, „Etica creștină...”) e nevoie de amplă respirație și, nu-i așa? „neliniște epistemică”.

Bunele (și rarele!) calități despre care scriam mai sus se adevăresc și în cartea pe care autorul o propune publicului aici sub un titlu frumos și îndrăzneț (împrumutat din Lampedusa, celebrul și norocosul autor al „Ghepardului”) – „Profesoral și sirena”. E această lucrare, altfel spus, un mic manual de eseist începător, de cititor și cronicar neliniștit și îndatorat propriei sale vocații, o încercare paradigmatică de a face critică de întâmpinare în care ideile din cărțile recenzate îi oferă autorului ocazii să-și etaleze propriile mișcări sufletești și judecăți la temă. Nu e vorba de o cronică (eseistică) distantă, orgolioasă și atotștiutoare, cum ar face unii învățăcei, crezând că Dumnezeu le pune pecete în clipa când cuvintele lor se îmbată de cerneală tipografică. Nicidecum! Deși foarte tânăr la momentul conceperii și publicării în presa vremii, acestor minieseuri și critici de întâmpinare, simți în frazele junelui

Nicolae Iuga - 60

pe intelectualul în devenire, neliniștitul, spiritul pătrunzător în formare, judecata clară și adesea tăioasă, curgerea limpede a frazei.

(**Ghenceanu, Vasile Radu.** *Despre spiritul în formare* Graiul Maramureșului, 13, nr. 3407, 16-17 iun. 2001, p. 3.)

Încep cu o scurtă poveste, în urmă cu câteva luni, mă întâlnesc întâmplător cu Nicolae Iuga. îmi propune o convorbire TV la Cinemar. Și-mi dă o carte: „Profesorul și Sirena” – eseuri, apărută cu puțin timp înainte la Editura Proema. Acasă, răsfoiesc în fugă volumul. Constat că e o culegere de articole și eseuri publicate în anii '80 în diferite reviste și ziare: „Amfiteatru”, „Viața studentească”, „Steaua”, „Astra” etc. Îmi zic: „Ei, da. Omu-și adună niște biete scrieri depășite, spre a-și alcătui o carte. Cine știe, poate are nevoie de ea pentru vreun concurs”. Și renunț la lectură. După câteva luni, recte săptămâna trecută, îmi vine dorul de filosofie. Diletant cum sunt în materia aceasta, totuși din când în când îmi place să-mi exersez mintea cu câte un volum (sau măcar cu câte două-trei eseuri) de filosofie. Și revin la cartea prietenului Iuga. Pe măsură ce străbat textul, uimirea îmi crește. Și, o dată cu ea, admirația. Cu excepțiile ce abia întăresc regula, eseurile lui Nicolae Iuga, deși scrise în cea mai neagră epocă a totalitarismului comunist, nu sînt contaminate de ciuma „gândirii” ceaușiste. Sunt pur și simplu compuneri filosofice: unele mai reușite, altele mai puțin, dar toate respirând același aer al gândirii libere, neîncorsetate și, mai ales, profund ancorate în problematica abordată. Spuneam mai sus că eseurile sînt unele mai reușite, altele mai puțin, dar n-am menționat că, atîta cât pot să pricep eu, unele sînt de-a dreptul extraordinare. Se vede de la distanță mâna sigură a competenței și frazarea talentului. De fapt, Nicolae Iuga este în aceste încercări filosofice și un talentat scriitor.

Să ilustrez afirmația? Iau aproape la întâmplare un fragment din eseul „A avea sau a citi” („Astra”, 2/1989. „Cred că fiecare scriitor urmărește, pe durata întregii sale vieți – uneori

Nicolae Iuga - 60

conștient, altele nu – să scrie o operă care să-l reprezinte în deplinătatea sa, de fapt o capodoperă. Unii reușesc acest lucru mai devreme, alții mai târziu, și alții niciodată. «Valul» cărții principale poate fi anunțat de undiri neliniștite – submerse, întrebătoare – și poate fi urmat de felurite fluxuri și refluxuri, uneori sporadice și disperate. Cele ce preced și urmează acestei cărți principale nu sunt decât variațiuni pe aceeași temă, produse colaterale etc.”

Nu pot încheia aceste succinte însemnări înainte de a evidenția încă două merite ale cărții și ale autorului: 1) talentul de critic literar, dublat de o solidă cultură în domeniu; 2) atașarea la sfârșitul volumului a unui Glosar Hegelian, ce cuprinde nu mai puțin de 150 de termeni, sintagme sau expresii filosofice, îmi permit să reproduc aici expresiile a doi termeni incluși în Glosar: *contrarii*: „contrariile sunt în sine identice” (IF, vol. 2, 446); *moralitate* – „conceptul moralității este comportamentul interior al voinței față de ea însăși” (FD, 136).

Cu „Profesorul și Sirena” ești la a treia carte. Dă-i înainte, prietene Nicolae Iuga, că nu faci lucruri de prisos!

(Iancu, Victor. *Lectură târzie*. Informația zilei de Maramureș, 1, nr. 72 (1147), 22 dec. 2001, p. 4.)

Pe traseul intelectual al unui eseist și comentator, care este **Nicolae Iuga**, lucrarea **Etica creștină. Perspective de reconstrucție filosofică** marchează un moment important: acela al reunirii de resurse și al disciplinării demersurilor pentru a articula cât mai sistematic propriile idei originale. De multă vreme, în variate ocazii (reuniuni științifice, intervenții în presă etc), Nicolae Iuga a prezentat descrieri, evaluări, reacții față de evenimente din viața spirituală în descendența celor care, la noi, au făcut din viziunea și din morala creștină un reper pentru sine și pentru judecarea timpului prezent. Având lecturi mereu reluate în sfera **Vechiului Testament** și al **Noului Testament** – într-o vreme când prea puțini puteau invoca o cunoaștere precisă, documentată

Nicolae Iuga - 60

a scrierilor de bază ale civilizației iudeo-creștine – Nicolae Iuga a câștigat profil ca eseist creștin.

Nicolae Iuga a căutat să dea seama de situația de astăzi a eticii creștine și să configureze răspunsuri. Sprijinindu-se precumpănitor pe literatura franceză asupra creștinismului și pe autori români (Dumitru Stăniloae rămânând referința de bază!), el dă un eseu amplu și remarcabil, prin care se constituie într-o voce importantă a reflecțiilor românești asupra creștinismului.

Cartea lui Nicolae Iuga este un răspuns la întrebările ce se pun în modernitatea târzie (a căror importanță se poate sesiza direct și indirect urmărind analizele lui Niklas Luhmann privind evoluția „sistemului” religie în condițiile de diferențiere caracteristice modernității) în privința religiei, în mod exact a religiei iudeo-creștine. Interogațiile promovate de Nicolae Iuga – impactul eticii creștine într-o lume a abundenței bunurilor, semnificația actuală a iubirii aproapelui, raportul bisericilor creștine cu ideologiile vremii; relația eticii creștine cu programele comunitare din diferite țări – sunt profunde și se întâmpină de către cel ce se mișcă în sfera conștiinței de sine a timpului nostru. Realist în ceea ce privește perceperea realei anverguri a acestor probleme, Nicolae Iuga își asumă nu să reconstruiască efectiv etica creștină în condițiile de azi, ci să dea un inventar de probleme și termeni, plecând de la care, se poate reconstrui.

Nicolae Iuga face proba unei remarcabile culturi teoretice, bazată pe resurse preponderent românești și franceze, și se consacră, drept unul din cei mai competenți analiști ai evoluțiilor din creștinism pe care îi avem în România, în momentul de față.

(Marga, Andrei. *Despre ideea unei reconstrucții filosofice a eticii creștine*. Graiul Maramureșului, 14, nr. 3715, 22-23 iun. 2002, p. 3.)

Cartea lui Nicolae Iuga (*Filozofia contemporană despre morala creștină*, Paralela 45, 2002) este mai puțin nevinovată

Nicolae Iuga - 60

decât s-ar părea la o primă lectură. Autorul își propune să alcătuiască „un inventar de problematici și terminologie” (p. 9), orientativ în ceea ce privește preocuparea creștină în filosofia contemporană. Trecând în revistă direcțiile privilegiate ale gândului filosofic mai vechi sau mai nou, Nicolae Iuga pune în evidență consecințele pe care acestea le au atunci când este adusă în discuție legea de căpătâi a creștinismului: aceea a iubirii nestrămutate față de Dumnezeu și de semen. [...].

(Tofan, Ioan Alexandru. *Îndreptățirea filosofiei*. Convorbiri literare, 136, nr. 12 (84), dec. 2002, p. 107.)

„Născut ca să mori, abia vezi că nimic nu trăiește decât prin spirit, care în templul spiritual veșnicește în timp”. Existența întregului univers se sprijină pe doi stâlpi, unul este viața și este un miracol, iar celălalt este moartea, care va fi și va rămâne o taină. „Fiecare am așezat în noi, în jurul nostru un cerc. Când se consideră că numărul de cercuri este împlinit scriitorul este aruncat în Styx, pe care niciodată nu îl va trece dacă a făcut în așa fel încât măcar unul dintre cercuri să fie din metal nobil, cu atât mai mult dacă are încrustate una-două pietre prețioase”. Nicu Iuga are până la această dată în jur de cinci nestemate așezate pe cercurile lui. Deci, pentru fiecare deceniu trăit câte una, care vor isca cercuri concentrice – din Hadeș, ori acolo unde vom călătorii cu toții – până în ziua de azi, oricând va fi pentru urmași acea zi. Nicu Iuga mai este în stare și are timp să întemeieze o școală pentru marii filozofi antici inițiați de preoții egiptieni. Chiar dacă nu a fost el la Ei, au rămas reminiscențe ale lor după ce a secat marea baltă din Țara Maramureșului, mai precis Șăliștea de Sus. Cărțile sunt lumina scriitorului, dar și chinul, suferința și zbaterea lui. Ele se nasc uneori din discuții între inițiați, care unora or să li se pară ne semnificative, banale. Este o reală plăcere să îl ai conviv pe Nicu Iuga, știe să urce ori să coboare spre nivelul tău de inițiere, astfel încât discuția să fie firească, obișnuită, totuși – dacă se poate – urcând spre gnomismele marilor inițiați. Sincer, mi-e

Nicolae Iuga - 60

dor de nopțile de pe Vaser, când încercam să precizăm cum au ajuns elemente din motivele celtice pe pumnușii și gulele cămeșilor maramureșene.

Ei, acum la ceas aniversar, ne alăturăm și noi corului din prezent care-i ridică osanale.

(**Dobra, Vasile.** *Cercurile lui Nicolae Iuga.* Glasul Maramureșului, 9, nr. 2488, 11 iun 2005, p. 7.)

Cartea lui Nicolae Iuga este, am spune, în bună parte, una profesorală. Profesorul, strategic, ne duce pe cărări bătătorite, dar numai pentru a ne duce unde dorește. Fiindcă acolo se decelează fluente și bine articulate speculații, fine interpretări mitice, biblice, istorice, filosofice.

Fiecare parte începe cu o captatio benevolentiae, o punere în temă, care face pregătirea pentru intrarea în subiect, în diversitatea referințelor. Apoi se punctează idei, asociații (aparent disjuncte), se revaluează, revenindu-se metodic și voit la temă, în numele unei gândiri recurente. Și prin această carte, Nicolae Iuga se afirmă ca un eminent filosof, apreciat pentru acribia informațională și pertinenta livrească a unor observații de erudit.

(**Iuga, Simion.** *Nicolae Iuga – „Cercul și copacul” (repere pentru o monografie a esotericului.* Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1300, 10 ian. 2006, p. 5.)

Acceptând că ezoterismul este „transmiterea unei doctrine, a unui ritual etc, numai unui număr restrâns de inițiați”, iar că ezoteric este tocmai ceea ce nu poate fi pătruns decât de către cei inițiați, că este ceva ascuns și secret totodată, **Nicolae Iuga**, scriind **Cercul și copacul**, Ed. Marea Lojă Națională a României, București, 2005, tocmai ne oferă ceea ce nu se poate oferi. Un

Nicolae Iuga - 60

secret al ezoteriei, iar dacă nu reușește înseamnă că a respectat regula jocului impusă de aceasta. Pare un cerc vicios. Și eu cred că și este în mare măsură. [...].

Bizar rămâne gândul că aceste lumi secrete, deținând la rândul-le secretele lumii, au permis unora – celor aleși – să dea celor neinițiați, adică umanității în întregul ei, cunoștințe, idei, soluții, adevăruri în ultimă instanță, care – având în vedere că arealul cărții aici în discuție se rezumă (oare?) numai la antichitate – sunt și astăzi uimitoare prin profunzime, prin căile ce continuă a le deschide cercetării și cunoașterii, prin soluțiile fără de care așezarea acestei lumi vizibile, pe care o populăm noi cei neinițiați, nu ar fi posibilă. În fuga condeiului mă gândesc acum numai la paradoxul că cea mai mare parte a dogmaticii creștine se bazează tocmai pe gândirea extraordinară a doi ... păgâni (Platon și Aristotel)! Oare Chiar așa să fie? Oare creștinismul nu a fost – inițial cel puțin – o confrerie care, prin Iisus, a dat oamenilor a altă direcție de dezvoltare morală, dar și de cunoaștere a adevărului? E drept că le-a dăruit oamenilor alte adevăruri, dar tocmai fără a le ignora pe cele deja știute. Este adevărat că știute numai de cei inițiați, pentru că ce altceva pot fi socotiți primii apostoli. [...].

Când mi-am intitulat micul meu eseu ca o căutare a vârstelor, nu m-am gândit nicio clipă la vârsta biologică. Ci la cea care privește cunoașterea. Titlul acestui volum tocmai mi-a sugerat ideea că și copacul – fără să știe! – prin acumularea de noi cercuri, dobândește tocmai rezistența la factorii perturbatori și adverși din mediul în care există. De fapt cunoașterea nu la așa ceva este utilă? Nu ca să răzbim, să supraviețuim, să nu murim în veci (ca specie, ca umanitate, of course)! Ducând gândul mai departe mă întreb: câți dintre noi știm și înțelegem tehnologiile de care ne folosim cotidian? Prea puțini, sau tot mai puțini. Așa încât, cu cât se știe tot mai mult de către tot mai puțini – iată unde era ezoterismul modern! – cei mulți vor fi asemenea copacului: vor acumula cercuri, inele ale vârstei lor biologice, dar inelele, cercurile cunoașterii vor aparține altora (fără să-mi placă ceea ce spun și eu mă simt tot mai străin de limbajul științific tot mai

Nicolae Iuga - 60

specializat și mai înstrăinat, chiar dacă tocmai acum încerc să dezleg misterele unei cărți de filozofie, la care mă pricep foarte puțin). Confreriile științifice – să-mi ierte autorul termenul uzitat, dar nu am găsit altul mai adecvat ideilor mele -, ale celor inițiați în varii ritualuri tot mai specializate și mai enigmatice, se înmulțesc și devin tot mai greu accesibile cu cât științele devin și ele însele ezoterice. [...].

Desigur că, dincolo de considerațiile mele pur speculative, cartea aceasta trebuie citită tocmai pentru că ea încearcă să detabuizeze cunoașterea superioară, ascunsă (chiar numai în spatele conceptelor superspecializate) și să ne dea o speranță în accesul tuturor la adevărul pe care-l vânează omenirea de pe vremea când arunca după vânat doar cu simpli bolovani. Doamne, câte vârste a străbătut de atunci omenirea asta neștiutoare!

Pentru că trebuie spus că Nicolae Iuga știe câte ceva și, pentru noi prietenii săi, ridică puțin voalul sub care o altă lume se dezvăluie privirilor și minții noastre.

(**Tomî, Marian Nicolae.** *În căutarea vârstelor secrete.* Nord Literar, 4, nr. 6 (37), iun. 2006, p. 13.)

Un traseu ascendent fără poticneli

Pe multe voci s-a vorbit miercuri despre Nicolae Iuga și despre cartea lansată de el. Una dintre ele i-a aparținut scriitorului Ion Burnar, născut în aceeași localitate cu Nicolae Iuga (Săliștea de Sus), și care a văzut cum, sub ochii lui, acesta a trecut „de la jocul pietre și de la jocul la coada mieilor la acel „joc cu mărgelile de sticlă” al lui Hesse, care presupune multă inteligență”. De la elevul de la liceul din Borșa, calitate în care a participat de două ori la olimpiada națională de română, la studentul apreciat de Constantin Noica, apoi la absolventul-șef de promoție de la Facultatea de Filosofie din cadrul Universității București și

Nicolae Iuga - 60

doctorul care, sub îndrumarea lui Andrei Marga, obține titlul dorit cu Magna cum Laude, traseul a fost parcurs de Iuga fără poticneli, fapt care, crede Burnar, se datorează în mare parte „firii lui iscoditoare”. Cu totul altfel a vorbit despre autor primarul Cristian Anghel, care, ca prieten al său, apreciază la acesta „percepția profundă asupra evenimentelor” și plaja largă a realităților surprinse și comentate ca dascăl, gazetar și analist. De altfel, Vasile Leschian, purtătorul de cuvânt al Bibliotecii și moderatorul discuțiilor, remarca faptul că Nicolae Iuga a scris peste 200 de articole, cronici și recenzii în reviste de specialitate și de cultură din țară și străinătate, dar și peste 1000 de editoriale și articole de atitudine în presa cotidiană și săptămânală. Pe lângă toate acestea, conferențiarul de la Filiala băimăreană a Universității de Vest „Vasile Goldiș” este autorul a nouă cărți de filosofie, politologie, morală reportaje etc.

O carte de actualitate la umbra lui Platon și Aristotel

O analiză detaliată, pe capitole, a noii cărți a lui Nicolae Iuga a realizat conf. univ. dr. Florian Roatiș, care a apreciat-o ca fiind „de excepție”, adică aduce ceva în plus față de scrierile anterioare, și este scrisă într-un stil plăcut, accesibil. „Este o foarte bună carte de publicistică filosofică, având un stil accesibil pentru public, fără să coboare nivelul ideilor pe care le comunică”, a observat și criticul Augustin Cozmuța, redactorul șef adjunct al „Graiului”. Titlul lucrării face referire la impredictibilitatea domeniului social, din cauză că acesta este bazat pe liberul arbitru al omului. Cauzalitatea emergentă este, deci, grefată pe hazard, de unde reiese că ideea de „inginerie socială” este una aberantă. De aici a pornit sociologul prof. univ. dr. Gheorghe Șișeștean din Oradea atunci când a spus că „Științele sociale ar trebui, cel puțin, să ne învețe să ne ferim de utopii, să ne facă să devenim mai modești în ceea ce privește pretenția noastră de a putea modela istoria”. Un alt aspect al cărții a fost reliefat de lect. univ. dr. Dan Bogdan, din Sibiu: „Este o carte a cărei „intrigă” se desfășoară în prezent. Nicolae Iuga reușește să îi aducă pe clasici aproape, să îi așeze pe Platon și Aristotel lângă noi. Ceea ce mie îmi sugerează

Nicolae Iuga - 60

Întreaga lectură este faptul că, din punct de vedere al cercetării științifice, acest mileniu ar trebui să fie al revoluțiilor conceptuale, pentru că revoluțiile științifice au scăpat de sub control. Și să privim raportul Meadows cu luare aminte, căci acesta a tras un semnal de alarmă vizavi de ceea ce s-ar putea întâmpla în următoarele decenii în politic, în mediu și în social din pricina epuizării resurselor”.

(Goja, Anca. *Nicolae Iuga se aniversează cu o nouă carte*. Graiul Maramureșului, 10, nr. 5547, 16 iun. 2008, p. 7.)

Cauzalitatea emergentă în filosofia istoriei, de Nicolae Iuga, Editura Limes, 2008, 170 pagini. Născut în Maramureș, doctor în filosofie al Universității „Babeș-Bolyai” (2002), Nicolae Iuga se află la cea de-a zecea carte de autor, un volum bine documentat, percutant, scris pe alocuri cu ironie bine dozată. Măsura în care evenimentele istoriei sunt (cvasi) predictibile este una variabilă, de vreme ce ordinea socială nu este, desigur, conformă celor două mari modele epistemice existente – ordinea naturală și cea artificială. Totuși, „aici, în ordinea socială, pe care trebuie să o admitem ca fiind un al treilea și unic model de ordine, funcționează cauzalitatea emergentă, un tip special de cauzalitate, care se manifestă în urma producerii unui fapt întâmplător, o cauzalitate care se grefează pe liberul arbitru al individului, respectiv pe hazard și îl fructifică într-o direcție care poate fi decisivă pentru istoria ulterioară dar care, datorită hazardului pe care îl presupune în prealabil, este principal impredictibilă. De aceea, ideea de „inginerie socială” este una aberantă, care în principiu nici nu ar fi cu putință, decât eventual numai după suprimarea a tot ce este mai propriu omului: „libertatea și drepturile cetățenești”. Volumul cuprinde capitolele: „Emergență și istorism”, „Emergența ideii de stat la Platon și Aristotel”, „Emergența religioasă, etnicitate și civilizație”, „Emergența unei lumi multipolare”, „Tendința americanizării Europei și declinul

Nicolae Iuga - 60

occidentului”. Autorul semnaleză existența la nivel european sau mondial, a unor potențiale critice de schimbare, ca putere și influență economică sau politică, în Ucraina, în Georgia, în lumea islamică din Europa și de aiurea, în SUA, în China – unde „în mod tradițional, inclusiv în a doua jumătate a secolului al XX-lea, chinezul de rând se mulțumea cu puțin, o locuință comună, un castron de orez pe zi, o pereche de teniși și o salopetă odată la câteva luni, iar cei mai înstăriți aspirau cel mult la o bicicletă. Nici aceste bunuri nu puteau fi asigurate cu ușurință. Despre aceste bunuri de consum, care pentru noi sunt o obișnuință cotidiană, nici nu putea fi vorba. Bunăoară, dacă s-ar fi încercat să se asigure pentru fiecare chinez două perechi de încălțăminte din piele pe an, bovinele de pe planetă ar fi amenințate cu dispariția ca specie. Nu este vorba de o glumă, s-au făcut calcule în acest sens”. După ce China a inventat acul magnetic și praful de pușcă (nu și impresiile coloniale), banii de hârtie (nu și societatea capitalistă), singurul fapt previzibil este că „modelul chinez” nu și-a spus ultimul cuvânt, ba dimpotrivă.

(**Țărălungă, Eugenia.** *Cauzalitatea emergentă în filosofia istoriei.* Viața Românească, nr. 5, 2009, p. 124.)

Distinsul conf. univ. dr. **Nicolae Iuga** de la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad – Filiala Baia Mare, ne încântă, din nou, cu un excelent eseu memorialistic, având ca titlu: „**Securitatea, Cezarul și Sfoara de câlți a lui Elie Wiesel**” O carte admirabilă, cu o scriitură alertă, inconfundabilă, pe care o citești pe nerăsuflăte.

Subiectul eseului aduce în paginile tipăriturii adevăruri cutremurătoare, trăite de autor în timpul studenției, la facultatea de Filozofie a Universității din București, precum și alte detalii, când a fost urmărit de serviciile Securității din România. Pârât, urmărit, agățându-i în cârcă diverse activități anticomuniste și povești

Nicolae Iuga - 60

inventate, autorul, cu o izbitoare franchețe, demonstrează că toate acuzele, pentru care securiștii au lucrat din greu, au fost inutile.

Împotriva studentului Nicolae Iuga au fost întocmite și regizate zeci de rapoarte și note explicative, fiind considerat un dușman al regimului din epoca lui Nicolae Ceaușescu. Autorul cărții aduce în prim-plan o serie de evenimente la Sighetu Marmației, în timpul evenimentelor din decembrie 1989. Sunt foarte reale, trăite pe viu de distinsul dascăl.

Nu intru în detalii. Cartea este foarte stufoasă, cu elemente inedite, cu informații și relatări dezarmante, în care Nicolae Iuga este un vârf de lance.

Valoarea cărții este completată de numeroase anexe din arhiva CNSAS. O asemenea carte-document nu trebuie să lipsească din biblioteca oricărui român. Nu am obiceiul să umblu în sertarul cu adjective. De această dată l-am răsturnat. Am motive extrem de serioase. Toate aprecierile la această carte sunt la superlativ. Citind-o, vă veți convinge. [...].

(**Mureșan, Mihai.** *Un excelent eseu memorialistic.* Graiul Maramureșului, 24, nr. 3757, 30 mai 2012, p. 9.)

Viața e frumoasă, băieți!

Hai să vă explic de ce. În anul 2012, apare la Editura Limes din Cluj-Napoca un „eseu memorialistic” cu un titlu inspirat: *Securitatea, Cezarul și Sfoara de câlți a lui Elie Wiesel*, autor - Nicolae Iuga.

Cartea a fost scrisă la un interval de aproximativ doi ani de la data la care Nicolae Iuga a luat contact cu propriu-i dosar de urmărire informativă întocmit de Securitate în anul 1976, an în care acesta era student la Facultatea de Filosofie a Universității din București. Nu voi intra în detalii, cartea se impune a fi citită, între altele, și în virtutea faptului că este scrisă ușor lizibil, ritmul

Nicolae Iuga - 60

este alert, iar comentariile cu aspect socio-politic ale autorului sunt puține și de bun simț, fără intenția de a împinge cititorul pe toboganul unor (re)sentimente descalificante. Și acest fapt are un real merit „profilactic”.

Cartea se termină cu prezentarea succintă a unora dintre personajele antrenate (urmăriți și urmăritori, victime și securiști), în acest „joc”: primii cu ochii și mâinile legate, ceilalți dotați cu tot felul de accesorii de filaj și ascultare (și unii încă se mai plâng de faptul că „munca cu omul e grea”), de la colegul sau angajatul delator până la (probabil) hârtia de turnesol [...].

Dosarele deținute de către CNSAS, fie ele și trucate, sunt o profundă lecție de psihologie socială, din care ar trebui să învățăm a ne pune întrebări capitale. Și, în măsura în care mai există persoane care au fost antrenate în acest conflict fratricid, nedrept, sinucigaș (de dragul unei ideologii, doar pentru atât?), s-ar impune ca victimă și călău să ne întâlnim și să încercăm, cu sprijinul Presei și al Bisericii, să ne explicăm. Sună frumos acum, la un sfert de veac de la Marele Asasinat din Decembrie '89? De câtă înțelepciune sau de câtă nebunie ar fi nevoie pentru a putea demara o astfel de necesară terapie? Un lucru însă este cert: nu dispunem nici de înțelepciunea și nici de nebunia necesară [...]. Bineînțeles, CNSAS nu este atât o instituție, cât un truc ce se perfecționează prin exercițiu. După cum tot un truc este și actul de Justiție, actul administrativ, fastul religios, Învățământul. Cel puțin începând cu data de 22 decembrie 1989, dacă e să ne referim strict la eveniment și la consecințele sale [...].

Nicolae Iuga are în acest eseu memorialistic și un alt personaj: de cremene, de aur, de lumină, un om al înțelegerii despre care vorbeam mai sus: Cezar Mititelu. La antipodul poziției sociale și politice ocupată de maiorul de Securitate Marian Ureche! Eboșa portretului său în memoriile lui Nicolae Iuga e modestă. Dar, oare, ar fi încăput într-o carte de anvergura romanului „Crimă și pedeapsă”? Ori ni se pare că anvergura eroismului său este... strict balcanică? Balcanismul nostru, „fără perspectivă, provizoriu și clandestin”, cum spunea un culturnic

Nicolae Iuga - 60

postdecembrist, până la refuzul Istoriei, până la refuzul viitorului! Dealtfel, nici portretul securistului Ureche nu-i mai copios, mai bogat în date, însă beneficiază de un superlativ: „Este cea mai mare jigodie...” etc. Or, pe un prieten sau un mentor nu-l gratulezi cu astfel de superlative, cu aprecieri de „cel mai”. Este suficientă decența cu care te referi la el și s-a înțeles. S-a înțeles la fel de mult ca și din acel: „cea mai mare jigodie de om”. Totuși, Cezar Mititelu s-a sinucis! Vedeți, noi pretindem că cel care ar fi fost firesc să-și ia viața ar fi trebuit să fie Ureche, nu Cezar. Între un „reprezentant” al Statului și un oponent al acestuia, stă mărturie această carte, ce prezintă drama celor două tipuri de abordare a responsabilității unuia față de celălalt. Cezar Mititelu se sinucide din cauza unora ca Ureche, în timp ce acest Ureche trăiește și zburdă printre victimele sale, pe care le-a pus sub copita sa pe durată nedeterminată. Iar viața cea reală merge maiestuos înainte! Cine a pierdut și cine a câștigat?

De aceea spun eu: Viața e frumoasă băieți – lumina oamenilor, nu a jigodiilor!

(Glodan, Dan Gheorghe. *Viața e frumoasă, băieți!* Nord Literar, nr. 10, 2012).

În „Un muzeu de caricaturi”, personajele politice se transformă în simboluri. Plecând de la evenimente banale, cotidiene, autorul izolează idei filosofice complexe, construind un edificiu etic. În ciuda perenității evenimentelor la care face referire, analiza politică își păstrează valoarea, fiind indiferentă timpului. Ideile înfruntă anii, reușind să ofere puncte de plecare, permițându-i cititorului să meargă mai departe. Nicolae Iuga ne invită să ne întoarcem în timp și să medităm asupra problemelor de atunci prin prisma capacității noastre cognitive actuale. Timpul vindecă multe răni, orgoliile dispar, perspectiva devine mai lucidă. [...].

Deși sentințele sale sunt de multe ori exacerbate, Nicolae Iuga reușește să trezească interesul cititorilor săi, provocându-i, obligându-i să mediteze la probleme diverse, aflate de multe ori în

Nicolae Iuga - 60

afara sferei obișnuite de preocupări. Fără să se ferească de tabuuri, autorul încearcă să șocheze, să își impună opinia. Nu se poate vorbi despre analiză imparțială, subiectivitatea fiind evidentă. Nicolae Iuga își acceptă însă poziția, și-o asumă, reușind să ofere un discurs coerent. Realitatea imediată este exploatată la maxim. Fiecare gest este disecat, se caută variante, totul este filtrat prin ochiul critic al jurnalistului. [...].

Pe tot parcursul cărții, avem impresia că suntem martorii tăcuți ai unei litanii. Lacrimi, suferință, deznădejde, câteva nume invocate obsesiv, iată peisajul prin care autorul definește România, nesfiindu-se să arate vinovații, din păcate însă, aceeași de fiecare dată. [...].

Umorul fin, mascat, transformă însă cartea într-o mostră savuroasă de satiră politică. Ironizând, atribuind etichete, Nicolae Iuga vrea să îi smulgă pe cititori din reverie, să le arate lumea reală, așa cum este ea. Limbajul simplu, specific exprimării orale, sugerează apropierea de un ipotetic partener de discuție. [...]. „Un muzeu de caricaturi” este în esență o provocare. Nicolae Iuga demonstrează că literatura trebuie să se implice în viața reală. Scriitorii nu pot exista în afara societății, scrisul este până la urmă o meserie. Să ne implicăm mai mult, să renunțăm la statutul de simpli observatori, să devenim actori. Invitația lui Nicolae Iuga, chiar dacă nu este spusă destul de apăsător, chiar dacă este tributară unor obsesii pur personale, poate impresiona. Să sperăm doar că oamenii pot fi convinși să joace în rolul propriei lor vieți. Până la urmă, aici e toată frumusețea...

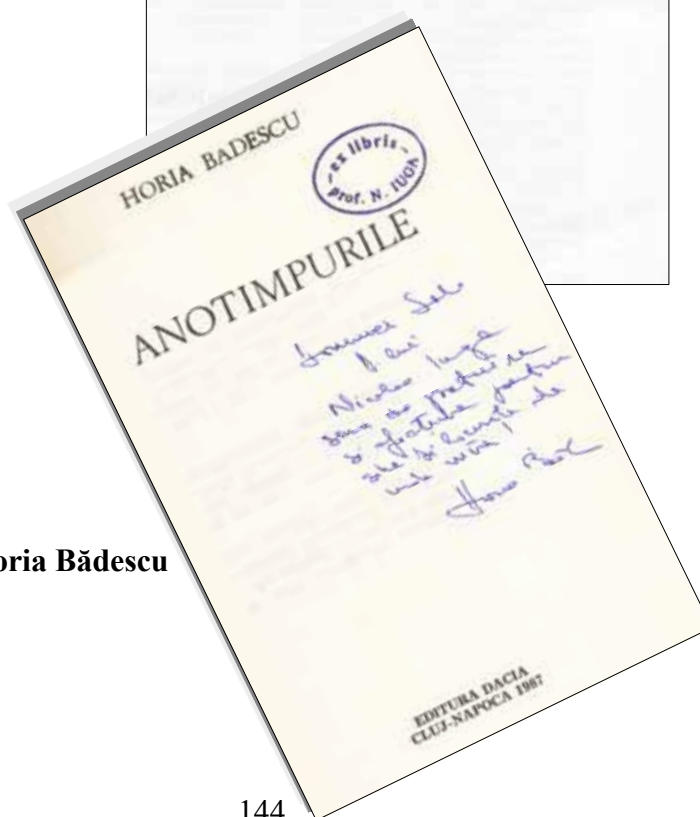
(Fluerașu, Petre. *Nicolae Iuga caricaturizând muzeul*.
www.hermeneia.com.)

Autografe – semnăturile prietenilor

**Autograf
Mitropolitul
Bartolomeu Anania**

Autograf Horia Bădescu

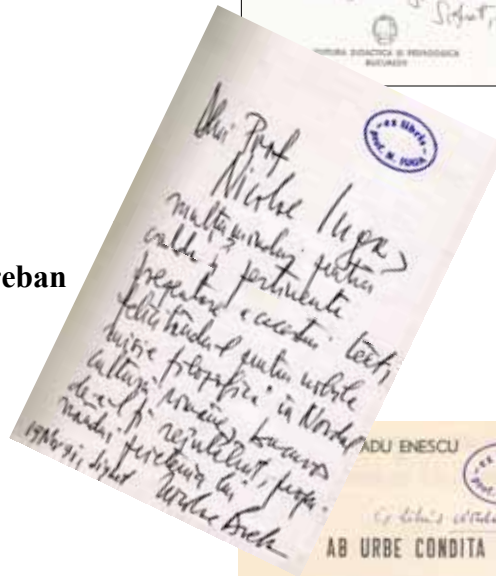

Nicolae Iuga - 60

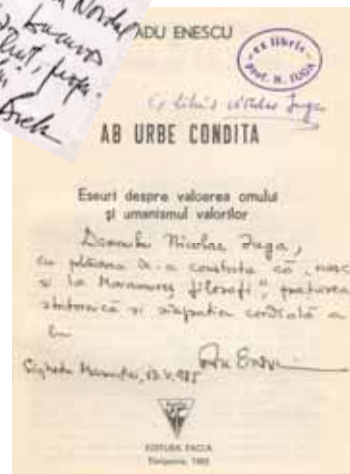
Autograf Prof. dr. Alexandru Boboc

Autograf Nicolae Breban

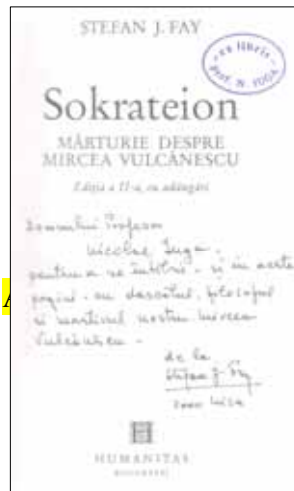

Autograf Radu Enescu

Nicolae Iuga - 60

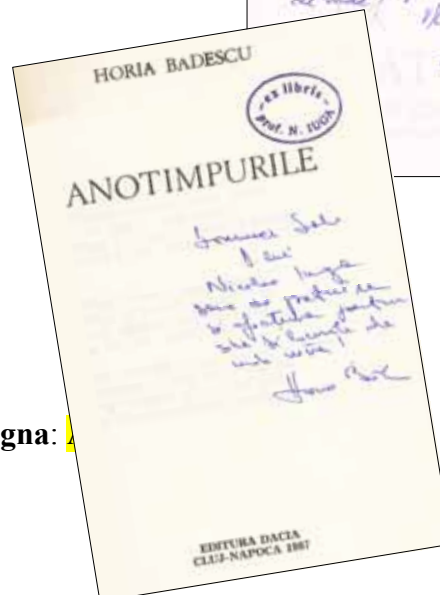
Autograf Ștefan J. Fay:

Autograf V.R. Ghenceanu

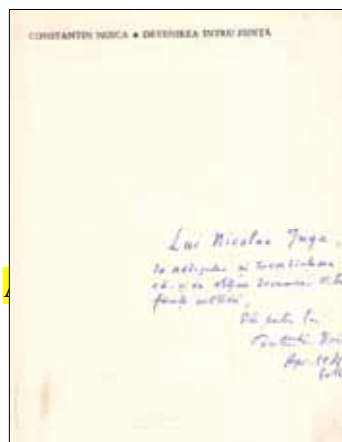

Autograf Vasile Igna:

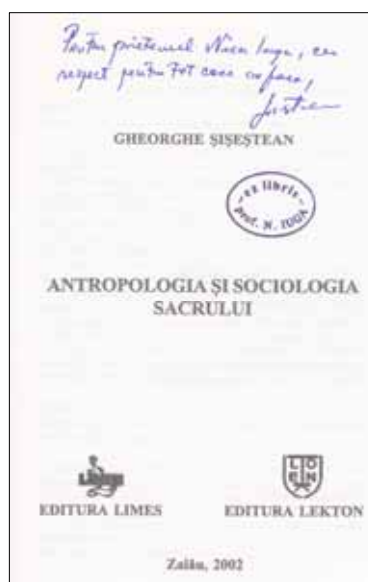

Nicolae Iuga - 60

Autograf Constantin Noica

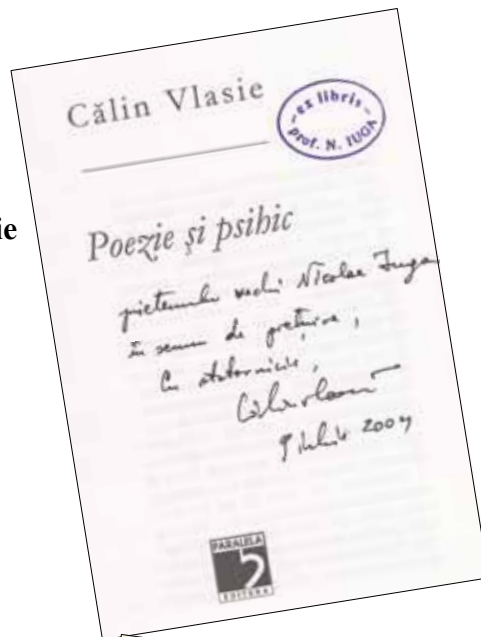

Autograf Radu Săplăcan

Autograf Gheorghe Șiştean

Autograf Călin Vlăscie

Autograf Elie Wiesel

Ciujh,
14 iunie 1986

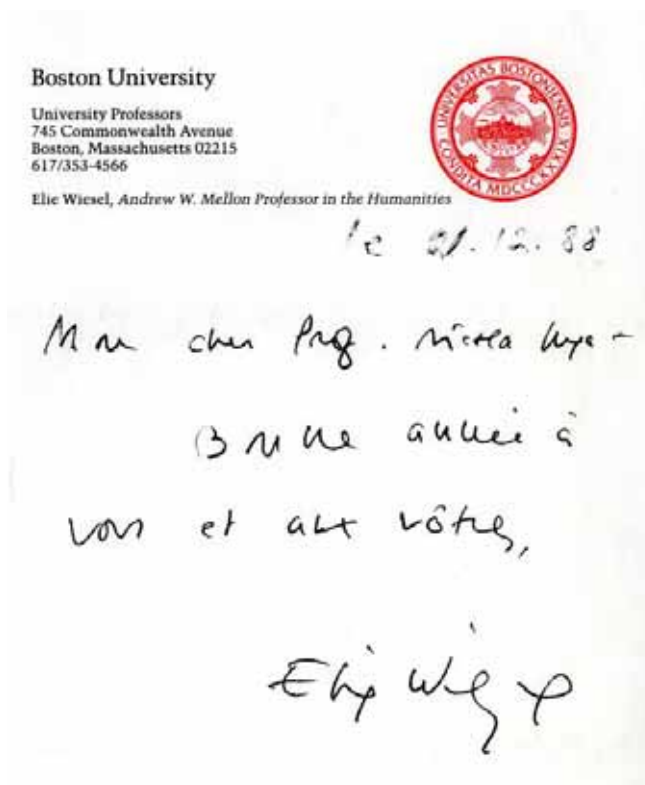
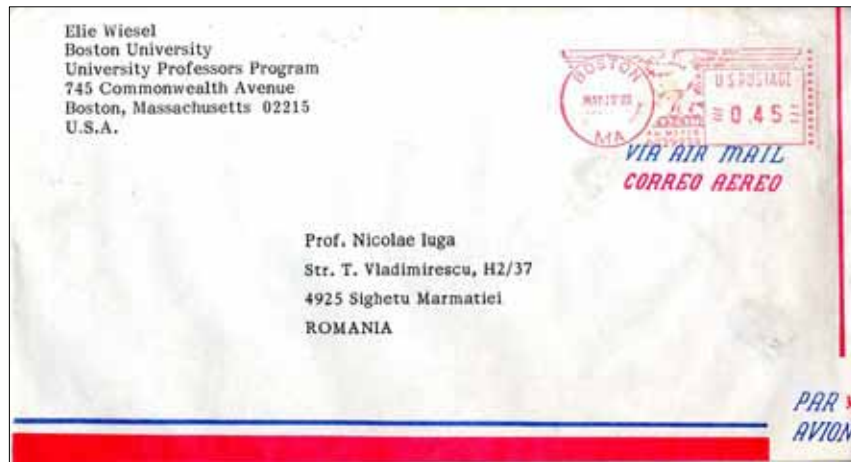
Scut Stăruito
Domnule Profesor,

Cu deosebită bucurie am
citit articolul D-Toli apărut în
rev. Contemporanul nr. 21/1986,
intitulat așa de frumoasă melancolic
limbaj românesc. Și exprimarea în
ideile din articolul D-Tol sunt
foarte frumoase și pretioase și
pentru mine sunt și încă
frumoase și încă pretioase pen-
tru că sunt venite din partea
măii pie și bătrânului

care are sufletul și gîndul curat
și curat, ce nu se lăsa răpit
de alte lumi, și privește în
admirație și venerație lumii
autentice a neamului nostru, a stră-
moșilor noștri încredințați.

2- Dece leuental criticol sems
de J-Scott, am sems în Telegrafului
Român și hestopolitului Auctorie
de la Sibiu, omaro pentru ce să se
lucere de gîndrea unui om. o
cumi suflet de român care se
lucrore cu ceia ce prau în lui
scump și mai spirit. Tot pentru ce
să vă fac o bucurie și J-Scott,
vă aduc la cunoștință că Primăria
noastră a Scoț. hestopolitului să reti-
ferească și Pîlă de la București
și Nord Testament a lui Simion Ștefan
apond la Bolograd, în anul 1648.
De iubire te rog să
primiți din partea mea cele mai
calde felicitări, pentru gîndul

Nicolae Iuga - 60

COMENTARII DIN PRESĂ

Morala creștină
m:
"Monitorul de Brașov"
nr: 28/2000

Morala creștină

A. I. BRUMARU
publicist

Creștinismul începe - în lumea omului și a rațiunii din lumea acestuia - prin a fi pus la îndoială. Se pare că îndoiala nu conținește. După urcarea la cer, ceas de pornire a „pliniții”, Iisus încă nu este crezut, iar cei ce mărturisesc pentru el, negând în sinagogi că ar fi doar prorocul și artizanul astuțios de putere eclezială și politică, pătimesc la porunca ierarhilor vremii. Un exemplu de înție încercare și ispășire e acela al Sf. Ștefan, primul expiator și martir creștin însemnat în sinaxate. A fost lapidat, adică ucis cu pietre, fusese ales, spre a vesti și predica legea nouă de înșiși apostolii (trimiși) și întărit de aceștia, prin punerea peste cap a mimilor, ca arhidiacon; persecutorii habotnici sînt ajutați la aceasta de tînărul Saul, încă prigonitorul, la picioarele căruia îi sînt aruncate, spre pază, vesmintele. Urmează, cum se știe, lapidările, crucificările, înecarea sub apă, sfîrșecarea în arene cu fiarele, mai firziu hulirile, luptele intestine ereziarhice, organizarea subterană de facțiuni antichriste. Unei teolatrii de un mileniu, ispitită însă de vanitatea înălțîrilor în cetate, peste semeni, îi vor răspunde iscusit, ca la o cummare de durată, confrerile secrete mamonice, ateismul, deicidul, cultura morții. Un moment decisiv cunoscut e reprezentat de Revoluția Franceză: ilegumarea puterii prin dreptul divin (executarea regelui), desecularizarea istoriei, înlocuirea temeliei evanghelice al acesteia cu „contractul social”, îndepărtarea lui Dumnezeu din lucrarea istorică și din rînduiriile umane. Mai mult de atît - observă Nicolae Iuga în *Etica creștină* privită dinspre filosofie (Editura „Proemă”, Baia Mare, 2000) - va fi început, de la un moment dat, deconstruirea nucleului tare al creștinismului, loc de supraviețuire a acestuia în condițiile contemporanității: morala, chestiunea în sens creștin a libertății - o fascinație, nepăsătoare de vremuri ori de unghituri de abordare, a gândului, a filosofiei. Acest loc de curății și semne ale spiritului se cuvine, precizază autorul, a fi reconstruit. Construirea acestui insolit theotop (i-am putea zice, urmînd - nu doar în glumă - lexicografia seculară de azi, theologice) ar avea ca punct de inițiere deja primele decenii postisusice cînd (după Windelband) Philon din Alexandria va oferi, prin Platon, demnitate filosofică reprezentărilor primitive, încețoșate anecdotice, ale noii religii. În același timp, Sf. Paul: „... există în epistolele sale (scrie N. Iuga) un puternic element coagulant al noii idei de libertate, anume credința, identificarea mistică cu Christos: noi nu trăim, ci Christos trăiește în noi.

(...) Omul se va „îndrepta” prin credință, adică va putea fi drept întru Christos și înviere, fără să mai fie necesare faptele legit.

Dacă în sec. I d. Chr. și mult după aceea creștinismul începu a fi privit dinspre filosofie cu vrere întemeietoare, filosofile nu au pregetat însă, de la un moment anume, să se întoarcă împotriva-i. N. Iuga prenumără, cu privire la revoluția morală reprezentată de creștinism, deconstrucțiile acesteia provocate și întreprinse de filosofia analitică anglosaxonă (Moore, Wittgenstein, Russell), de existențialismul ateu (Camus și Sartre), de referințele inabile etologice. Remarcă „opinia comună” a absenței unei paradigme etice în sistemele teoretice contemporane. Ar fi prezente, în schimb, două morale: una pecuniară în economiile concurențiale și consumiste, apoi „o stranie morală a abnegației profane în regimurile politice de tip fascist și comunist”. Cea dintîi, nefiind propriu-zis o morală, a rămas de învederat numai iuteala „cu totul neobișnuită” cu care s-a descompus cea de-a doua. „In fările foste comuniste, conchide N. Iuga, degenerarea morală a premers și, intructivă, a cauzat prăbușirea sistemului în ansamblul său.” Existînd, însă, suficiente simptome ale unui proces de reconstrucție a eticii creștine - cu existențialismul creștin, neospiritualismul și „filosofia vechii” - autorul se simte îndreptățit să susțină că „etica creștină nu doar că nu și-a epuizat valențele, resursele și potențialul de a răspunde la problemele morale ale lumii contemporane, ci, dimpotrivă, o repunere a elementelor structurale ale acesteia etici în tormenții filosofiei satisfac nevoi reale, alți teoretice, cit și practice”. Aceasta și este, de altfel, miza remarcabilei sale cărți.

Mă limitez aci la a rezuma doar una din contribuțiile autorului la o re deschidere filosofică în problematica eticii creștine. Compararea, în primul rînd, a moralei vetero și novotestamentară, cu sublinierea vocației revoluționare a acesteia din urmă: o vocație nelîncheiată încă. Cu alte cuvinte, față de morala Decalogului, una a interdicțiilor și poruncilor - obligații înaintea lui Dumnezeu, obligații înaintea semenilor - chemînd în cazul nerespectării punitia, osînda, etica creștină se originează în Căvîntarea de pe Munte cu Fericitățile de acolo (Mt. V) în care prohibițiile sînt substituite de virtuți recompensate. Nicolae Iuga conchide întemeiat astfel: „Fericitățile nu constituie doar nucleul moralei creștine, ci, în același timp, marchează și superioritatea moralei creștine față de Decalog, precum și față de toate sistemele de morală precreștine și/sau paracreștine în genere. Prin structura lor, Fericitățile corespund în mai mare măsură spiritului liber al omului.”

DESPRE IDEEA UNEI RECONSTRUCȚII FILOSOFICE A ETICII CREȘTINE

Pe traseul intelectual al unui eseist și comentator, care este Nicolae Iuga, lucrarea *Etica creștină. Perspective de reconstrucție filosofică* marchează un moment important: acela al reunirii de resurse și al disciplinării demersurilor pentru a articula cit mai sistematic propriile idei originale. De multă vreme, în variate ocazii (reuniuni științifice, intervenții în presă etc.), Nicolae Iuga a prezentat descrieri, evaluări, reacții față de evenimente din viața spirituală în descendența celor care, la noi, au făcut din viziunea și din morala creștină un reper pentru sine și pentru judecarea timpului prezent. Avind lecturi meru relate în sfera Vechiului Testament și al Noului Testament - într-o vreme când prea puțini puteau invoca o cunoaștere precisă, documentată a scrierilor de bază ale civilizației iudeo-creștine - Nicolae Iuga a ciștigat profil ca eseist creștin.

Nicolae Iuga a căutat să dea seama de situația de astăzi a eticii creștine și să conștientizeze răspunsuri. Sprijinindu-se precumpănitor pe literatura franceză asupra creștinismului și pe autori români (Dimitru Stăniloae rămânând referința de bază!), el dă un eseu amplu și remarcabil, prin care se constituie într-o voce importantă a reflecțiilor românești asupra creștinismului.

Cartea lui Nicolae Iuga este un răspuns la întrebările ce se pun în modernitatea fizică (a căror importanță se poate sesiza direct și indirect urmărind analizele lui Niklas Luhmann privind evoluția "subsistemului" religie în condițiile de diferențiere caracteristice modernității) în privința religiei, în mod exact a religiei iudeo-creștine. Interogațiile promovate de Nicolae Iuga - impactul eticii creștine în lume a abundenței bunurilor; semnificația

actuală a iubirii aproapeului; raportul bisericilor creștine cu ideologiile vremii, relația eticii creștine cu programele comunitare din diferite țări - sînt profunde și se întîmpină de către cel ce se mișcă în sfera conștiinței de sine a timpului nostru. Realizat în ocea ce privește perceperea realității anverguri a acestor probleme, Nicolae Iuga își asumă nu să reconstruiască efectiv etica creștină în condițiile de azi, ci să dea un inventar de probleme și termeni, plecînd de la care se poate reconstrui.

Nicolae Iuga face proba unei remarcabile culturi teoretice, bazată pe resurse preponderent românești și franceze, și se consacră, drept unul din cei mai competenți analiști ai evoluțiilor din creștinism pe care li avem în România, în momentul de față.

prof. univ. dr. Andrei MARGA

marți, 10 ianuarie 2006

INFORMAȚIA ZILEI

CULTURĂ

Cărți pentru... Cărțile Anului

Nicolae Iuga - "Cercul și copacul" Ireperere pentru o monografie a esotericului

Abordînd tema esotericului, autorul și-a asumat o mare răspundere. Aceasta a fost, de-a lungul anilor, un domeniu atractiv pentru nenumărați oameni de cultură, din diferite domenii de specialitate, fiecare încercînd să o dezvolte prin metode specifice propriei profesii. Geneza practicilor și cunoștințelor esoterice se pierde în negura timpului, lumea omului arhaic era plină de hierofanii, de manifestări ale sacralului la tot pasul, ceea ce făcea ca individul să poată oricînd anula cotidianul, săvîrșind un rit sau respectînd o interdicție.

O hierofanie presupune o alegere, o detașare netă a obiectului hierofanic în raport cu restul înconjurător - preciza Mircea Eliade. Dar, pe scurt, ce cuprinde cartea lui Nicolae Iuga? În căutarea două capitole: "În căutarea Colosului" și "Călătorie în Egipt", cu o suficiență și bine aleasă argumentație, precludînd informația rămasă de la antici, dar interpretînd și o seamă de alte izvoare,

CERUL ȘI COPACUL
MELANX

autorul evidențiază influența civilizației egiptene, recte practice și simbolice esoterice, asupra altor civilizații antice, îndeosebi asupra celei grecești. Sînt îndeosebi fîmîc în capitolele 3 și 4: Thales, Pitagora, Platon și Aristotel. Aici zăbovesc îndelung, emițînd ipoteze și interpretări cu privire la importanța inițierii acestora în misterele egiptene, inițiere ce a constituit apoi

punct de plecare - genul grec - în dezvoltarea unor cunoștințe diverse, ca cele de geometrie, astronomie, politice, cosmogonice. O trăsătură comună este surprinsă și la nivelul celor două theogonii, egipteană și greacă. Apoi, cu toate că este cert că filosofia este o creație proprie greacă, autorul ne propune destule elemente de natură esoterică, preluate din Egipt, care au declanșat la inițieri demersul de tip filosofic. Pentru Aristotel, care nu a călătorit în țara faraonilor, ni se prezintă un suport ideatic care să ne convingă de faptul că și marele filosof n-a fost străin de cunoașterea esoterică egipteană.

Cartea mai cuprinde patru eseuri, dintre care cel mai semnificativ pentru intenția autorului ni se pare a fi "Șarpele care-și înghite coada". Aici se decelează, printr-o dezvoltare alegorică, esența, semnificația, scopul major al practicilor esoterice, și anume, funcționarea ciclului universal al devenirii, ciclicitatea

vieții. Se pun în antiteză cîteva elemente, cu valoarea de paradigmă. Pe de-o parte, cercul și copacul, ce semnifică deosebirile profunde dintre gîndire și viață, dintre raționalism și vitalism, deosebiri ce exclud însă perpetuarea vieții. De aceea, pe de altă parte, trebuie să intervină un alt element, care să declanșeze și să întrețină funcționarea ciclului devenirii. Și acesta este șarpele. Dar nu șarpele spirăla întîlnit la fenicieni, sau șarpele cobră de pe coarda faraonului, nici măcar cel din simbolistica complicată a sectei oșilor, ci șarpele care-și înghite coada (motiv întîlnit și în spațiul nord-dunărean). Acesta înseamnă ceva mai mult și decît cercul singur și, de asemenea, mai mult și decît copacul singur. Înseamnă concilierea și sinteza lor. "Cercul șarpelui este un cerc viu, pentru că are viață în sine și pentru că este dătător de viață... El este cel care dă viață cercului abstract, geometric, și dă circularitate cu sens copacu-

lui, care nu poate crește de unul singur la infinit, ci intră în circularitatea morții și renașterii prin sîmîntă. Precum un șarpe în cerc". "Cartea lui Nicolae Iuga este, am spune, în bună parte, una profesorală. Profesorul, strategic, ne duce pe cărări bătătorite, dar numai pentru a ne duce unde dorește. Fîmîc acolo se decelează fluente și bine articulate speculații, fine interpretări mitice, biblice, istorice, filosofice.

Fiecare parte începe cu o captatio benevolentiae, o punere în temă, care face pregătirea pentru intrarea în subiect, în diversitatea referințelor. Apoi se punctează idei, asociații (aparent disjuncte), se reevaluează, revenindu-se metodic și voit la temă, în numele unei gîndiri recurente. Și prin această carte, Nicolae Iuga se afirmă ca un eminent filosof, apreciat pentru acritățile informaționale și pertinentele livrate de un observant de erudit.

Simion Iuga

ÎNDREPTĂȚIREA FILOSOFIEI

Ioan Alexandru TOFAN

Cartea lui Nicolae Iuga (*Filosofia contemporană despre morala creștină*, Paralela 45, 2002) este mai puțin nevinovată decât s-ar părea la o primă lectură. Autorul își propune să alcătuiască „un inventar de problematici și terminologie” (p.9), orientativ în ceea ce privește preocuparea creștină în filosofia contemporană. Trecând în revistă direcțiile privilegiate ale gândului filosofic mai vechi sau mai nou, Nicolae Iuga pune în evidență consecințele pe care acestea le au atunci când este adusă în discuție legea de căpătii a creștinismului: aceea a iubirii nestrămutate față de Dumnezeu și de semen.

Problema care se pune, însă, este aceea a legitimității unui discurs filosofic aplicat „eticii creștine”. Discuția asupra existenței sau a posibilității unei filosofii creștine este, se știe, încălțată, iar părerile exprimate cuprind cele două răspunsuri extreme, dar și spațiul dintre ele. Dacă însă, din punct de vedere programatic, declararea uneia sau a alteia dintre filosofii ca fiind „creștină” poate fi pusă oricând sub semnul întrebării, totuși rămâne de dat o soluție la problema: Prin ce capătă un filosof dreptul de a-și revendica, în drumul său, mesajul cristic? Îndemnul la iubire, învățătura de dincolo de lume care le cuprinde pe toate celelalte este departe de a fi un simplu comandament etic. Nicolae Iuga surprinde, la începutul cărții sale, eterogenitatea dintre legea iudaică și cea creștină. Ea nu se reduce, însă, la „structura logică cu totul nouă” a fericirilor și nu poate fi explicată doar prin distincția kantiană dintre imperativele ipotetice – „iudaice” – și cele categorice – „creștine”. La fel cum mântuirea e departe de a fi doar răsplata ce vine în urma unei vieți fără păcat, nici iubirea nu este doar o virtute printre altele, fie ea și „cardinală”. Mai presus decât toate, iubirea aduce o *restauratio* prin care omul reînnoiește raportul pe care el – și prin el lumea toată – l-a avut, înainte de Cădere, cu Cel de Sus. Element cosmic, mai mult – nume al Celui Nenumit, iubirea nu poate fi epuizată de discursul etic. Și nici religia nu este, cum au vrut unii moderni, un nume mai cochet pentru moralitate. H. Ritter își scrie „istoria” să având convingerea după care, „creștinismul este o reînnoire a vieții în inte-

gralitatea ei” (apud A. Ađămuș, *Filosofia Sftului Augustin*). O filosofie, prin urmare, nu se poate ocupa pertinent de cele creștinești, decât în măsura în care nu uită că alege a vorbi despre lucruri de dincolo de lume. Iar examenul uneia sau alteia dintre propunerile existențialiste, fenomenologice sau analitice pornește abia de aici. Abordările filosofice ale temelor creștine iau seama, mai mult sau mai puțin, la sminteala lor; dar prin asta își capătă, de fapt, măsura. Cartea lui Nicolae Iuga poate fi citită ca o istorie a încercărilor de a aproxima un mesaj care le depășește în primul rând prin originea sa. Reformulările mesajului evanghelic – reformulări filosofice sau chiar ecleziale – își găsesc o primă evaluare în vădirea smerenicii cu care sunt lăsate lumii. Iar apoi urmează articularea felului reconstrucției, a premiselor sau a presupuzițiilor ei.

Dincolo de problema de principiu pe care o pune subtil în discuție cartea lui Nicolae Iuga, mai poate fi identificată una punctuală în subcapitolul 1.6. Este vorba, în acest loc, despre „dreptatea și bunătatea lui Dumnezeu”. Trimițând la Anaximandru, pentru care individuația este vinovată prin ea însăși, autorul deslușește sensul dreptății divine în „curmarea duratei ființării noastre”, iar al bunătății în „faptul că suntem ținuți o vreme în statornicia ființei”. Cuvântul Evangheliei este însă mai mare: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încît pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan, 3-16). Nemăsurată, bunătatea Domnului nu se vedește atît în ținerea celui păcătos, ci ea se împlinește în Împărăția pe care o păstrează dreptilor. Natura teandrică a omului, despre care amintește Nicolae Iuga, arată că toate ale lumii se împlineesc în Cer. Iar darurile – și pedepsele – care sunt primite aici nu-și află rostul decât privite de pe hotarul timpurilor. Pentru Anaximandru, a fi este, într-un anumit sens, păcat; pentru creștin, însă, este singura cale – întortocheată, ce-i drept – care duce la darul de pe urmă al primirii în Cer.

Marian Nicolae TOMI

ÎN CĂUTAREA VÂRSTELOR SECRETE

(Nicolae IUGA, "CERCUL ȘI COPACUL",
editura Marea Lojă Națională a României, București, 2005)

Acceptând că ezoterismul este „transmiterea unei doctrine, a unui ritual etc, numai unui număr restrâns de inițiați”, iar că ezoteric este tocmai ceea ce nu poate fi pătruns decât de către cei inițiați, că este ceva ascuns și secret totodată, Nicolae Iuga, scriind *Cercul și copacul*, Ed. Marea Lojă Națională a României, București, 2005, tocmai ne oferă ceea ce nu se poate oferi. Un secret al ezoteriei, iar dacă nu reușește înseamnă că a respectat regula jocului impusă de aceasta. Pare un cerc vicios. Și eu cred că și este în mare măsură. Să revedem împreună cele două definiții din DEX: ezoterismul transmite lucruri numai pentru inițiați, dar ceea ce s-a aflat despre secretele lumii văzute și nevăzute nu se pot transmite tocmai pentru că sunt secrete. Or, nici autorul nu ne dezvăluie cum anume un neinițiat devine inițiat, cum poate el sparge zidul impenetrabil al acestor societăți, confrerii, bresle secrete. Cum se va iniția, odată acceptat în confrerie, rămâne în vechi un secret și nu ne interesează aici nici pe noi.

Bizar rămâne gândul că aceste lumi secrete, deținând la rândul-le secretele lumii, au permis unora - celor aleși? - să dea celor neinițiați,

nemaipomenita lor bunătate, ei acceptă să li se strecoare printre degete unele adevăruri pentru vulg? Sau acceptă ca unii dintre ei să se amestece cu noi și, din turnul lor de fildeș, să ne prefire învățătura care ne lipsește? Nici nu îndrăznesc să mă refer la presupusa lor forță de dominație politică, la care în fapt Nicolae Iuga nici nu face trimitere. El se rezumă la cunoaștere și la căile prin care ea se poate dobândi, tocmai prin cei care nu au voie să spună tot ce știu.

Când mi-am intitulat micul meu eseu ca o căutare a vârstelor, nu m-am gândit nici o clipă la vârsta biologică. Ci la cea care privește cunoașterea. Titlul acestui volum tocmai mi-a sugerat ideea că și copacul - fără să o știe! —, prin acumularea de noi cercuri, dobândește tocmai rezistența la factorii perturbatori și adversi din mediul în care există. De fapt cunoașterea nu la așa ceva este utilă? Nu ca să răzvim, să supraviețuim, să nu murim în vechi (ca specie, ca umanitate, of course)! Ducând gândul mai departe mă întreb: câți dintre noi știm și înțelegem tehnologiile de care ne folosim cotidian? Prea puțini, sau tot mai puțini. Așa încât, cu cât se știe tot mai mult de către tot mai puțini - iată unde era ezoterismul modern!

(continuare pe pagina următoare)

adica umanității în marea ei, cunoașterea, soluții, adevăruri în ultimă instanță, care - având în vedere că arealul cărții aici în discuție se rezumă (oare?) numai la antichitate - sunt și astăzi uimitoare prin profunzimea, prin căile ce continuă a le deschide cercetării și cunoașterii, prin soluțiile fără de care așezarea acestei lumi vizibile, pe care o populăm noi cei neinițiați, nu ar fi posibilă. În fuga condeiului mă gândesc acum numai la paradoxul că cea mai mare parte a dogmaticii creștine se bazează tocmai pe gândirea extraordinară a doi...păgâni (Platon și Aristotel)! Oare chiar așa să fie? Oare creștinismul nu a fost - inițial cel puțin - o confrerie care, prin Iisus, a dat oamenilor o altă direcție de dezvoltare morală, dar și de cunoaștere a adevărului? E drept că le-a dăruit oamenilor alte adevăruri, dar tocmai fără a le ignora pe cele deja știute. Este adevărat că știute numai de cei inițiați, pentru că ce altceva pot fi socotiți primii apostoli. Și-acum mă uimesc de întâlnirea dintre Ioan Botezătorul și Iisus la apa Iordanului: „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine și tu vii la mine?” se miră Ioan, dar Iisus îi dă replica de parcă numai ei doi știau adevărul și aproape că era așa, dacă-l ignorăm pe Dumnezeu atoaate-știutorul: „Lasă acum, că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea” și Fiul Domnului se lasă botezat de Ioan. Cei doi aveau adevărurile lor și tocmai botezul este actul inițiativ al unirii celor două confrerii, în fapt guvernate de același adevăr dumnezeiesc, dar care nu se aflaseră, care nu se găsiseră încă.

Dacă acceptăm existența acestor confrerii de inițiați, trebuie să acceptăm și ideea că ei sunt mai presus de oameni? Că numai ei sunt și pot fi intermediarii dintre lumea noastră cea a neștiutorilor și lumea imanentă a absolutului dumnezeiesc / divin, a adevărului ultim și absolut? În

- cei mulți vor fi asemenea copacului: vor acumula cercuri, inele ale vârstei lor biologice, dar inelele, cercurile cunoașterii vor aparține altora (fără să-mi placă ceea ce spun și eu mă simt tot mai străin de limbajul științific tot mai specializat și mai înstrăinat, chiar dacă tocmai acum încerc să dezleg misterele unei cărți de filozofie, la care mă pricep foarte puțin). Confreriile științifice - să-mi ierte autorul termenul uzitat, dar n-am găsit altul mai adecvat ideilor mele -, ale celor inițiați în varii ritualuri tot mai specializate și mai enigmatice, se înmulțesc și devin tot mai greu accesibile cu cât științele devin ele însele ezoterice.

Coborând pe pământ, să ne mai mire atunci faptul că oamenii mai degrabă se aruncă în lumea manelelor, a telenovelelor și a big-bratherilor atât de ușor de înțeles și de accesat (sic!) și că întorc spatele grăbiți și scârbiți de neînțeleșurile învățaturii, ale științei și ale culturii?

Desigur că, dincolo de considerațiile mele pur speculative, cartea aceasta trebuie citită tocmai pentru că ea încearcă să detabuizeze cunoașterea superioară, ascunsă (chiar numai în spatele conceptelor superspecializate) și să ne dea o speranță în accesul tuturor la adevărul pe care-l vânează omenirea de pe vremea când arunca după vânat doar cu simpli bolovani. Doamne, câte vârste a străbătut de-atunci omenirea asta neștiutoare!

Pentru că trebuie spus că Nicolae Iuga știe câte ceva și, pentru noi prietenii săi, ridică puțin voalul sub care o altă lume se dezvoltă în privirilor și minții noastre.

Insemnări despre Profesorul și Sirena

Antologie de autor, nu fără severă selecție. Cum însă miterabile nu apărut separat, în tot locul ("Amfiteatru", "Viața studențescă", "Strău", "Echinoc", "Pentru socialism", "Contemporani", "Familia" ș.a.), ochiul are de văzut îndărăt... Este, oare, o carte retrospectivă? Și dacă da, la care moment al dezvoltării autorului? Acela care se întoarce conic, și este de-a purtur în clipa de față. Unul și albul - sîm. În cea de-a patra dimensiune, a literescului, cu resemnificarea, actualizarea și valorificarea înțelesurilor. "Pașunea mea, în canal lecturii, o călăuză și o instanță de validare mai bună decît intelectul" (p. 90). O spune Nicolae Iuga în fel și chip. Autorul își numește cartea "Profesorul și Sirena", după nruva omonimă a lui Lampeșu, iar interpretarea trece ca de la sine către toate paginile cărții. Anume: el cercetează fenomenul de confruntare tragică între om și miracol, între filiața sa hipostatică, primordiată și manifestată, și creștina, monosimbolică, disponibilă însă și înălșă prin absență și deturmare. Ce este miracolul? Un "vapus logic"? Dar silogismul

insuși, inferența logică supremă, poartă asupra formei, nu asupra conținutului. Experiența sau demonstrația rațională nu pot accede la, dar nici deride faptul, ideea de miracol și autorul face o translație ca și neașteptat: miracolul ca apariție estatică, poate temei noșterii libertății umane și nemuririi sale (cu una ce este cauza de sine. Și autorul lăchete entuziast: "cum singură clipa este capabilă să cuprindă în sine eternitatea" (p.12). Așadar, apare "Lighea"? Vai vouă! Vai de cel cărui nuș apare! "Lighea, nu vîs pe pămînt", sună un vers de durere al lui E.A. Poe. Al doilea eseu (p.13 sq) trezule îndușebă haț în seamă Diletantismul în filosofie. Esul este o asumare și o dezahare de temut, cu adă mai mult cu cit inteligența abstractă, cel puțin unilaterală a omului de azi prejudecăt "filosofic" (ca hure-de-sine abstractă se are adă, nediferențiat în sine). Așadar studiu filosofic, finalizarea sa etică sau constructivă (gnoseologică). Conversa cunoștințelor nu este, dată fiind libertatea umană, niciodată deplînă. Entropie morală. Dar nu

Nicolae Iuga
PROFESORUL ȘI SIRENA
eseuri

mai puțin entropie formativ-intelectuală, fie pentru că informația nu este completată, fie pentru că prin pseudo-contradicții, stereotipi, prin cabolism și coarvenși. A două diletantul va produce clasificări artificioase, imitații lipsite de "propensiune intelectuală, de abilitate ipotetică și de viziune". Trece aici peste "fenomenologia eticului în romanul românesc postbelic" și sistematizările strinse pe care le face autorul, pentru a servi o clipă (p. 25 sq) invectiva și umorul. Nicolae Iuga pleacă de la temperamentele omenești, așa cum au fost acestea formulate de către Hipocrate, pentru a rămîne la reprezentarea umorului este un mediu ontologic specific uman, anume: "diferența de conștiință dintre autor și lumea hață cu personal colectiv". Său: diferența dintre conștiința posibilă și cea reală. Maxima diferențică ironia. Lipsa diferențică lipsa de umor, "reducerea omului la fundamentul său profan". Consecvenț: autoironia, clod per-sonajul este un alter ego. Dar celălalt poate fi doar un "altu": invectiva, pandfletul, specie de limită a umorului. Invectiva camuflată: baljoacă. Său, în ordinea de cuprindere a sîrurilor ironia, sau cașmul, invectiva. Dar orizontul

ontologic al umorului trece, istoric, la purtător: Socrate - ironia, Aristotel - lipsit de umor, Diogene - sarcastic, Crates din Theba - deșat invectiv, Hegel - ironia dură, Nietzsche - sarcasm și invectivă din nou. Dar umorul este drum către liniță și deci se poate configura ca specie a ideicii. Dar drumul acesta poate duce la demență, la irafioșitatea flagrantă și dureroasă. La extremă, acolo unde, cum s-a spus, invectiva și sarcasmul pot deschișe purificare pentru lucruri mari și imprevizibile... "supraomul umorului este un mediu ontologic specific uman, anume: "diferența de conștiință dintre autor și lumea hață cu personal colectiv". Său: diferența dintre conștiința posibilă și cea reală. Maxima diferențică ironia. Lipsa diferențică lipsa de umor, "reducerea omului la fundamentul său profan". Consecvenț: autoironia, clod per-sonajul este un alter ego. Dar celălalt poate fi doar un "altu": invectiva, pandfletul, specie de limită a umorului. Invectiva camuflată: baljoacă. Său, în ordinea de cuprindere a sîrurilor ironia, sau cașmul, invectiva. Dar orizontul

Infuziuni, din 12.06.02.

Gratul Maramureșului - Simbătă, 16 - Duminică, 17 iunie 2001

Cultură Literatură Artă

Pagină coordonată de V. R. GHENCEANU

În loc de cronică

Despre spiritul în formare

Un spirit viu și căuștor, profund călător și zic, mi se pare a fi azi Nicolae Iuga. Cu mai toți cei de-o seamă, autorul nostru a început cu poezia, s-a lăsat apoi cu gazetară de ochie, conținutul cu o masă ritmică critică de infom-piune, așa cum fac tinerii studioși și deștepti. Pare-privim mai deș și tot mai departe în jur - un drum obligativ către performanță, către noșterea filioș-tă și imaginativă.

Îl cunosc din jumeta dimisă și pot zice că mi proune - dacă mi înghășie îndușura - între cei care i-au privit cu seriozitate și i-au publicat cu rigoare și bucurie. Cîi s-a pînă - acum 30 de ani - mih ochi vglens și modest ai "observatorului" de tot felul. Înțelegem că înălur avca chemare și că filca o școală trowensică. A și filca-o, s-a dovodit, la licenț șigheștan și la filosofia înecreștină, avînd deșcîli bunți pe care azi pare adă fi ajuns și (pe unii) să-i fi lăscut.

Geater și deșcîli, meserii trower foarte active amîdușă deșcîli și în mîtură fêrîte, pe care le onorează cu venicie, Nicolae Iuga ni se dezvoltă, în anii din urmă, drept un autor de cărți subștanțiale și în filosofia înecreștină, avînd deșcîli bunți pe care azi pare adă fi ajuns și (pe unii) să-i fi lăscut.

Geater și deșcîli, meserii trower foarte active amîdușă deșcîli și în mîtură fêrîte, pe care le onorează cu venicie, Nicolae Iuga ni se dezvoltă, în anii din urmă, drept un autor de cărți subștanțiale și în filosofia înecreștină, avînd deșcîli bunți pe care azi pare adă fi ajuns și (pe unii) să-i fi lăscut.

șo dreptă împunere, reconștin în scrierul elevului său "rigore științific și fermec scenic".

Jurnalul Nicolae Iuga e tîos și foarte puțin înduștor cîmă e vorba de politicism demut, de nă-vîș și deșușol. De cele mai multe ori comentariile sale politice fac, deșap și convingător, severe abla-tiuni. Pe de altă parte, esul Iuga e riguros și met-culoș, în timp ce istoricul dovodește șușonă în a se mișca, logic și exact, în epocile deșușoare de principii filosofice călăuzitoare, adăvîrînd că pentru o ascența întrowendere (cum e, să zic, "Etica creștină...") e nevoie de amplă respărire și, mai adă, "redimie epî-temență".

Bunele (și rarele) calități despre care scriam mai sus se adăveresc și în cartea pe care autorul o propune publicului aici sub un titlu frumos și înduștor (în-trowenut din Lampeșu, se lăbeșă și năomșul autor al "Cherșadului") - "Profesorul și Sirena". E necesită lă-erare, alfel spus, un mic manual de esic încăpător, de critică și cronocă năștin și înduștor proies și vocapi, o încoreare paradigmatică și de face critică de întrowenare în care ideile din cărțile reamăse și oforă și judecîți la temă. Nu e vorba de o cronocă (esicistă) distanșă, orgolvoșă și șușonșore, cum ar face unii învîșăce, ceterif că Dumnezeu le pune pește în clipa cînd curvoșele lor se înbășă de cernăță țipografică.

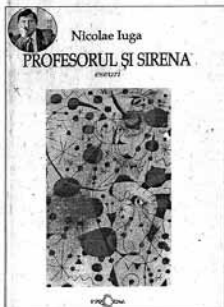
Nășdecăm! Deși foarte tînă la momentă (șușoperi și publicării în presa vremii, acestor mîșșeșuri și critici de întrowenare, șușî în țrățele jorșale pe intelektuali în devenire, năștinșî, șușîl pîlăuzăre în formare, judecăt clară și adesea tîoșă, curgea limpede a țrățe).

CULTURA

3

Privește (în "Profesorul și sirena", cronica liminară) ca simbolul ale cruzimii, sîrceșe în ofor lui N. Iuga întrowenă șușî și șușolici în plan ideic, gloușid el camăpe pe marginea mureșului lui Lampeșu. Cîi, pînă la urmă, el nu vede în sirene și în cîntul amîgilor al lor doar vrăja în care pot călăa corăbierii, ci un simbol mai haț, acela al nemuririi fiinșe umane care poate lua fie chiar și forma "hibridului divîn-seimă", adică formă

șe salvează cîe ceva și se asimilează kătharis-si-șu). O foarte întrowenă demăștrare de esic în devenire (în 1984, veniș și azi!) o regășim în "Invectiva și umorul", cu definiția firă a șermentilor, sau în "Un Diogene moldăv" (Popa Isăia Dăbuș în țășî șecolului al XIX-lea), cu o întrowenă comparăre cu Diogene din Sinape prvăiore la cîșmășul, sarcasmul și sfușolul care îi apropie, șușî, pe cel dă peste milenii. Cheva lucruri șușîre în doctrișă și nouășce, de extracție literară sau filosofică, fac deșcîli conștinător dîu Iuga despre ștrăcturalism, despre geneza gîndirii lui Mircea Eliade, despre "Operele" filosofului Constantin Antonescu sau despre "Poeșce" a lui Erwin Rohke. În "Emenșe și metafizica", cronocăul-filosof se ocupă de ipotza metafizice emenșione în poezia de întrowe "Murtua est", iar în altă parte se șinte șolăur cu profunditatea ideilor lui Noica ("Logica lui Hermes", "Problema întrowenului" la Hegel și Noica) sau ale lui Andrei Pleșă ("Mimă morală"). După cum se vede în cartea ce o aveș în țășî, Nicolae Iuga a încercat și a creștin literară (cărți de Ioan Alexandru, șpe pîlă), cu deșul șuceș. Pîșat că a pîșat nou!

Nicolae Iuga
PROFESORUL ȘI SIRENA
eseuri

O parte întrowenă a lucrării "Profesorul și sirena" este rezervată pentru un "Glosar hegelian" (25 de pa-gini șușî), elăborat cum în aceeași perioadă cu esurile și cronocăle despre care scriam și doar pentru unul personal al autorului. Acest glosar adăverșeșșe grîșă pentru șușăul adăvcat și șuștinășic, întruch și întrowenă cîeva definiții adăoate, cu îndușore șușol. În febl șău, deșă pare colțoreșce, gloușid se curvine a fi tratat drept un instrument de lucru original și pîșolitor.

Așușănd aici cu acășășă punere a problemelor, șuș-cușeri să mi pun două accentușe finale. Unul ar fi remăcașă drept care acășășă cartic, cronocăle și valioric, ar fi trebuit să precedă pe celelalte două (un fel de exercițiu pentru miha deșcîșă), iar celălalt s-ar putea referi la curșul amonului de așî conștină întrow-ocă înecreștină de încăpător. Din ceteră deșă șușolșur ar izvodî o țrăce, care se referă la prefător, adică la mai jos șermentat: umore că entrowenășșul pe care l-am arlat rădoșcșerșî scrierilor, din acei ani de atunci, maișă prea tînășul Nicolae Iuga nu poate fi egală decit de convingerea că autorul se află azi pe un drum personal distinct între șușpîșe deșce de totă șermentă.

V. R. GHENCEANU

**Cultura și politica
omului de cultură**

Victor Iancu

Lectură târzie

Încep cu o scurtă poveste. În urmă cu câteva luni, mă întâlnesc întâmplător cu Nicolae Iuga. Îmi propune o convorbire TV la Cinemar. Și-mi dă o carte: "Profesorul și Sirena" - eseuri, apărută cu puțin timp înainte la Editura Proema. Acasă, răsfoiesc în fugă volumul. Constat că e o culegere de articole și eseuri publicate în anii '80 în diferite reviste și ziare: "Amfiteatru", "Viața studentească", "Steaua", "Astra" etc. Îmi zic: "Ei, da. Omu-și adună niște biete scrieri depășite, spre a-și alcătui o carte. Cine știe, poate are nevoie de ea pentru vreun concurs". Și renunț la lectură. După câteva luni, recte săptămîna trecută, îmi vine dorul de filosofie. Diletant cum sînt în materia aceasta, totuși din cînd în cînd îmi place să-mi exersez mințea cu cite un volum (au măcar cu cite două-trei eseuri) de filosofie. Și revin la cartea prietenului Iuga. Pe măsură ce străbat textul, uimirea îmi crește. Și, o dată cu ea, admirația. Cu excepțiile ce abia întăresc regula, eseurile lui Nicolae Iuga, deși scrise în cea mai neagră epocă a totalitarismului comunist, nu sînt contaminate de ciuma "gîndirii" ceaușiste. Sînt pur și simplu compuneri filosofice: unele mai reușite, altele mai puțin, dar toate respirînd același aer al gîndirii libere, nelincorsetate și, mai ales, profund ancorate în problematica abordată. Spuneam mai sus că eseurile sînt unele mai reușite, altele mai puțin, dar n-am menționat că, alții cit pot să pricep eu, unele sînt de-a dreptul extraordinare. Se vede de la distanță mîna sigură a competenței și frazarea talentului. De fapt, Nicolae Iuga este în aceste încercări filosofice și

un talentat scriitor.

Să illustrez afirmația? Iau aproape la întîmplare un fragment din eseul "A avea sau a citi" ("Astra", 2/1989): "Cred

că fiecare scriitor urmărește, pe durata întregii sale vieți - uneori conștient, alteori nu - să scrie o operă care să-l reprezinte în deplinătatea sa, de fapt o capodoperă. Unii reușesc acest lucru mai devreme, alții mai târziu, și alții niciodată. <Valul> cărții principale poate fi anunțat de unduire neliniștite - submerse, întrebătoare - și poate fi urmat de felurite fluxuri și refluxuri, uneori sporadice și disperate. Cele ce preced și urmează acestei cărți principale nu sînt decît variațiuni pe aceeași temă, produse colaterale etc."

Nu pot încheia aceste succinte însemnări înainte de a evidenția încă două merite ale cărții și ale autorului: 1) talentul de critic literar, dublat de o solidă cultură în domeniu; 2) atașarea la sfîrșitul volumului a unui Glosar Hegelian, ce cuprinde nu mai puțin de 150 de termeni, sintagme sau expresii filosofice. Îmi permit să reproduc aici expresiile a doi termeni incluși în Glosar: contrarii: "contrariile sînt în sine identice" (IF, vol. 2, 446); moralitate - "conceptul moralității este comportamentul interior al voinței față de ea însăși" (FD, 136).

Cu "Profesorul și Sirena" ești la a treia carte. Dă-i înainte, prietene Nicolae Iuga, că nu faci lucruri de prisos!

Rubrică susținută de: Pamfil Bilțiu, Ion Burnar, Vasile Dobra, Șt. A. Drăgan, Nicolae Felecan, Săluț Horvat, Victor Iancu, Ștefan Jurcă, Ion M. Mihai, Toma G. Rocneanu.

Informații filigran nr. 1167/22 dec. 2001

E. ICONOGRAFIE

- Informația zilei de Maramureș, 2, nr. 512, 12 iun. 2003, p. 16.
- Informația zilei de Maramureș, 5, nr. 1124, 11-12 iun. 2005, p. 16.
- Informația zilei de Maramureș, 6, nr. 1431, 12 iun. 2006, p. 16.
- Graiul Maramureșului, 20, nr. 5523, 19 mai 2008, p. 4.
- Informația zilei de Maramureș, 8, nr. 2117, 6-7 sept. 2008, p. 3.
- Paradigme (Baia Mare), 1, nr. 1, mart. 2009, p. 15.
- În: „Ămbele Vișae”. Vol. 3: Comunicările celui de-al treilea Simpozion de istorie și cultură a Vișeelor Maramureșului. Baia Mare : Eurotip, 2009, p. 32.
- Informația zilei de Maramureș, 10, nr. 2546, 4 febr. 2010, p. 4.
- Paradigme (Baia Mare), 2, nr. 2, mart. 2010, p. 57.
- Jurnalul de Vineri, 10, nr. 426, 10-16 iun. 2011, p. 20.
- Informația zilei de Maramureș. 10, nr. 2660, 21 iun. 2010, p. 16.
- În: Iuga de Săliște, Vasile. Oameni de seamă ai Maramureșului : dicționar 1700-2010. Cluj-Napoca : Editura Societății Culturale Pro Maramureș „Dragoș Vodă”, 2011, p. 555.
- Poesis (Satu Mare), 23, nr. 4-5-6 (255-257), apr.-mai-iun. 2012, p. 127.

Nicolae Iuga - 60

FILE DE ALBUM

Instantanee din viața familială

Militar T.R. în Câmpulung Muscel (apr. 1974)

Nicolae Iuga - 60

Profesor la Colegiul Național „Dragoș Vodă” (sept. 1986)

La intrarea în Palatul Regal din Rabat (mart. 2001 – Maroc)

Nicolae Iuga - 60

**Cu familia: soția Olga și fiul Nicolae (iun. 2001 –
Teatrul Municipal Baia Mare)**

Cu soția Olga la Mormântul Sfânt (aug. 2006 – Jerusalem)

Nicolae Iuga - 60

Alături de soție în Capernaum (aug. 2006 – Israel)

La Marea Roșie, stațiunea Eilat (aug. 2006)

Nicolae Iuga - 60

La râul Iordanului (aug. 2006, Yardenit-Israel)

Cu prietenii de familie: prof. univ. dr. Viorel Pop (mai 2011 – Germania)

Nicolae Iuga - 60

La Muntele Athos, schitul Lakos, cu starețul Ieromonah Ștefan Nuțescu

Cu soția Olga și ambasadorul Ion Bălin, Cluj, iunie 2002

Nicolae Iuga - 60

Secvențe din activitatea profesională

Redacția săptămânalului *Jurnalul de Sighet*, cu Ion Creța, Toader Șuștic, Ion Ardeleanu, Gh. M. Bârlea, Ioan Mihnea, Marin Slujeru și Șt. Mariș (dec. 1993)

Cu ambasador T. Dunca, V. Anişorac și I. Rațiu (mai 1995, Sighetu Marmației)

Nicolae Iuga - 60

Cu Prof. Aurel Feștilă (2001 – Teatrul Municipal Baia Mare)

Lângă Ion Rațiu și fiul Nicolae (1995 - Sighetu Marmăției)

Nicolae Iuga - 60

Cu Ion Marchiș, Ștefan Jurcă și Nicolae Remeșean, mai 2000

Cu Mihai Olos și Ion Burnar, Baia Mare, iunie 2000

Nicolae Iuga - 60

Cu V.R. Ghenceanu și Ananei Gagniuc, Baia Mare, iunie 2001

Laureat al Premiului Editurii Proema, alături de Nicolae Apostol și Marian Ilea, Baia Mare, iunie 2001

Nicolae Iuga - 60

Cu Aug. Cozmuța, N. Apostol, Fl. Roatiș și I. Săcăleanu (iun. 2001)

Lângă Ion M. Mihai (iun. 2001)

Nicolae Iuga - 60

Cu dr. T. Ardelean, dr. Samid Majid (fost ambasador al Irakului la București), Cornelia și Sandu Peterliceanu, V.R. Ghenceanu și V. Latiș (iul. 2001)

Cu Al. Pintescu, V.R. Ghenceanu, Ion M. Mihai, G. Vulturescu (aug. 2001, Valea Vaserului)

Nicolae Iuga - 60

Cu Andrei Marga și Vasile Gogea, Cluj, iunie 2002

**Aniversarea Ansamblului Folcloric „Mara” cu D. Ignat și Nuțu Leordean
(oct. 2003)**

Nicolae Iuga - 60

Lângă Ion Botoș și conf. univ. dr. Marin Ilieș (2003 – Așsa)

Prezentarea cărții *Cercul și copacul* de către Eugenia Godja, Dorel Todea și Vasile Latiș (iun. 2005, Radio Sighet)

Nicolae Iuga - 60

Curs festiv de absolvire, cu prof. univ. dr. Ion Mac, prof. univ. dr. Gh. Şişeştean, lect. univ. dr. Cornel Faur (Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, mai 2006)

După cursul festiv cu o grupă de absolvenți și Felix Săteanu (mai 2006)

Nicolae Iuga - 60

Membru în comisia de conferire a titlului de Doctor Honoris Causa pentru prof. univ. dr. Gh. Pop, alături de prof. univ. dr. Aurel Ardelean, prof. univ. dr. V. Iancu și conf. univ. dr. Felicia Sabău (mai 2006)

Lansarea cărții *Causalitate emergentă în filosofia istoriei*, împreună cu Dan I. Bogdan, C. Anghel, I. Burnar, Fl. Roatiș și Aug. Cozmuța (Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2008)

Nicolae Iuga - 60

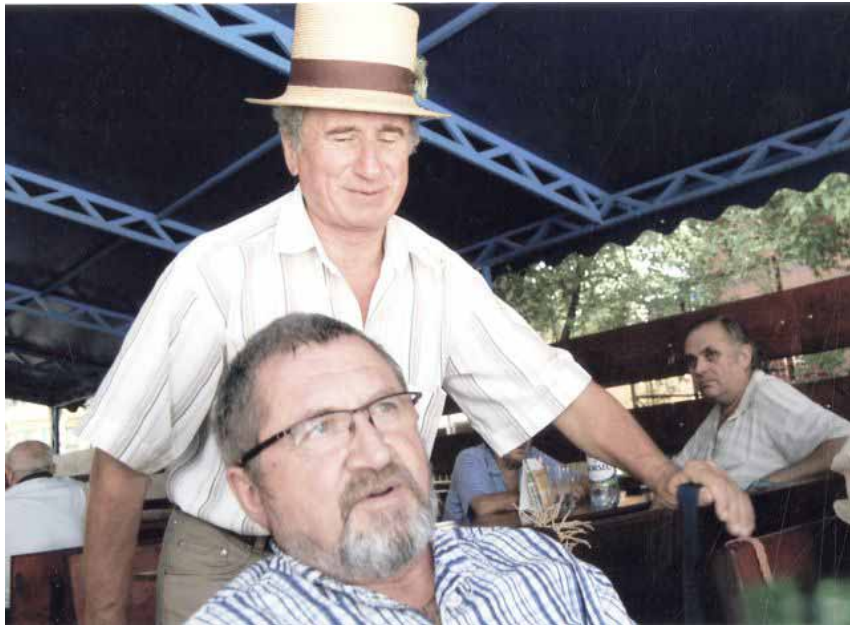
Membru în comisia de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa pentru Î.P.S. Justinian Chira, alături de prof. univ. dr. Gh. Pop, prof. univ. dr. Aurel Ardelean, conf. univ. dr. Pop Călin, Î.P.S. Timotei, Arhiepiscopul Aradului (mart. 2010, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”)

Nicolae Iuga - 60

**În comisia de conferire a titlului de Doctor Honoris Causa scriitorului
Augustin Buzura (dec. 2010)**

La Academia OJT cu Mitruț din Rus (iun. 2011)

Nicolae Iuga - 60

Cu Ioana Ileana Ștețcu și Ioan Groșan (iun. 2011, Academia OJT);

Lansarea cărții *Securitatea, Cezarul și sfoara de câlți* a lui *Elie Wiesel*, cu D. Ignat, Paul Béldi Ladislau, Mihai Cozma, Dan Ioan Bogdan și dr. T. Ardelean (Biblioteca Județeană „Petre Dulfu”, 2012);

CUPRINS

Conf. univ. dr. Nicolae Iuga / Prof. univ. dr. Gavril Ardelean	5
Laudatio Nicolae Iuga / Prof. univ. dr. Pop Viorel	7
Pașii profesorului Nicolae Iuga / Prof. univ. dr. Nicolae Felecan	9
„Semn” de carte: Nicolae Iuga, Securitatea, cezarul și sfoara de câlți a lui Elie Wiesel / Conf. univ. dr. Speranța Milancovici	15
Nicolae Iuga, povestea unui dosar / Conf. univ. dr. Claudiu Porumbăcean	18
De la polis-ul grec la americanizarea Europei / Florian Roatiș	22
Portret subiectiv Nicolae Iuga / Ioan Bogdan Dan	28
Domnul profesor Nicolae Iuga, un predicator incomod al spec- tacolului intelectului / Lect. univ. dr. Ilie Gherheș	30
Nicolae Iuga – un adevărat voievod al filosofiei maramureșene / Ioan Țiplea	32
Tot umblând prin Galileia, după vin din vremea ceia / Vasile Dragomir .	34
Al doilea socratian din Sighet / Dragomir Ignat	36
Vivat, crescat, floreat! / Andrei Bărbos	38
IQ-ul profesorului Nicolae Iuga / Paul Béldi Ladislau	39

Profesorul dr. Nicolae Iuga la cei 60 ani cunoaște arta de a trăi! / Prof. Gelu Dragoș	41
A. REPERE BIOGRAFICE	54
B. BIBLIOGRAFIA OPEREI	68
Se poate învăța Filosofia prin exemple? : eseu	96
C. REFERINȚE CRITICE DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ	104
D. EXTRASE DIN REFERINȚELE CRITICE DESPRE AUTOR ȘI OPERĂ	127
Autografe – semnăturile prietenilor	144
Pagini de corespondență	151
E. ICONOGRAFIE	162
FILE DE ALBUM	163